

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA ROMANISTIKY

**Diccionario de americanismos checo-español
Las letras R, S, T, U del DMC**

**Španělsko-český slovník amerikanismů
Písmena R, S, T, U z DMC**

Bakalářská práce

Autor práce: Vendula Kolašínová

Vedoucí práce: prof. PhDr. Jiří Černý, CSc.

Studijní program: Španělská filologie jednooborová

OLOMOUC 2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jsem jen uvedené prameny a literaturu.

V Olomouci dne:

Podpis:

Touto cestou bych ráda poděkovala panu prof. PhDr. Jiřímu Černému, CSc. za odborné vedení bakalářské práce, poskytnuté rady a vstřícnost při řešení všech problémů.

V Olomouci 2014

Índice

1. Introducción.....	5
2. Lista de las abreviaturas	6
3. Diccionario	7
3.1. Lerta R.....	7
3.2. Lerta S	22
3.3. Lerta T.....	42
3.4. Lerta U	73
4. Comentario de la traducción.....	75
4.1. Algunos ejemplos comentados.....	77
4.2. Las palabras eliminadas del diccionario	85
5. Conclusión.....	86
6. Anotace.....	87
7. Annotation	88
8. Bibliografía.....	89

1. Introducción

El objetivo principal de mi tesis final es la elaboración de un diccionario bilingüe Checo-español. Se trata concretamente de una parte del diccionario dedicada a las entradas y a la terminología proveniente de Cuba y Estados Unidos. Mi tarea consistía en encontrar un equivalente apropiado o traducir todas las palabras y frases del español cubano con las letras iniciales R, S, T, U. La fuente principal, de la que sacaba las informaciones, fue el Diccionario Mayor de Cubanismos de José Sánchez-Boudy.

He elegido este tema para mi tesis porque me parecía interesante conocer el proceso de la preparación de un diccionario, aprender todos conocimientos necesarios para este tipo de trabajo pero, sobre todo, me atraía la posibilidad de participar en algo tan extraordinario como es la creación del tal obra. Además se trata de un tipo de diccionario especial que normalmente no se encuentra en nuestro país. Es decir, he elegido este tema, sobre todo, por curiosidad y por el deseo de conocer algo nuevo. Me sorprendió agradablemente hasta qué punto este trabajo final me ha enriquecido y la cantidad de conocimientos nuevos que he adquirido, pero no sólo de la lengua extranjera sino, sobre todo, el enriquecimiento de mi vocabulario y las experiencias nuevas en cuanto a mi lengua materna. Todos saben que el checo es una lengua bella, heterogénea y, muchas veces, muy flexible y el trabajo con el diccionario cubano me lo confirmó totalmente.

Sin embargo, no era siempre fácil encontrar un equivalente adecuado en mi lengua materna especialmente en las frases hechas que en checo tienen un significado diferente. Una cantidad grande de las entradas estuvo relacionada con la historia cubana y, a veces, con la española o norteamericana que significaba un mejoramiento de mis conocimientos históricos de estas zonas.

Mi tesis final se compone de dos partes fundamentales que son el diccionario y el comentario de la traducción. El complemento de la tesis lo forma la lista de las abreviaturas, el resumen, la anotación y la bibliografía.

2. Lista de las abreviaturas

adj.	přídavné jméno
adv.	příslovce
angl.	anglický, anglicky
citosl.	citoslovce
čisl.	číslovka
DMC	Diccionario Mayor de Cubanismos
eufem.	eufemismus
exil.	původem exilové
f.	femininum, ženský rod
intr.	intransitivní
Kub	Kuba
kub.	kubánsky, kubánský
lid.	lidové
m.	maskulinum, mužský rod
m/f.	maskulinum i femininum
pl.	množné číslo
pron.	pronomina, zájmena
př.:	příklad
šp.	španělský, španělsky
tr.	transitivní
vulg.	vulgárně
zvrat.	zvratné
■ Syn.:	synonymum
▶	encyklopedické vysvětlení

3. Diccionario

3.1. Lerta R

r c a, zkratka (1) lid. (Kub): viz: *perro*; (DMC).

rábano, m. (1) lid. (Kub): malý penis; př.: *tú lo que tienes es un rábano*; (DMC).

rabel, m. (1) lid. (Kub): francouzský skladatel, který složil slavné „Bolero“; př.: *ni Rabel escribió boleros como se escriben en Cuba*; (DMC).

rabia, f. (1) **tener ~ en el tablero**¹ (Kub): být inteligentní; př.: *sacó sobresaliente, tiene rabia en el tablero*; (2) **tener ~ en el tablero**² (Kub): být velmi přitažlivou ženou; př.: *vive con tres hombres porque tiene rabia en el tablero*; (3) **tener una cosa ~ en el tablero**¹ (Kub): být složitý; př.: *ese problema de matemáticas tiene rabia en el tablero*; (4) **tener una cosa ~ en el tablero**² (Kub): být neuvěřitelný; př.: *eso que me dices tiene rabia en el tablero*; (DMC).

raborcao, m. (1) lid. (Kub): osoba, která nenosí společenský oblek podle etikety; př.: *ése es un raborcao, siempre lo ha sido*; (DMC).

rabizquiento, adj. (1) **ser muy~** (Kub): být velice vznětlivý; př.: *él es un rabizquiento*; (DMC).

rabo, m. (1) lid. (Kub): penis; ■ Syn.: *barilla*; (2) **crecer como el ~ de la vaca** (Kub): nedělat pokroky; př.: *ése crece como el rabo de la vaca*; (3) **chupar el ~ a la jutía** (Kub): pít alkoholické nápoje; př.: *ése es un borracho, ¡cómo le chupa el rabo a la jutía!*; (4) **dar ~** (Kub): mít nemanželský poměr; smilnit; př.: *he dado mucho rabo últimamente*; (5) **haber ~ encendido para muchos** (Kub): výrazná omezení; utlačující opatření; př.: *se cayó la dictadura, ahora habrá rabo encendido para muchos*; (6) **hacerlo con la punta del ~** (Kub): udělat to s lehkostí; př.: *eso lo hice con la punta del rabo*; (7) **llevar alguien ~ encendido** (Kub): běžet, jako namydlený blesk; běžet tryskem; př.: *cuando pasó por aquí, llevaba rabo encendido*; (8) **ofrecerle a alguien un ~ de mondongo en palangana** (Kub): to, co jste právě řekl nebo udělal, je sprost'árna; př.: *cuando terminó el discurso me le acerqué y le dije: te ofrezco un Rabo de Mondongo en palangana*; (9) **pasarse para el ~ de la vaca** (Kub): udělat něco výjimečného v jakémkoliv smyslu; př.: *por eso se pasó para el rabo de la vaca*; (10) **poner el ~** (Kub): mít nemanželský poměr; smilnit; př.: *¡así que le puso el rabo a la prima?*; ■ Syn.: *dar barra*; (11) **ponerle a uno ~** (Kub): podvést, oklamat; př.: *a ti siempre te ponen rabo*; ■ Syn.: *pasar la mota*; (12) **ser alguien un ~ de lagartija** (Kub): být hubený jak vyžle; jak lunt; př.: *esa mujer es un rabo de lagartija*; (13) **tener el ~ encendido** (Kub): mít velkou touhu smilnit; př.: *hoy tengo el rabo encendido*; (14) **torcer el ~ a la puerca** (Kub): udělat něco složitého; př.: *la situación estaba violenta pero salí adelante porque le torcí el rabo a la puerca*; (15) **un ~ de nube** (Kub): zmatek; přechodný problém; př.: *con él lo que ha venido es un rabo de nube*; (DMC).

rabones, m. (1) lid. (Kub): viz: *cola*; (DMC).

rabuja, f. (1) lid. (Kub): sladký brambor; př.: *sólo hemos cosechado rabujas*; (2) (Kub): osoba, která je k ničemu; př.: *mi hermano resultó un rabuja*; (DMC).

ración, f. (1) **necesitar un hombre una ~ de testivital y de ostiones de Sagua** (Kub): být příliš starý na sexuální styk; ► „Testivital“ byl lékárenský přípravek na potenci a „ostiones de Sagua“ jsou velké ústřice, mořský produkt, který se hojně vyskytuje na Kubě ve městě Sagua la Grande, v provincii Las Villas; říká se, že ústřice slouží jako afrodisiakum; př.: *se casa con una muchachita joven, cuando lo que necesita es una ración de testivital y de ostiones de Sagua*; ■ Syn.: *necesitar una sopa de cherna*; (DMC).

radar, m. (1) lid. (Kub): oči; př.: *este hombre nos tiene puesto encima los radares*; (DMC).

radiador, m. (1) **tener un « likin » en el ~** (Kub: exil): příliš močit; ► „likin“ je kubánská výslovnost angl. slova *leaking*, což znamená téct nebo kapat; př.: *ése tiene un likin en el radiador*; ■ Syn.: *tener angurria*; (DMC).

radio, f. (1) **parecer ~ reló** (Kub): o člověku, který stále podává informace; př.: *este hombre parece radio reló*; (2) **~ bemba** (Kub): neustálé pomluvy; př.: *en esa casa la radio bembas cosa que nunca acaba*; (3) **~ Rafael del Junco** (Kub): způsob, kterým v exilu zpočátku

nazývali „Radio Martí“, vysílací stanici „La Voz de Las Américas“, protože nebyla vysílána živě; ► Hellen Keller byla hluchá a nemá americká spisovatelka; př.: *yo creo que Radio Rafael del Junco está muerta*; ■ Syn.: *radio «Jelén Keler»*; (4) **recibir un ~ pero no transmitir** (Kub: exil): rozumět anglicky, ale nemluvit; př.: *el radio mío, como tú sabes, recibe pero no transmite, por eso no encuentro trabajo*; (5) **tener la ~ y la televisión de servicio público** (Kub: exil): naladit rádio a televizi ve vysokém rozlišení; př.: *en esa casa tienen la radio y la televisión de servicio público*; (DMC).

radioactivo, -a, adj. (1) **estar alguien ~** (Kub): mít někdo náladu pod psa; př.: *hoy te has levantado radioactivo, no se te puede hablar*; ■ Syn.: *estar paciflora*; (DMC).

radiobemba, f. (1) lid. (Kub): drbna; př.: *todo lo que digas lo cuenta, es una radiobemba*; (2) (Kub): osoba, která ví o všem, co se kde šustne; př.: *con ella te puedes informar porque es radiobemba*; (3) (Kub): zvěst, fáma, drb; př.: *eso que me dices es radiobemba; no le hagas caso*; (DMC).

Rafael, m. (1) **Pancho tuvo que pagar lo que rompió ~** (Kub): muset zaplatit kvůli někomu jinému; př.: *Pancho tuvo que pagar lo que rompió Rafael*; (2) **ser como ~ del Junco** (Kub): neprozradit tajemství; př.: *puedes confiarle cualquier cosa, Juan es como Rafael del Junco*; (3) **ya Don ~ del Junco habló, o ya Don ~ habló** (Kub): díky bohu je po problému; vyřešit se něco; ► Rafael del Junco je osoba z kubánského románu „El Derecho de Nacer“, kterou napsal Félix B. Cagnet; když ji vysílali, celý svět očekával, jestli bude Rafael mluvit a prozradí tajemství, ale neudělal to až do konce románu; nemluvil, jelikož byl nemocný; př.: *¿cómo sigue tu hermano? -ya Don Rafael del Junco habló, está de vuelta en la casa*; viz též: *radio*; (DMC).

rafles, m. (1) lid. (Kub): šikovný zloděj; ► kubanismus vznikl v jednom rozhlasovém pořadu „Rafles, el ladrón de las manos de seda“; př.: *ese ladrón es el Rafles*; (2) **ser el ~ del amor** (Kub): skrývat něco; o nevěrném člověku, jehož nevěru nelze odhalit; ► synonymum používané v kubánském exilu; angl. slovo *cover up*; skrývat něco, bez zanechání stop; př.: *mi marido es el Rafles del amor*; ■ Syn.: *ser un cover up*; (3) **tener como ~, las manos de seda** (Kub): jednat velice jemně; př.: *Juan tiene como Rafles las manos de seda*; (DMC).

raid, m. (1) **cojer un ~ o raquí** (Kub: exil): zavést autem ženu domů a vyspat se s ní; ► z angl. *to give a ride*, zavést někoho autem někam; př.: *ella me dio un raid (o un raquí)*; (2) (Kub): užívat si něčeho krátkodobě, v daném momentu; př.: *se coge un raid o raquí*; (DMC).

raíl, m. (1) **aunque caigan ~ de punta** (Kub): ať se děje, co se děje; př.: *lo haremos aunque caigan raíles de punta*; (2) **morder el ~ del tren** (Kub): nacházet se v těžké ekonomické situaci; př.: *nosotros estamos mordiendo el raíl del tren*; ■ Syn.: *cable*; (DMC).

raíz, f. (1) **conocer a alguien desde la ~ del ombligo** (Kub): znát někoho jako své boty; př.: *a ése yo lo conozco cada paso que da; lo conozco desde la raíz del ombligo*; viz též: *higuera*; (DMC).

raja, f. (1) lid. (Kub): ženské pohlavní ústrojí; (2) (Kub): klitoris; (3) **tener una mujer la ~ como una alcancía de Navidad** (Kub): mít velké ohanbí; př.: *me acuerdo de aquella prostituta que tenía la raja como una alcancía de Navidad*; (4) **yo hago con mi ~ lo que quiera** (Kub): ohromná hrubost typická pro ženy z nejnižších společenských vrstev, jíž chtějí dát najevo, že se vyspí s jakýmkoliv mužem; př.: *le grité: yo hago con mi raja lo que yo quiero*; (DMC).

rajai, tr. (1) **ése ~ a cualquiera** (Kub): ten tě zabije; př.: *cuidado con él, jése rajai a cualquiera!*; (DMC).

rajar, intr/zvrat. (1) lid. (Kub): utéct; př.: *en cuanto oyó la sirena, rajó*; ■ Syn.: *chaquetear*; (2) **~ se** (Kub): začít; př.: *él se rajó a gritar las cosas que nadie debía saber*; (DMC).

rama, f. (1) **llevar de ~ en rama como Tarzán lleva a Juana** (Kub): milovat někoho k zbláznění; př.: *yo a ella la llevo de rama en rama como Tarzán lleva a Juana*; viz též: *contén*; *Tarzán*; (DMC).

ramalazo, m. (1) **darle un ~** (Kub): zaútočit; napadnout; př.: *en el periódico me dio un ramalazo*; (DMC).

ramona, f. (1) lid. (Kub): viz: *pancho*; *rodillo*; (DMC).

rampán, m. (1) **hacer algo de ~** (Kub): dělat něco nedbale; př.: *él lo hizo de rampán por eso salió mal*; (DMC).

ramplán, m. (1) **de ~** lid. (Kub): nejdřív; zpočátku; př.: *me lo dijeron de ramplán*; (DMC).

rana, m/f. (1) m., lid. (Kub): zbabělec; př.: *eres un rana*; (2) **andar como las ~s**¹ (Kub): chodit pomalu, poskakovat; př.: *ella anda como las ranas, ¡qué feo!*; (3) **andar como las ~s**² (Kub): být opatrný; př.: *triunfará porque anda como las ranas*; (4) **criar ~ para jubo** (Kub): pro dobrotu na žebrotu; ► pracovat ve prospěch jiné osoby; př.: *ése está criando rana para jubo*; ■ Syn.: *trabajar para el inglés*; (5) **ser algo como las ~s** (Kub): mít rád vodu; př.: *mira que contento está, es como las ranas*; (6) **ser igualitos que las ~s** (Kub): rozrušit se jako žáby při dešti; př.: *Juan es igual que las ranas; ¡qué ganas tengo de que pare de llover!*; (7) **volverse ~s** (Kub): používá se, když hodně prší; př.: *si seguimos así nos vamos a volver ranas*; (DMC).

rancá, adj. (1) **estar ~** (Kub): být švorc; př.: *yo estoy hace días, rancá*; (DMC).

ranfa, f. (1) **hacer ~ moñuda** (Kub): vyhubit, zastrašit; př.: *el bandido hizo ranfa moñuda con todos*; (DMC).

rango, m. (1) **ser de ~, nango, bolongo** (Kub): cítit se středem světa; př.: *éste es de rango, nango bolongo; ¡tonto!*; (DMC).

ranquera, f. (1) **tener ~** (Kub): nemít ani vindru; př.: *hace mucho tiempo que tengo esta ranquera*; (DMC).

ranura, f. (1) lid. (Kub): kretén; debil; (2) (Kub): pišťalka; houkačka; čoud; (DMC).

rápido, adj. (1) **más ~ que entierro de pobre** (Kub): velmi rychle; př.: *esto va más rápido que entierro de pobre*; (DMC).

rareza, f. (1) lid. (Kub): viz: *fresco*; (DMC).

raricón, m. (1) lid. (Kub): teplouš; homosexuál; ► slovní hříčka se slovy „maricón“, šp. teplouš a „raricón“ šp. jiný, zvláštní; př.: *Elio es un raricón*; (DMC).

raro, adj. (1) **moverse ~** (Kub): být zapleten do podvodného obchodu; př.: *Juan, tú te estás moviendo hoy raro*; (DMC).

rascabuchar, tr. (1) lid. (Kub): sledovat potají ženu pro její půvaby; př.: *se pasa el día rascabuchando a las mujeres*; (DMC).

raspa, f. (1) **tirar a alguien a ~** (Kub): nevěnovat pozornost; př.: *me tiró a raspa en la reunión*; (DMC).

raspadora, f. (1) lid. (Kub): lesbička; ■ Syn.: *pan con pan; torti*; (DMC).

raspapolvo, m. (1) lid. (Kub): napomenutí; výtky; př.: *me echó un raspapolvo*; (DMC).

raspe, m. (1) **¡qué ~!** (Kub): Jak hroznou věc ti udělalí!; př.: *no me pagó el dinero. -¡qué raspe!*; (DMC).

raspita, f. (1) lid. (Kub): část rýže přilepená ke kastrolu; př.: *cómete la raspita del arroz*; (2) (Kub): zbytek; př.: *tienes que limpiar esa raspita*; (3) **comerse hasta la ~** (Kub): nenechat zbytky jídla; př.: *tiene tanto apetito que se come hasta la raspita*; (4) **llegar a la ~** (Kub): vše zjistit; vyzkoumat; př.: *el detective llegó a la raspita*; (5) **si tú cocinas como caminas, me como hasta la ~** (Kub): lichotka, určená krásným ženám; (DMC).

raspón, m. (1) lid. (Kub): povrchové zranění; odřenin; šrám; př.: *me dio un raspón con la puerta*; (DMC).

rasponazo, m. (1) lid. (Kub): hluboký hlt; př.: *yo nada más que bebo tres rasponazos*; (DMC).

rastrandilla, f. (1) **lanzar a alguien de ~** (Kub): zničit; př.: *a ése en el trabajo lo lanzaron a rastrandilla*; (DMC).

rastrapelusa, m. (1) **ser un ~** lid. (Kub): člověk z nízké společenské vrstvy; př.: *ése es un rastrapelusa, no sé cómo se atreve a venir a este lugar*; (DMC).

rastrillado, adj. (1) **estar ~** (Kub): exil; milovat více žen najednou; ► původně: shrabávat listí; př.: *lo único que hace es estar rastrillado*; (DMC).

rastro, m. (1) **echar en el ~ del olvido** (Kub): zapomenout; uvrhnout do zapomnění; př.: *eso se me pasó, bueno, creo que lo eché en el rastro del olvido*; (2) **llevar para la casa un ~** (Kub): o muži: přijít domů zpitý pod obraz; ► opilý manžel v žalostném stavu; př.: *si toma bebida lo que lleva para la casa es un rastro*; (3) **seguirle a alguien el ~ al revés** (Kub): být osobou s úctyhodnou minulostí; př.: *a Juan se le puede seguir el rastro al revés*; (DMC).

rastrójito, m. (1) **estar alguien ~** (Kub): být maličký; chlapeček; př.: *Pedro está rastrójito*; (DMC).

rastrujo, m. (1) **tirar a alguien a ~** (Kub): umístit někoho vždy na konec; př.: *no le mando un artículo más para publicar, siempre me tira a rastrujo*; (2) **traer el ~** (Kub): přinést poslední zbytky něčeho; př.: *el partido ése trae el rastrujo del partido que se disolvió*; (DMC).

rata, f. (1) **matarrata** (Kub): velmi nekvalitní rum; př.: *esto es matarrata, voy a ver si consigo un buen ron*; (2) **parece alguien una ~ de almacén vacío** (Kub): být velmi štíhlý; př.: *con decirte que parece una rata de almacén vacío*; (3) **ser una ~** (Kub): být darebák; mizera; př.: *esa persona es una rata*; (DMC).

rato, m. (1) **querer un ~ largo** (Kub): velmi chtít; př.: *lo quiero un rato largo*; (DMC).

ratón.es, m. (1) lid. (Kub): zbabělec; př.: *¡qué ratón eres!*; (2) **hacer ~ y queso**¹ (Kub): dlouho na někoho čekat; př.: *lo esperé ratón y queso, no sé cuándo llegará*; (3) **hacer ~ y queso**² (Kub): krátit si čas; př.: *aquí estoy haciendo ratón y queso*; (4) **hacer ~ y queso**³ (Kub): trávit hodně času v práci; př.: *el sereno no lleva aquí ratón y queso*; (5) **estar como el ~**¹ (Kub): být chycený; polapený; př.: *en este asunto estoy como el ratón*; (6) **estar como el ~**² (Kub): o ženě, která si nanáší na obličej hodně mastnoty proti stárnutí; př.: *esa mujer está como el ratón*; (7) **estar como el ~**³ (Kub): slídit; př.: *cuidate de ese hombre, es como el ratón*; (8) **estar una mujer como ~ de almacén** (Kub): být zmalovaná jak Marfuša; př.: *esa mujer está como ratón de almacén*; (9) **pasarle a alguien como al ~** (Kub): ukecat se k smrti; ► zemřít na výřečnost; př.: *a Pedro le pasó como al ratón*; (DMC).

ratonera, -ro, adj. (1) lid. (Kub): milovník sýrů; př.: *mi hijo se indigestó porque es un ratonero*; (2) (Kub): pajzl; ► nevzhledné, schované místo; př.: *ese local es una ratonera*; (3) **ser algo ~** (Kub): nefunkční; nízké kvality; př.: *eso es un concierto ratonero*; (DMC).

rayar, tr. (1) lid. (Kub): pokutovat; př.: *la policía lo rayó*; (2) **~ el guayo** (Kub): bavit se; př.: *por el ruido se ve que están rayando el guayo*; (3) **~ un palo** (Kub): náboženský obřad na hoře černých Kubánců; př.: *mañana ella raya el palo*; (DMC).

rayitas, (1) lid. (Kub): viz: *ticher*; (DMC).

rayo, m. (1) **caer una persona como el ~** lid. (Kub): být nesympatický; př.: *esa mujer cae como el rayo*; (2) **echar como el ~** (Kub): zaútočit; př.: *él me echó como el rayo*; (3) **ser más fea que el ~** (Kub): být škaredá jako noc; ► být velmi škaredá; př.: *ella es más fea que un rayo*; (DMC).

raza, f. (1) lid. (Kub): viz: *ganado*; (DMC).

reagan, m. (1) lid. (Kub): viz: *sellito*; (DMC).

rebambaramba, f. (1) lid. (Kub): zmatek; (2) (Kub): nepořádek; (3) (Kub): chaos; př.: *en esa casa se formó la rebambaramba*; (DMC).

rebatíña, f. (1) lid. (Kub): vyrvání; vytržení; př.: *¡qué rebatiña hay ahí!*; (2) **entrar en la ~** (Kub): být součástí dohody; př.: *lo condenaron porque él entró en la rebatiña del dinero*; (DMC).

rebencúo, m. (1) lid. (Kub): povstalec; rebel; př.: *no seas rebencúo y acepta lo que se te dice*; (DMC).

reborico, m. (1) **formarse el ~** (Kub): chaos; komplikace; př.: *de pronto se formó el reborico*; (DMC).

rebote, m. (1) **tener alguien un gran ~** (Kub): být velmi nebezpečný; př.: *ése tiene un gran rebote, cuando piensas que está perdido, te ataca duramente*; (2) **tener mejor ~ que Guillermo** (Kub): nezabírat si něco; nebrat nic vážně; př.: *Pedro sabe mucho, nada le preocupa, tiene mejor rebote que Guillermo*; ■ Syn.: *ser una cancha del frontón*; (DMC).

recámara, f. (1) **ser alguien ~ y bayoneta** (Kub): být homosexuálem a zároveň mužem; př.: *Juan es recámara y bayoneta*; (DMC).

recholata, f. (1) lid. (Kub): hluk; př.: *¡qué recholata están formando en esta fiesta!*; ■ Syn.: *recholateo*; (DMC).

recholateo, m. (1) lid. (Kub): viz: *recholata*; (DMC).

recio, adj. (1) lid. (Kub): legitimní; oprávněný; př.: *ése es un recio marica*; (2) **llevar a alguien ~**¹ (Kub): neposkytnout příležitost; (3) **llevar a alguien ~**² (Kub): mít na někoho velké nároky; př.: *no he podido avanzar en el negocio porque me lleva recio*; (DMC).

recoco, m. (1) **hacer de alguien ~** (Kub): zničit někoho; př.: *de ese canalla voy a hacer recoco*; ■ Syn.: *hacer picadillo*; (2) **ser algo ~** (Kub): výborný; př.: *esta joya es recoco*; (DMC).

recogerse, tr/zvrat. (1) ~ **al buen vivir** (Kub): přestat žít zhýrale; př.: *se arrepintió y se recogió al buen vivir*; (DMC).

recortada, f. (1) **tirar a alguien con la ~** (Kub): zaútočit na někoho; př.: *le tiró con la recortada*; ■ Syn.: *echar con el rayo*; (2) **tirar con la ~** (Kub): tvrdě na někoho zaútočit; př.: *con ese artículo me tiró con la recortada*; (DMC).

recorte, m. (1) **coger ~** (Kub): napodobovat; př.: *de cualquier cosa que hago coge recorte*; (2) **dulce de ~** (Kub): sladký pokrm, který se dělá s kousky jiného; př.: *el dulce de recorte es muy barato*; (DMC).

recostarse, zvrat. (1) lid. (Kub): nechat za sebe udělat práci; př.: *nunca hace nada, siempre se recuesta*; (2) **vivir recostado** (Kub): žít na cizí náklady; př.: *siempre ha vivido recostado*; (DMC).

recta, f. (1) **estar en la ~ final** (Kub): být u konce; př.: *él está en la recta final*; (DMC).

recuerdos, m. (1) **ser algo ~ tristes del Iparacá** (Kub): být velmi smutný; př.: *todo lo que me cuentas son recuerdos tristes del Iparacá*; (DMC).

recurso, m. (1) **quedar el ~ del pataleo** (Kub): mít právo stěžovat si, ne však příležitost; př.: *no cogió la contrata y está formando el lío, le queda el recurso del pataleo*; (DMC).

Red, m. (1) **ser alguien ~ Butler** (Kub): vyjít z módy; ► „Rhett Butler“ je hlavní postavou filmu „Gone with the Wind“, neboli to, co už odnesl vítr; př.: *a los políticos cubanos les dicen Red Butler*; (DMC).

redonda, adj. (1) **la pelota es ~ y viene en caja cuadrada** (Kub): vše je možné; př.: *sí, ya sé que parece imposible, pero la pelota es redonda y viene en caja cuadrada*; (DMC).

redondito, adj. (1) lid. (Kub): viz: *redondo*; (DMC).

redondo, adj. (1) **tener a alguien ~ como la «o»** (Kub): být přesvědčený; př.: *Pedro está redondo como la o*; (DMC).

refistolería, f. (1) lid. (Kub): pýcha; ješitnost; př.: *fracasa por su refistolería*; (DMC).

refistolero, m. (1) lid. (Kub): dotěrný; vlezlý; př.: *no te metas, no seas refistolero*; ■ Syn.: *cazuelero*; (2) (Kub): čerstvý; svěží; př.: *mira que eres refistolero ¡respeta!*; (3) (Kub): pyšný; nafoukaný; př.: *mira como se pavonea, es un refistolero*; (DMC).

reforma, f. (1) **la ~ Agraria va, va¹** (Kub): změna; př.: *en esta compañía la Reforma Agraria va, va, hay que mejorar*; (2) **la ~ Agraria va, va²** (Kub): je to jisté; př.: *la Reforma Agraria va, va, aunque me maten*; (3) **la ~ Agraria va, va³** (Kub): udělám to jakkoli; př.: *la Reforma Agraria va y afronto las consecuencias*; (DMC).

refrescar, tr. (1) lid. (Kub): označení činnosti, kdy „Bugarrón“, člověk, který se charakterizuje jako heterosexuál, souloží s homosexuálem; př.: *ése es el que refresca a Elio*; (2) ~ **a un hombre** (Kub): mít sexuální vztah s mužem; př.: *a Elio lo refrescaron hace tiempo*; ■ Syn.: *refrescar a un hombre con morrongonato de sodio*; *refrescarlo con agua pingüinal*; *refrescarlo vía aniculi con aguja internargal*; (DMC).

refresco, m. (1) **un ~ buscabulla** (Kub): papájová limonáda; př.: *dame un refresco buscabulla*; (DMC).

refrigerador, m. (1) **tener algo en el ~** (Kub): mít něco schované; mít tajemství; př.: *no le des la espalda que tiene algo en el refrigerador*; (2) **tener el juego en el ~** (Kub): mít již vyhráno; př.: *no te preocupes, este juego tú lo tienes en el refrigerador*; (DMC).

refrito, m. (1) lid. (Kub): novinářský článek, v němž se opakuje již známá věc; př.: *tu último artículo es un refrito*; (DMC).

refugio, m. (1) **estar vestido de ~** (Kub): nosit nekvalitní oděv; ► „refugio“, neboli útočiště, bylo místo v Miami, kde poskytovali pomoc exulantům z Kuby, šaceni byli z použitého oblečení; př.: *él está vestido de refugio*; (DMC).

regajero, m. (1) lid. (Kub): binec; bordel; př.: *no me gusta el regajero que hay en esta casa*; (2) (Kub): nepřístojnost; nepořádek; př.: *no soporto el regajero ese*; viz též: *regazó*; (DMC).

regalado, adj. (1) **estar algo ~** (Kub): hojný; př.: *esto está aquí regalado*; (DMC).

regalarse, tr/zvrat. (1) lid. (Kub): odevzdat se nějaká žena bez řeči nějakému muži; př.: *esa mujer se me regaló*; (2) (Kub): zahrávat si se životem; př.: *ese hombre se regala siempre, va a morir joven*; (DMC).

Regalías, m. (1) **eso es pedirle a ~ que no tenga Cuño** (Kub): to je jako mluvit do dubu; to je něco nemožného; př.: *Juan, no seas desobediente; Juan, eso es pedirle a Regalías que no*

- tenga el Cuño*; (2) **lo mío es ~ el Cuño, superfino** (Kub): to moje je bomba; to moje je nejlepší; ► „Regalías el Cuño- superfino“ jsou kubánské cigarety; př.: *mis poemas son Regalías el Cuño, superfino*; (DMC).
- regao**, m. (1) lid. (Kub): kubánský rebel, který není přívržencem Castrova režimu; ► opak slova „integrado“; př.: *desde que me acuerdo, él es un regao*; viz též: *integrado*; (DMC).
- regazón**, m. (1) lid. (Kub): bordel; binec; př.: *¡qué regazón hay en esta casa!*; ■ Syn.: *regajero*; (DMC).
- registrar**, tr. (1) lid. (Kub): věštit, zjistit budoucnost; ► lidé oddaní africkým náboženstvím na Kubě chodí k „babalaos“, což jsou duchovní, kteří jim vyloží budoucnost; to se provádí za pomoci ulit, písku nebo kusů kokosového ořechu; př.: *voy a registrarme a ver qué me depara el futuro*; (DMC).
- regla**, f. (1) **estar hecho algo una ~ Burujón** (Kub): o člověku, který tvrdí, že něco nechce, přestože to chce; ► ekvivalent španělského „no quiero, no quiero échamelo en el sombrero“; kubanismus vyskytující se především v kubánské obci Regla; př.: *chico tú no nos engañas, estás hecho una Regla Burujón cualquiera*; (2) **no hay ~ sin Guanabacoa** (Kub): výjimka potvrzuje pravidlo; ► Regla a Guanabacoa jsou sousedící města v provincii La Havana; (3) **ser aut por ~** (Kub): nemít šanci na přežití; ► „aut“ je způsob, kterým Kubánci vyslovují angl. slovo *out*, což znamená být venku; př.: *ese enfermo es aut por regla*; (4) **tener alguien la ~ en seco** (Kub): být naštvaný; mít špatnou náladu; př.: *se pasa el día con la regla en seco, no se le puede hablar*; (DMC).
- regoletearse**, zvrát. (1) lid. (Kub): užít si; př.: *¿cómo te regoleteaste en España?*; (DMC).
- reguilete**, m. (1) **ser una persona un ~** (Kub): být hrozně akční; př.: *él es, desde niño un reguilete*; (2) **tener alguien un ~ en el culo** (Kub): být nervozní, jako pytel blech; př.: *ese hombre tiene un reguilete en el culo*; (DMC).
- Reguladora**, f. (1) **ser alguien como la ~** (Kub): být hodně organizovaný, uspořádaný; ► „La Reguladora“ byla kubánská vyhlášená restaurace; př.: *has escrito tantos libros que eres como la Reguladora*; (DMC).
- regular**, adj. (1) lid. (Kub): normálně; nic moc; ► odpověď na pozdrav; naznačuje, že se člověku nedaří ani dobře ani špatně; př.: *¿cómo estás? -regular*; (2) **no ser alguien ni ~** (Kub): být špatný člověk; př.: *ése no es ni regular*; (DMC).
- reimbó**, m. (1) **tener un ~ de chequeras** (Kub): mít několik bankovních účtů v exilu; ► slovo „reimbó“ je kubánská výslovnost angl. slova *rainbow*, což znamená duha; př.: *Juan tiene un reimbó de chequeras*; (DMC).
- reina**, f. (1) **ser en algo una mujer la ~ del Edén** (Kub): o ženě: být v něčem, jako ryba ve vodě; ► být v něčem nejlepší; př.: *en matemáticas yo soy la reina del Edén*; (DMC).
- reír**, intr. (1) **~ desmollejado** (Kub): smát se na celé kolo; př.: *aquí con tus chistes, reímos desmollejado*; viz též: *labio*; (DMC).
- reja**, f. (1) **tras la ~** (Kub): tady; ► kubanismus vzniklý v rozhlasovém programu „Pototo y Filomeno“; př.: *¿dónde estás tú Pedro? -tras la reja*; (DMC).
- rejo**, m. (1) **a todo ~** (Kub): s benevolencí, liberálně; ► „el rejo“ je název pro lano, kterým se během dojení připoutá tele ke krávi; př.: *ese niño ha sido criado con mucho rejo*; (DMC).
- relaciones**, f. (1) **las ~ públicas** (Kub): prsa; ňadra; př.: *¡qué buenas relaciones públicas tiene esa mujer!*; ■ Syn.: *flotantes*; (DMC).
- relajear**, intr. (1) lid. (Kub): dělat si srandu; žertovat; př.: *no le hagas caso que te está relajando*; (DMC).
- relajo**, m. (1) lid. (Kub): lehkovážnost; př.: *con ese relajo quién cree en ustedes*; (2) **hacer ~¹** (Kub): osvojit si neobvyklé polohy při pohlavním styku; př.: *a mí no me gusta hacer relajo, va en contra de la naturaleza*; (3) **hacer ~²** (Kub): podvádět; cizoložit; př.: *estuve haciendo relajo toda la noche*; (4) **que el ~ sea con orden¹** (Kub): chovat se slušně; př.: *señores, calma, que el relajo sea con orden*; (5) **que el ~ sea con orden²** (Kub): bavme se, ale mějme to pod kontrolou; př.: *vamos a la fiesta y que allí el relajo sea con orden*; (6) **se acabó el ~** (Kub): dost už; ► jedná se o vycpávkové slovo, Kubánci jej neustále opakují; př.: *oye, se acabó el relajo, no lo voy a hacer*; viz též: *bonche*; (DMC).
- relambía**, f. (1) **ser ~** (Kub): velká koketa; př.: *tú eres, mi hija, relambía*; ■ Syn.: *ser una sata*; př.: *tú eres muy sata, niña*; (DMC).

relambío, m. (1) lid. (Kub): drzoun; nevychovaný; př.: *¡mira que tú eres relambío!*; (2) (Kub): nestyda; př.: *ése es un relambío*; (DMC).

relocalizado, adj. (1) **estar** ~ (Kub: exil): být u milenky; ► kubanismus vzniklý kvůli severoamer. programu pojmenovanému „Relocalización“, který měl za úkol dostat Kubánce pryč z Miami; př.: *dejé a Paquita, estoy relocalizado*; viz též: *cubano*; (DMC).

reloj, m. (1) ~ **que rompe la hora** (Kub): dobré hodinky; př.: *ése que tienes puesto es un reloj que rompe la hora*; (2) **ser como el ~ Longines** (Kub): nikdy se nesplést; ► o hodinkách „Longines“ se říká, že se nikdy neopozdí; př.: *él es cono el reloj Longines*; (2) **ser un cucu de un ~** (Kub): být ukecaný; př.: *tu marido es el cucu de un reloj*; ■ Syn.: *no tener precio para cucu de reloj*; př.: *ése, para cucu de reloj no tiene precio*; viz též: *radio*; (DMC).

remache, m. (1) lid. (Kub): člověk malého vzrůstu; př.: *ese individuo es un remache*; viz též: *ley*; (DMC).

remandingo, m. (1) lid. (Kub): nepřístojnost; nepořádek; př.: *yo no aguanto el remandingo de esta casa*; (DMC).

Remanganaguas, adv. (1) **quedar en** ~ (Kub): být, zůstat velmi daleko; př.: *eso queda en Remanganaguas*; (2) **vivir en** ~ (Kub): žít velmi daleko; př.: *ése vive en Remanganaguas*; ■ Syn.: *quedar en casa de las Quimbambas*; viz též: *guajiro*; (DMC).

rematado, adj. (1) **estar** ~ (Kub): mít velkou bolest; př.: *de la pierna estoy rematado*; (DMC).

remates, m. (1) **de los ~de Guane**¹ (Kub): ze vzdáleného místa; př.: *él nació en los remates de Guane*; (2) **de los ~ de Guane**² (Kub): o člověku, který je neúspěšný, ztroskotanec; ► Guane bylo jedno velmi pokrokové městečko v provincii Pinar del Río na Kubě; nacházelo se velmi daleko; př.: *un abogado de estos, de los remates de Guane, ayer y hoy quiere dárseles de alguien*; viz též: *remanganaguas*; (DMC).

remedio, m. (1) **ser algo el ~ de la cotorra** (Kub): být něco, co zabíjí; př.: *ese purgante acaba con la fibra intestinal; ¡cuidado!, es el remedio de la cotorra*; (DMC).

remedión, m. (1) lid. (Kub): lék proti nemoci; př.: *ese remedión es buenísimo para el catarro*; (DMC).

remiendo, m. (← *remedio*) (1) **no hay más** ~ (Kub): nedá se nic dělat; (DMC).

remo, m. (1) lid. (Kub): paže; př.: *tengo reuma en el remo*; (2) **halar un ~ espeso** (Kub): dřit; tvrdě pracovat; př.: *mi pobre hermano está halando un remo espeso*; (3) **tírarle un ~ a alguien** (Kub): zaplést někoho do situace, ve které nechce být; př.: *ese descarado me tiró un remo*; (DMC).

remojar, intr. (1) **remoja, exprima y tienda**¹ (Kub): odvést dobrou, stoprocentní práci; př.: *esto está a medio hacer, remoja, exprima y tienda*; (2) **remoja, exprima y tienda**² (Kub): odvést rychlou práci; př.: *este mecanógrafo, remoja, exprime y tiende*; (3) **remoja, exprima y tienda**³ (Kub): udělej to všechno najednou; ► tento kubanismus je reklamní motto jednoho mýdla na praní; př.: *en este negocio remoja, exprima y tienda, no deje nada para mañana*; (DMC).

remojo, adv. (1) **tener a alguien en** ~ (Kub): kontrolovat někoho a být připraven ho potrestat; př.: *a Juan lo tengo en remojo; si hace algo me va a oír*; (DMC).

remolino, m. (1) **tírar a alguien con el ~** (Kub): nebrat na někoho žádné ohledy; př.: *el jefe siempre le tira con el remolino*; (DMC).

remoquete, m. (1) lid. (Kub): přítěž; př.: *nosé cómo puede noc el remoquete de la familia*; (2) (Kub): přezdívká; přízvisko; př.: *ese remoquete no le viene bien*; (DMC).

remos, m. (1) lid. (Kub): paže; př.: *como me duelen los remos*; ► výraz, který používají chucheros; viz: *chuchero*; (2) **no poner alguien los dos ~ al mismo tiempo** (Kub): mít o kolečko víc; být blázen; př.: *el pobre Pedro no pone los dos remos al mismo tiempo*; (3) **sacar los ~** (Kub): křičí se na člověka, který řídí křáp, kraksnu; ► o autu; př.: *chofer, saca los remos*; (DMC).

remosqueo, m. (1) lid. (Kub): zmatek; chaos; př.: *en esas elecciones hubo mucho remosqueo*; (DMC).

renacimiento, m. (1) **estar alguien en un ~ que lo va a llevar a Fin de Siglo** (Kub): o manželovi, který dělá vylomeniny, jehož žena o nich ví a ošklivým způsobem mu v tom zabrání; ► „El Fin de Siglo“ je slovní hříčka vztahující se k jednomu velmi slavnému

- stejnojmennému obchodu v Havaně; př.: *mi marido está en un renacimiento que lo va a llevar a Fin de Siglo*; (DMC).
- renacuajo**, m. (1) lid. (Kub): malý pivo; prcek; ► neobyčejně útlá osoba malého vzrůstu; př.: *el niño es un renacuajo, necesita vitaminas*; (2) (Kub): člověk, který je k ničemu; př.: *ese hombre es un renacuajo*; (DMC).
- rendija**, f. (1) lid. (Kub): viz: *carne*; (DMC).
- rendir**, intr. (1) lid. (Kub): o člověku, který pořád otravuje; př.: *como rinde ese muchacho*; (DMC).
- rendivú**, m. (1) **hacer** ~ (Kub): klanět se; ► špatné použití fr. slova *rendez-vous*; př.: *no le hago rendivú a nadie*; (DMC).
- renovación**, f. (1) **arte y** ~ (Kub): druh účesu, který nosili *chucheros*; ► s hodně vlasy po stranách a rovným sestřihem ke krku; př.: *en esa barbería hacen arte y renovación*; viz též: *chuchero*; (DMC).
- renta**, f. (1) **vivir de la** ~ (Kub): toulat se; př.: *ése vive de la renta*; (DMC).
- rente**, m. (1) **cortar a** ~ (Kub): uříznout na povrchu; př.: *lo cortó a rente*; (DMC).
- renuevo**, m. (1) **estar en el permanente** ~ (Kub): stále měnit názor; př.: *yo no me estanco, estoy siempre en el permanente renuevo*; (DMC).
- renunciar**, tr. (1) ~ **a alguien** (Kub): propustit; dát výpověď; př.: *esos me renunciaron*; (DMC).
- repartidora**, f. (1) lid. (Kub): viz: *papaya*; (DMC).
- reparto**, m. (1) **ser alguien como los ~s: tener un leiter divelopment** (Kub: exil): rozvíjet pozdě své schopnosti, svaly, atd.; ► z angl. výrazu *later development*, což znamená pozdní vývoj; př.: *se ha puesto fuertísimo a los cuarenta, es como los repartos: tiene un leiter divelopment*; (DMC).
- repellarse**, intr. (1) lid. (Kub): o páru: chtivě se osahávat; př.: *mira como se repellan aquellos*; (DMC).
- repello**, m. (1) **dar** ~ (Kub): chtivě osahávat nějakou ženu s jejím svolením; př.: *a ella le dio repello*; ■ Syn.: *matarse*; (2) **gustarle a alguien el** ~ (Kub): líbit se někomu chtivé osahávání ženy; př.: *a Pedro le gusta mucho el repello*; ■ Syn.: *dar jamón*; (3) **gustarle a una mujer el** ~ (Kub): líbit se nějaké ženě, když ji chtivě osahávají; př.: *yo estoy seguro de que a Cuquita le gusta el repello*; (4) **ser un baile nada más que** ~ (Kub): o páru: tancovat velmi blízko u sebe; lepit se na sebe; př.: *ese baile es sólo repello*; (DMC).
- repetir**, tr. (1) **repíte, porque el que repíte gana, y ganando son vacas** (Kub): kdo opakuje, vyhrává; ► fráze, která pochází ze hry domino a užívá se, když se někdo zeptá, proč se něco dokola omílá; fráze se používá, když neustálé opakování vede k něčemu produktivnímu; př.: *¿por qué repíte Juan tanto el argumento? —repíte, porque el que repíte gana, y ganando son vacas*; (DMC).
- reporte**, m. (1) **darle a alguien el ~ completo «Cibies» con «Dan Rader»** (Kub: exil): být udavač, donašeč; ► „C.B.S.“ je zpravodajská televizní stanice, jejíž hlasatel je „Dan Rather“ (Kubánek vyslovuje jako „Rader“); př.: *ese muchacho le dio a mi madre el reporte completo «Cibies» con «Dan Rader»*; (DMC).
- reposo**, m. (1) lid. (Kub): viz: *cansao*; (DMC).
- repugnancia**, f. (1) **¿~ con el dulce, después que te lo comiste?** (Kub): říká se člověku, který poté, co něco udělal, to chce zapřít; př.: *así que no quieres estar en esa comisión; repugnancia con el dulce después que te lo comiste*; (DMC).
- requerajal**, m. (1) **leer un** ~ (Kub): přechíst velký kus; ► eufemismus ke slovu „requerajal“ je slovo „carajal“; př.: *anoche leí un requerajal*; (DMC).
- resaca**, f. (1) **a según sea la** ~ (Kub): uvidíme; ► tento kubanismus je gramaticky špatně; pochází z kubánského venkova a spousta lidí jej používá z legrace; př.: *hago eso a según sea la resaca*; (DMC).
- resbalando**, adv. (1) lid. (Kub): odejít bez povšimnutí; př.: *me fui resbalando*; (DMC).
- resbalar**, intr. (1) **dejarse ~ con una mujer** (Kub): vlichotit se; vetřít se; př.: *yo siempre me deajo resbalar con las mujeres*; ■ Syn.: *ser alguien que se resbala con las mujeres*; (2) ~ **con una cáscara de plátano** (Kub): dopustit se chyby; př.: *le iba todo bien hasta que resbaló con una cáscara de plátano*; (DMC).

resbalón, m. (1) **dar un ~ una mujer** (Kub): přijít do jiného stavu; otěhotnět; př.: *mi prima dio un resbalón*; (2) **estar en el ~** (Kub): být někdo ztroskotanec; neúspěšný; př.: *yo te digo que él está en el resbalón*; (DMC).

resbaloso, adj. (1) **ser alguien ~** (Kub): být nedůvěryhodná osoba; př.: *con ese ni hablo porque es resbaloso*; ■ Syn.: *guabina*; (DMC).

rescabuchador, m. (1) lid. (Kub): voyeur; ► člověk, který tajně pozoruje ženy, aby viděl jejich ohanbí; př.: *cierra los pies que es un rescabuchador*; (2) (Kub): voyeur; ► člověk, který pozoruje cizí domy, aby viděl, co se v nich děje; ve většině případů se ale používá v sexuálním smyslu; př.: *ha puesto un telescopio en su azotea para mirar nuestra casa, es un rescabuscador*; (DMC).

rescabuchar, intr. (1) lid. (Kub): tajné sledování ženského ohanbí; př.: *abrí un hueco en la pared para rescabucharla*; (DMC).

rescabuqueo, m. (1) lid. (Kub): viz: *rescabuchador*; (DMC).

resentimiento, m. (1) **ser el ~ como el callo** (Kub): být nesmrtelný; př.: *tú no creas esos cantos de sirena, el fue muy resentido y el resentimiento es como el callo*; (DMC).

resinga, adj. (1) **~ por el culo, hijo de puta**, vulg. (Kub): do hajzlu; do prdele; nadávky nejhoršího kalibru; (DMC).

resingación, m. (1) lid. (Kub): rezignace; je třeba být odevzdaný; ► slovní hříčka, na které se podílí slovo „singar“, kubanismus, který má znamenat „fornicar“, což znamená smilnit a „resignarse“, což znamená poddat se; (DMC).

resingado, adj. (1) **estar ~** (Kub): být vyřízený, podělaný; př.: *¡qué resingado últimamente!*; (DMC).

resingar, tr. (1) lid. (Kub): vzdát se, rezignovat někdo kvůli tomu, aby uškodil; ► to znamená: dal jsem výpověď, abych je zničil; př.: *resingué a las cinco y media*; (DMC).

resistencia, f. (1) **tener alguien más ~ que una plancha** (Kub): mít hodně trpělivosti; př.: *como soporta a la novia; tiene más resistencia que una plancha*; (2) **tener más ~ que un cordón de electricidad** (Kub): o člověku: hodně toho snést; př.: *yo con mi mujer, tengo más resistencia que un cordón de electricidad*; (3) **tener más ~ que un cable de alta tensión** (Kub): mít velkou výdrž; vytrvalost; př.: *no sé como aguantas a tu hijo; tienes más resistencia que un cable de alta tensión*; (DMC).

resisterio, m. (1) lid. (Kub): sluneční záře; př.: *he aguantado el resisterio del sol todo el día*; (DMC).

respeto, m. (1) **perderle el ~ al dinero** (Kub): nezáležet někomu na penězích; př.: *tiene tanto que le ha perdido el respeto al dinero*; (DMC).

respirar, intr. (1) **~ por la herida** (Kub): o člověku, který se brání před krivým obviněním; př.: *tú debes ser el culpable pues respiras por la herida*; (DMC).

resputar, tr. (1) a ti te ~ (Kub): reakce na větu: *a mí hay que respetarme*; př.: *a mí hay que respetarme – a ti te resputo*; (DMC).

resputo, m. (1) **tratar a alguien con ~** (Kub): jednat s někým špatně, bez respektu; př.: *lo trataron al pobre hombre con resputo*; (DMC).

restar, intr. (1) lid. (Kub): močit; př.: *voy a restar, tengo muchas ganas*; ■ Syn.: *sacarle el agua al tasajo*; (DMC).

restaurante, m. (1) **ser alguien como los ~ de lujo** (Kub): být uzavřený, chladný; př.: *yo no confío en él, es como los restaurantes de lujo*; (2) **tener una mujer un buen ~** (Kub): o ženě: mít velká prsa; př.: *esa mujer tiene un buen restaurante*; ■ Syn.: *pertenecer una mujer al Sindicato Gastronómico*; (DMC).

resto, m. (1) **echa el ~** (Kub): myslím, že je pravý; (DMC).

resumen, m. (1) **echa un pequeño ~** (Kub): dát si něco malého k zakousnutí; ► když není z nějakého důvodu čas na oběd; př.: *en ese restaurante vamos a echar un pequeño resumen*; (DMC).

retacera, f. (1) lid. (Kub): o ženě, která nosí pestrobarevné oblečení; př.: *¿viste qué retacera es?*; ► „compra retazos“ znamená kupovat malé kusy látky; (DMC).

retaco, m. (1) lid. (Kub): malý člověk; př.: *Juan es un retaco*; (2) **ser un ~** (Kub): malinkatý; př.: *el segundo hijo es un retaco*; (DMC).

retahíla, f. (1) **hacer algo a ~** (Kub): udělat něco kousek po kousku, pozvolna; př.: *esto es tan largo que lo hago por retahilas*; (DMC).

retama, f. (1) **ser alguien ~ de guayacol** (Kub): být velmi zlý; př.: *mi primo es retama de guayacol*; ■ Syn.: *ser diente de perro*; *ser rinquincaya*; (DMC).

retazo, m. (1) lid. (Kub): viz: *pieza*; (DMC).

retirada, f. (1) **estar de ~ como el tranvía** (Kub): být moc starý; ► tramvaje na Kubě mají nápisy „de retirada“, což znamená, že jedou na konečnou zastávku a již nenabírají pasažéry; př.: *ya no hace nada; está de retirada como el tranvía*; (DMC).

retórica, f. (1) **tener la ~ de la neurona** (Kub): být génius; př.: *él tiene la retórica de la neurona*; (DMC).

retranca, f. (1) **dar ~** (Kub): zařadit zpátečku; př.: *cuando vio que no me gustaban sus aplicaciones, dio retranca*; (2) **ha dado una ~ que por poco vira al tren** (Kub): vzít zpět právě vyřčenou myšlenku; př.: *dio una retranca en esa opinión que por poco vira al tren*; (3) **poner ~¹** (Kub): zastavit se; př.: *cuando lo miré me puso retranca*; (4) **poner ~²** (Kub): někoho kontrolovat; př.: *le puse retranca en el discurso, pues habla mucha tontería*; (5) **tener una persona ~¹** (Kub): člověk, který se neumí rozhodnout; př.: *nunca se logra nada con él porque tiene retranca*; (6) **tener una persona ~²** (Kub): zařadit zpátečku; ► člověk, který ustoupí po tom, co je pro něco rozhodnutý nebo na něčem dohodnutý; př.: *fracasamos, él tiene la retranca siempre*; (DMC).

retreta, f. (1) **darle a alguien una ~ de patadas** (Kub): nakopnout; dát kopanec; př.: *le dio una retreta de patadas*; (DMC).

retrove, m. (1) lid. (Kub): chaos; povyk; př.: *vino la policía porque él formó un retrove*; (2) (Kub): pohlavní styk; (2) **formar un ~** (Kub): způsobit zmatek; př.: *él, con lo de ayer, formó un retrove*; ■ Syn.: *formarse un roberico*; *formarse un sal pa' fuera*; ► „pa“ znamená „para“; (DMC).

retruco, m. (1) **tirar un ~** (Kub): dostat někoho do složité situace; př.: *le tiré un retruco y creo que lo hago perder*; (DMC).

retrueque, m. (1) **estar en el ~** (Kub): dotýkat se nějaké ženy s chlípnými úmysly; př.: *Juan está con su novia en el retrueque*; ■ Syn.: *estar en el mate*; (DMC).

reuma, m. (1) **tener ~ en el brazo** (Kub): být lakomý; př.: *ese amigo tuyo tiene reuma en el brazo*; ■ Syn.: *aserrín*; (DMC).

revejío, adj. (1) lid. (Kub): hubený a malý člověk; př.: *está revejío, no crece*; (2) (Kub): lakomec; skrblík; př.: *con el dinero es un revejío*; (DMC).

revencúo, m. (1) **ser ~¹** (Kub): nikdy neustoupit; př.: *no hay forma de convencerlo, es un revencúo*; (2) **ser ~²** (Kub): nenechá se milovat; př.: *no lo acaricies, ¿no lo ves?, es un revencúo*; (DMC).

reventado, adj. (1) **estar ~** (Kub): mít hodně štěstí; př.: *hoy estoy reventado, me saqué la lotería*; ■ Syn.: *estar desparramado*; *ser lechero*; *tener mucha leche*; (DMC).

reventao, m. (1) **ser un ~¹** (Kub): člověk, který ztrácí kontrolu a stává se z něj dravec, šelma; př.: *ten cuidado con él porque es un reventao*; (2) **ser un ~²** (Kub): šťastlivec; př.: *se sacó la lotería, es un reventao*; (DMC).

reventar, tr. (1) lid. (Kub): tančit; (2) (Kub): dát; (3) (Kub): dělat; (4) (Kub): hrát; ► kubánská muzika; př.: *él reventó un guaguancó*; (DMC).

reverbera, f. (1) **formarse la ~** (Kub): nastat chaos, zmatek; př.: *me enteré que se formó allí la reverbera*; (DMC).

reverbero, m. (1) lid. (Kub): nekvalitní pití; př.: *los alcohólicos toman reverbero*; ■ Syn.: *palmolive*; (2) **tener un ~ entre las piernas** (Kub): být velmi vášnivou ženou; př.: *ella tiene un reverbero entre las piernas*; (DMC).

revés, m. (1) lid. (Kub): viz: *rastro*; (DMC).

revientaterrones, m., pl. (1) lid. (Kub): viz: *baquetetumbo*; (DMC).

revijío, m. (1) lid. (Kub): slabý, rachitický; př.: *ese niño nació revijío*; (DMC).

revirao, m. (1) lid. (Kub): nebezpečný muž; ► správně je „revirado“, ale Kubánek vdechne písmeno „d“; př.: *ése es un revirao*; (DMC).

revirarse, zvrat. (1) lid. (Kub): vzdorovat; vzbouřit se; př.: *el niño se me reviró y le di dos nalgadas*; (DMC).

revista, f. (1) **pasar** ~ (Kub: exil): dát na prdel někomu; ► porazit ho; př.: *yo tengo la seguridad de que le van a pasar revista a los dialogueros*; (DMC).

revolcadero, m. (1) lid. (Kub): hromada neuspořádaných věcí; př.: *tu oficina es un revolcadero*; (2) (Kub): postel; pelech; př.: *¡qué revolcadero más grande compraste!*; viz též: *casa*; (DMC).

revoleo, m. (1) lid. (Kub): chaos; zmatek; př.: *¡qué clase de revoleo en casa de Pedro!*; (2) (Kub): energicky protestovat; př.: *qué revoleo formó cuando se denegó su moción*; (3) **formarse un** ~ (Kub): tvořit se nepořádek; př.: *en casa se formó un revoleo*; ■ Syn.: *revoleteo; revolico*; (DMC).

revolico, m. (1) lid. (Kub): viz: *revoleo*; (DMC).

revoliquado, adj. (1) **estar alguien** ~ (Kub): být nervózní; př.: *yo estoy muy revoliquado*; (DMC).

revolución, f. (1) **estar vestido de ~ Francesa** (Kub): být oblečený do tři barev; př.: *Juan está vestido de Revolución Francesa*; viz též: *lunes*; (DMC).

revólver, m. (1) **estirarle una mujer el ~ a cualquiera** (Kub): mít příliš úzký klitoris; př.: *esa mujer, me han dicho, le estría el revólver a cualquiera*; (2) **partirse alguien con un ~ vizcaíno** (Kub): být homosexuál; př.: *ése se parte con un revólver vizcaíno*; ■ Syn.: *cantar alguien en la enramada*; (3) **ser alguien un ~ vizcaíno** (Kub): být homosexuál; př.: *rey es un revólver vizcaíno*; (DMC).

revolverse, zvrát. (1) lid. (Kub): mít štěstí; př.: *hoy me revolví; me llegó carta*; ■ Syn.: *reventado*; (DMC).

revolvida, f. (1) lid. (Kub): štěstí; př.: *¡qué revolvida la mía!*; (DMC).

Rey, m. (1) **creerse alguien que es el ~ de Ayatimbo** (Kub): připadat si jako střed vesmíru; př.: *dios te va a castigar por creerte el rey del Ayatimbo*; (2) **el ~ de doblete** (Kub): velký pokritec; př.: *ése es el Rey del doblete*; (3) **el ~ del levante** (Kub): muž, který si dokáže získat spoustu žen; př.: *ése es el Rey del levante*; (DMC).

ribaum, m. (1) **no tener** ~ (Kub): nevrátit se k někomu; nedat se znovu dohromady; ► z angl. *rebound*; pochází ze hry basketbal; př.: *dile a mi marido que yo no tengo ribaum*; (DMC).

rica, adj. (1) (Kub): o ženě: být krásná; př.: *esa mujer está más rica que el mantecao*; (DMC).

rico, adj. (1) **¡mal ~ te pele!** (Kub): ať se ti nedaří; měj se špatně; (DMC).

rifa, f. (1) **sacarse la ~ del elefante** (Kub): mít komplikace; zkomplikovat; př.: *con su llegada me saqué la rifa del elefante*; ■ Syn.: *sacarse la rifa del guanajo*; (2) **ser algo como la ~** (Kub): být něco nezákonné, ale tolerovat se; př.: *aquí el aborto es como la rifa*; (DMC).

rifar, tr. (1) **~se la vida** (Kub): riskovat život; dávat v sázku svůj život; př.: *en esta empresa me rifo la vida*; (DMC).

rififí, m. (1) lid. (Kub): homosexuál; př.: *te juego lo que quieras a que es rififí*; (2) (Kub): zloděj; ► kubanismus vzniklý kvůli filmu o zlodějích s názvem „Rififí entre los hombres“; př.: *lo cogieron por rififí*; (DMC).

rigola, f. (1) **a la ~ yo no vuelvo más** (Kub): už to neudělám, protože nechci mít problémy; ► kubanismus pocházející z jedné písničky, kde se zpívá: „A la rigola yo no vuelvo más porque matan a los hombres a palos y pedrá“; př.: *no me convences, a la rigola yo no vuelvo más*; (2) **dar** ~ (Kub): špatně zacházet; trápit; př.: *en esa escuela dan rigola*; (3) **eso es como la ~** (Kub): sem už se nikdy nevrátím; př.: *ese restaurante es como la Rigola*; (4) **la única canción que le viene bien es la ~** (Kub): velmi haštěřivý člověk; př.: *no tem e venga de bueno que a ti la única canción que te viene bien es la Rigola, donde matan a los hombres a palos y pedradas*; (5) **volver a la ~** (Kub): riskovat život; dávat v sázku svůj život; př.: *es tan valiente que volvió a la Rigola*; viz též: *matar*; (DMC).

rima, f. (1) **estar fuera de ~** (Kub): nemít příležitost, možnost; př.: *yo te digo la verdad: me parece que aquí estás fuera de rima*; (2) **seguir la ~** (Kub): vyhovět někomu; podvolit se; př.: *yo a él, como es tan violento, siempre le sigo la rima*; (3) **seguirle a alguien la ~** (Kub): skákat, jak někdo píská; dělat to, co někdo říká; př.: *no te preocupes, te voy a seguir la rima*; (DMC).

ringo, m. (1) **boda de ~ rango** (Kub): elegantní svatba; př.: *la boda de mi prima fue de ringo rango*; (DMC).

rinquincaya, f. (1) lid. (Kub): viz: *retama*; (DMC).

Riñón, m. (1) **soltar el ~** (Kub): hodně pracovat; př.: *en ese oficio se suelta el riñón*; (DMC).
riñoncito, adv. (1) lid. (Kub): troška; malinko; př.: *dame un riñoncito de café*; (DMC).
río, m. (1) **cuando el ~ suena, algo trae; cuando el ~ suena, trae semilla de aguacate** (Kub): na každém šprochu pravdy trochu; když se objeví pomluvy, má to vždy nějaký důvod; př.: *se cae el gobierno, cuando el río suena trae semilla de aguacate*; (2) **la sangre no llegó al ~** (Kub): vyšumět; skončit nijak; př.: *discutieron pero la sangre no llegó al río*; viz též: *bullá; caballo*; (DMC).
rioja, f. (1) **estar alguien ~ clarete**¹ (Kub): mít situaci pod kontrolou; př.: *creo que estarás rioja clarete porque si no pierdes todo tu dinero*; (2) **estar alguien ~ clarete**² (Kub): být jasný; ► značka vína; př.: *eso se ve que es rioja clarete*; ■ Syn.: *estar Claribel Gonzáles*; (DMC).
ripiarse, zvrat. (1) **~ el dinero** (Kub): utrácet peníze bez omezení; př.: *es un loco, ¡cómo se ripea el dinero!*; (2) **~ la plata** (Kub): utratit peníze; př.: *se ripió la plata conmigo*; (DMC).
ripiera, m. (1) lid. (Kub): otrhanec; chlapec v otrhaných šatech; př.: *ese niño es un ripiera, hay que ayudarlo*; (2) **actuar como un ~** (Kub): chovat se neslušně; př.: *no seas ripiera, pórtate bien*; (DMC).
ripio, m. (1) **~ de país** (Kub: exil): zaostalá, rozvojová země; př.: *Haití es un ripio de país*; (DMC).
ripley, m. (1) **llevar a alguien a ~** (Kub: exil): říká se hlavně ženám, které lžou o svém věku; ► Ripley byl severoamerický novinář, který měl v novinách oddělení s nevěstnými a neuvěřitelnými věcmi; př.: *yo a esa mujer la voy a llevar Ripley*; (DMC).
riqui, m. (1) lid. (Kub): zip; př.: *se me rompió el riqui*; (DMC).
risa, f. (1) **media ~** (Kub): dvaceti pěti centová mince; př.: *con una media risa voy a bailar esta noche*; (DMC).
rispadita, f. (1) **no tener una ~** (Kub): nepodobat se komu; př.: *ese niño no tiene una raspadita de ti*; (DMC).
Rita, f. (1) **tener la lengua de ~ Montaner** (Kub): být drbna; být pomlouvačný; ► Rita Montaner byla slavná kubánská umělkyně; př.: *Sofía tiene la lengua de Rita Montaner*; (DMC).
ritmo, m. (1) **coger el ~ del cha cha chá** (Kub): něco se naučit; př.: *estoy cogiendo el ritmo del cha cha chá, ya casi sé la lección*; (2) **incorporarse al ~** (Kub): přijmout, akceptovat myšlenky, názory; př.: *está bien, apúntame; me incorporo al ritmo*; (3) **mantener el ~ de conga** (Kub): udržet pracovní tempo; př.: *para ganar dinero tenemos que mantener el ritmo de conga*; (4) **~ Pilón** (Kub): druh kubánského tance; př.: *vamos a bailar el ritmo Pilón*; (5) **tener alguien el ~ del cha cha chá** (Kub): dělat vše velmi rychle; př.: *cálmate, para todo tienes ritmo de cha cha chá*; (6) **tener todo su ~ de chachachá** (Kub): vše se děje z nějakého důvodu; př.: *eso hay que aceptarlo, todo tiene su ritmo de chachachá*; viz též: *canción*; (DMC).
ritual, m. (1) **tener un ~ peor que la Danza del Fuego** (Kub): být někdo velmi komplikovaný; př.: *para todo tiene un ritual peor que la Danza del Fuego*; (DMC).
riversa, f. (1) **dar una ~** (Kub: exil): změnit najednou názor, chování; ► udělat krok zpět, ustoupit od něčeho v angl. *reverse*; př.: *cuando fruncí el ceño dio una riversa*; (DMC).
robar, intr. (1) lid. (Kub): vyhrát s velkým náskokem, snadno; př.: *en ese tocó tan bien que robó*; (DMC).
roberico, m. (1) **formarse el ~** (Kub): rozpoutat se zmatek, povyk; př.: *todo el mundo estaba feliz; de pronto se formó el roberico*; ■ Syn.: *retrove*; (DMC).
robo, m. (1) **ser un ~** (Kub): jednoduchá věc; př.: *ese problema es un robo*; (DMC).
roca, f. (1) **poner se ~ o ponerse piedra** (Kub): o člověku: projevit se tvrdý, neoblomný; př.: *no llores, ponte piedra*; (DMC).
rociada, f. (1) **darle a alguien una budena ~** (Kub): vynadat někomu; př.: *a ese individuo le di una budena rociada; me oyó bien*; (DMC).
rocío, m. (1) **~ de gallo** (Kub): pití na bázi třtinového cukru nebo rumu; ► cukr z oblasti Contramaestre ve východní provincii; př.: *dame un rocío de gallo, mi amigo*; (DMC).
rodillo, m. (1) **educar con ~ como a Pancho y Ramona** (Kub): vtlučet učení do hlavy ► odpovídá šp. výrazu „la letra con sangre entra“, který pochází z doby, kdy učitelé mlátili děti

ve školách rákoskou, aby si zapamatovali učivo; „Pancho“ a „Ramona“ byly dvě komiksově postavy; př.: *a estos niños los estoy educando con rodillo como a Pancho y Ramona*; (DMC).

rodolfo, m. (1) lid. (Kub): viz: *llano*; (DMC).

roja, f. (1) lid. (Kub): viz: *cruz*; *mujer*; (DMC).

rojo, m. (1) lid. (Kub): viz: *sello*, *demonios*; (DMC).

roli, m. (1) **salir algo de ~** (Kub): uspět; podařit se; ► baseballový výraz z angl. *roll it*; př.: *ese examen me salió de roli*; viz též: *cable*; *película*; (DMC).

rollo, m. (1) lid. (Kub), viz: *cable*, *película*; (DMC).

rollón, m. (1) **criar a alguien con ~ (o royón) balanceado** (Kub): o ženě: být velmi krásná; př.: *está criada con rollón balanceado*; (DMC).

rolo, m. (1) **darle ~ a algo** (Kub: exil): zapomenout; ► ve Spojených státech se místo štětce na vymalování stěny používá malířský váleček, angl. *roll*, užívá se i na odstranění skvrn; př.: *le dio rolo al incidente contigo*; (DMC).

Roma, f. (1) **arrivederchi, ~** (Kub): tak dobrá; př.: *me dijo que lo cohía y le contesté: arrivederchi, Roma*; ► kubanismus vytvořený podle textu slavné stejnojmenné písně (DMC).

romance, m. (1) **ser un ~ con chapita** (Kub): romance udržovaná v tajnosti; př.: *Juan y ella tienen un romance con chapita*; (2) **tener un ~ con biuti rest** (Kub): jít spát; ► z angl. *beauty rest*, což je značka matrací; př.: *estoy tan cansado que voy a tener un romance con biuti rest*; (3) **tener un ~ en seco** (Kub): dva lidé, kteří se milují, ale nepřiznají si to; př.: *mira las actitudes de esos dos; tienen un romance en seco*; (DMC).

romanza, f. (1) **tener la ~ del percio** (Kub): být homosexuálové; př.: *esos dos tienen la romanza del percio*; (DMC).

rompegrupo, m. (1) lid. (Kub): nesympatický, nepříjemný člověk; př.: *ahí viene el rompegrupo ése*; (DMC).

rompeolas, m. (1) lid. (Kub): o člověku, který je pořád proti, jde proti proudu př.: *no le hables, ¿no ves que es un rompeolas?*; (DMC).

rompepecho, m. (1) lid. (Kub): silná cigareta; př.: *no te fumes ese rompepecho*; (DMC).

rompequijá, m. (1) lid. (Kub): druh nesmírně tvrdého bonbónu; ► překlad z angl. *jaw breaking*, ale na Kubě se používá pro každé tuhé jídlo; viz též: *caramelos*; př.: *ponme cinco centavos de rompequijá*; (DMC).

romper, tr. (1) **estar la cosa de rompe y raja** (Kub): velmi složitá situace; př.: *en Guatemala la cosa está de rompe y raja*; (DMC).

romperroca, m. (1) lid. (Kub): boty, které používají vesničané, rolníci; př.: *hoy me compré un romperroca buenísimo*; (2) (Kub): těžká, pevná bota; př.: *no puedo con los pies, estos romperrocas parecen de hierro*; (DMC).

romperse, zvrat. (1) lid. (Kub): zemřít; př.: *Juan se rompió ayer*; ■ Syn.: *partir*; (DMC).

rompetecho, m. (1) lid. (Kub): nizoučký člověk; ► používá se jako legrace; př.: *ahí va rompetecho*; (DMC).

rompezaragüey, m. (1) lid. (Kub): no nazdar!; př.: *por ahí viene la policía, -rompezaragüey*; (DMC).

rompiendo, tr. (1) **estar ~ sillones** (Kub): o dlouhých zásnubách; př.: *esta gente hace diez años que están rompiendo sillones*; (DMC).

ron, m. (1) **~ de mostrador de bodegas** (Kub): nekvalitní rum; ► „mostrador de bodegas“ je místo, kde se prodávaly nezbytné věci a chudí lidé zde chodili popíjet nekvalitní rum; př.: *no sé cómo se puede tomar ese ron de mostrador de bodegas*; (2) **~ pelión** (Kub): nekvalitní rum; př.: *dame cualquier ron pelión*; (DMC).

roncar, tr. (1) **le ronca el clarinete; o el mango; o el merequetén; o los mameyes; o la llamita; o la pandereta** (Kub): taková blbost!; př.: *salió presidente de la asociación; —le ronca el clarinete*; (2) **ser el que más ronca** (Kub): být šéf; př.: *aquí, ése es el que más ronca*; ■ Syn.: *ser el dueño de los caballitos*; viz též: *trueno*; (DMC).

ronchas, f. (1) **levantar ~** (Kub): používat nekryté šeky; př.: *está preso por las ronchas que ha levantado; más de cien mil pesos*; (DMC).

ronquindo, m. (1) lid. (Kub): viz: *faraón*; (DMC).

roof, m. (1) **tener alguien ocupado el ~-garden** (Kub): být zamyšlený; zahloubaný; ► angl. slovo, které označuje nejvyšší poschodí v budově; př.: *no le molestes que tiene ocupado el roof-garden*; (DMC).

ropa, f. (1) **la ~ que es de «salil» no vale pa' trabajal** (Kub): každá věc se má používat k tomu, k čemu je určena; ► jde o černošské pořekadlo; př.: *te dije que no cogieras eso para lo que estás haciendo; ya l dicen loa negros: la ropa que es de «salil» no vale pa' trabajal*; (2) **reunírsele a alguien la ~ vieja debajo de la cama** (Kub): mít problémy; př.: *todo iba bien, pero de pronto se reunió la ropa vieja debajo de la cama*; (3) **~ vieja¹** (Kub): dušné maso s rajčetem; př.: *dame un plato de ropa vieja*; (4) **~ vieja²** (Kub): stará vrásčitá žena; př.: *era muy bella de joven, ahora es ropa vieja*; (5) **verse por encima de la ~** (Kub): být jasné na první pohled; př.: *eso que me dices se ve por encima de la ropa*; viz též: *chino*; *muda*; *solar*; *tumbaíto*; (DMC).

ropero, adv. (1) lid. (Kub): hodně; př.: *tiene un ropero de ideas*; (DMC).

Roque, m. (1) **ser ~ Smith** (Kub exil): být rozhodný; energický; ► slovní hříčka mezi slovy „Roque“ a „roca“; př.: *él es Roque Smith*; (DMC).

rosa, f. (1) **ser una extraña ~** (Kub): být zvláštní; být neobvyklý; př.: *mi hijo es una extraña rosa*; viz též: *baño*; (DMC).

rosado, adj. (1) lid. (Kub): viz: *chino*; (DMC).

Rosario, f. (1) **llamarse una mujer ~** (Kub): stěžovat si; naříkat; př.: *esa mujer se llama Rosario, cuándo verá algo bueno en la vida*; (2) **ser una mujer ~** (Kub): o ženě: být velmi štíhlá; velmi vyhublá; ► „Rosario“ je velmi štíhlá postava obrázkového seriálu Pepeka námořník; př.: *ella es Rosario*; viz též: *cuentas*; (DMC).

rosca, f. (1) **pasarse de ~** (Kub): překročit mez; př.: *en ese discurso te pasaste de rosca*; viz též: *pasarse*; (2) **tener ~ en la mano** (Kub): být velmi lakomý; př.: *Juan tiene rosca en la mano*; viz též: *muñeca*; (DMC).

Rosendo, m. (1) **~ Collazo¹** (Kub): rýže; př.: *se pasa la vida comiendo Rosendo Collazo*; (2) **~ Collazo²** (Kub): maso s brambory a rýží; př.: *hoy voy a comer Rosendo Collazo*; (DMC).

rosita, f. (1) **~ de maíz** (Kub): druh pečené rýže; př.: *las rositas de maíz me hicieron daño*; (2) (Kub): druh kamenitého materiálu na volném prostranství; př.: *pon toda la rosita aquí para moverla más tarde en los camiones y hacer el terraplén*; (DMC).

rotación, f. (1) **no tener una mujer ~** (Kub): o ženě: nehýbat se při pohlavním styku; př.: *esa mujer no me gusta. No tiene rotación*; (2) **no tener ~** (Kub): o člověku, který nemá žádný vliv; př.: *él no tiene rotación en este gobierno*; (DMC).

roto, (1) lid. (Kub): viz: *timbre*; (DMC).

Royal, m. (1) **darle a algo ~** (Kub): zveličit, nafouknout; ► „Royal“ je značka droždí; př.: *a esa noticia le han dado Royal*; viz též: *problema*; (DMC).

rubia, f. (1) **comer una ~ con ojos verdes** (Kub): jíst mouku s avokádem; př.: *hoy vas a comer una rubia con ojos verdes*; (2) **~ con ojos verdes** (Kub): mouka s avokádem; př.: *hoy quiero comer una rubia con ojos verdes*; viz též: *pez*; (DMC).

rueda, f. (1) **dar ~¹** (Kub): řídit; př.: *como he dado rueda hoy; quince millas*; (2) **dar ~²** (Kub): hodně pracovat; př.: *como he dado rueda hoy en ese trabajo*; (3) **las ~s** (Kub): nohy; (4) **llegar a la media ~** (Kub): dovršit padesáti let; př.: *él llegó a la media rueda y celebró con un banquete*; (5) **ser ~ de buen diente** (Kub): dobře řídit; př.: *Juan es rueda de buen diente*; (6) **si yo tuviera ~s fuera bicicleta** (Kub): jó, kdyby chyby; př.: *si yo tuviera dinero compraría el edificio má salto del mundo*; — *si yo tuviera ruedas fuera bicicleta*; viz též: *cabale*; *cuatro*; *palo*; *patín*; (DMC).

ruego, m. (1) **hacer un ~ de cabeza** (Kub): obřad týkající se afrických náboženství, při kterém se umývá hlava nového člena; př.: *hoy voy a hacer un ruego de cabezas*; (DMC).

ruf, m. (1) **entresácame el ~ garden pero no perfiles bien el guardafango** (Kub): ostříhej mi trochu vlasů z vrchu hlavy, ale ne po stranách; ► „ruf“ je kubánská výslovnost angl. slova *roof*; *roof garden* je angl. výraz pro nejvyšší patro budovy s vestavěnou zahradou; viz též: *chuchero*; (DMC).

rufa, f. (1) lid. (Kub): autobus; př.: *me voy, que por ahí viene la Rufa*; (2) (Kub): omnibus; př.: *¡cómo demora en pasar la rufa!*; ■ Syn.: *guagua*; ► výraz, který používají chucheros; viz: *chuchero*; (DMC).

ruido, m. (1) **hacer ~** (Kub): smilnit; př.: *hoy voy a hacer ruido*; (2) **hay muertos que no hacen ~ porque andan en alpargatas** (Kub): je třeba být obezřetný; př.: *me sorprendió. Te lo dije. Hay muertos que no hacen ruido porque andan en alpargatas*; (DMC).

ruleta, f. (1) **darle vuelta a la ~** (Kub): dělat ze sebe blbce; př.: *tú sabes lo que te digo. Conmigo, no le des vuelta a la ruleta*; (DMC).

rumba, f. (1) lid. (Kub): problém; povyk; př.: *¿qué, quieres rumba?*; ■ Syn.: *rumbón*; (2) **bailarle a alguien la ~** (Kub): trapně se vychloubat; př.: *me apena como le baila la rumba al jefe*; ■ Syn.: *dar coba*; (3) **ser alguien ~ y meneo** (Kub): umět všechno možné; př.: *él es rumba y meneo. Puedes contratarlo*; viz též: *palo*; (DMC).

rumbear, intr. (1) lid. (Kub): bavit se; veselit se; př.: *estuve rumbeando la noche entera*; (DMC).

rumbero, m. (1) ~ **mayor** (Kub): šéf; vedoucí; př.: *aquí él es el rumbero mayor*; viz též: *esqueleto*; *filósofo*; (DMC).

rumbo, m., eufem. (1) **ya tú sabes, si no es así, ~ al Cairo ~ y meneo** (Kub): eufemismus pro výraz prohráli jsme, posrali jsme to; ► „Rumbo al Cairo“ je název jednoho kubánského filmu; př.: *espero que lo haga; y ya tú sabes, si no es así, rumbo al Cairo*; (DMC).

rumbón, m. (1) **gustarle a alguien el ~** (Kub): vytvořit se chaos; př.: *en cuanto llegó el secretario a la reunión se formó el rumbón*; (2) **metérle o formarle a alguien un ~** (Kub): udělat scénu, skandál; př.: *la mujer, a Juan, por llegar tarde, le formó un rumbón*; viz též: *rumba*; (DMC).

runchunchín, m. (1) lid. (Kub): posedlost; př.: *cogió un runchunchín con lo que tú sabes que tuve que llevarlo al médico*; (DMC).

ruñidera, f. (1) lid. (Kub): soulož; (2) (Kub): těžká práce; př.: *estoy sudando la gota gorda porque llevo horas en esta ruñidera; cargando sacos*; (DMC).

ruñir, intr. (1) lid. (Kub): dopouštět se smilstva; (2) **rúñame mamá** (Kub): miluj mě, lásko; (DMC).

ruperto, m. (1) lid. (Kub): mince v hodnotě deseti centů; př.: *¿cuánto vale? —un ruperto*; (DMC).

ruso, m. (1) lid. (Kub): deset centů; př.: *préstame un ruso*; (2) (Kub): kubánský mulat nebo žid s kudrnatými vlasy; př.: *ése es un ruso. Se le ve en el pelo*; (3) (Kub): zrzavý mulat; př.: *mira, es ruso el hijo del mulato Encarnación*; viz též: *palo*; (DMC).

ruta, f. (1) lid. (Kub): okázalý; vychloubaný; př.: *tú eres ruta nada más*; (2) **coger la ~ equivocada¹** (Kub): udělat chybu; př.: *tú, conmigo, has cogido la ruta equivocada*; (3) **coger la ~ equivocada²** (Kub): zmýlit se; (4) **mudarse la ~ Mantilla-Ayuntamiento para el « Bilmor »** (Kub): vydávat se za někoho lepšího; př.: *lo que él hace es mudarse la ruta Mantilla-Ayuntamiento para el Bilmor*; ► souvisí s přestěhováním některých lidí z chudinských čtvrtí do lepších po vítězství kub. revoluce; (5) **no bajarse alguien de la ~ veintiséis** (Kub): nemít úspěch; ► o lidech před vystěhováním do exilu; př.: *cuando me le abalance, tuvo que coger la ruta de Colón en esquí acuático*; (6) **tirarle a alguien una ~** (Kub): pyšnit se něčím; honosit se; př.: *con lo del dinero me tiró una ruta*; ■ Syn.: *tirarle un alarde*; (DMC).

rutinera.o, m/f. (1) lid. (Kub): chlubitivý; okázalý; př.: *ése es un rutinero que nada hace*; (2) **persona ~** (Kub): o člověku, který je viděn všude, na všech místech; př.: *ésa es una negra rutinera*; (DMC).

rutoso, m. (1) lid. (Kub): člověk, který má hodně řečí, ale nic nedělá; př.: *todo eso del negocio es un cuento; si es un rutoso*; (DMC).

3.2. Lerta S

- sábana**, f. (1) lid. (Kub): rozsáhlý článek v novinách; př.: *no hay quién se lea esa sábana*; (2) **casarse en ~ verde** (Kub): nemanželský anální sex; př.: *ayer me casé en sábana verde*; (3) **echar una ~ por arriba al muerto** (Kub): nemluvit o něčem zřejmém, co visí ve vzduchu; ► o něčem, co nelze ignorovat; př.: *hay que afrontarlo; no sirve echarle una sábana por arriba al muerto*; (4) **~ camagüeyana** (Kub): velký bistek; ► bistek je mexický pokrm; naklepaná vepřová panenka obalená ve strouhance a osmažená, podává se většinou v tortillách jako *taco de bistek*; př.: *voy a comerme una sábana camagüeyana*; viz též: *pies*; (DMC).
- Sabatés**, m. (1) **convertir a alguien en ~** (Kub): vyhodit někoho; př.: *si no haces eso te convierto en Sabatés*; ► značka továrny na mýdlo a prací prášky; jejíž produkt obsahoval „Pirey y fuerza blanca“, „dar Pirey y fuerza blanca“ znamená vyhodit; (DMC).
- sabe**, m. (1) **ser el que más ~** (Kub): vycpávkové slovo, které Kubánci neustále používá, aby zdůraznil, že je ten nejchytřejší; ► při výslovnosti se zdůrazňují slova „más“ a „sabe“; př.: *no te preocupes que yo soy el que más sabe*; (DMC).
- saber**, tr. (1) **el que sabe más que yo se muere** (Kub): vycpávkové slovo, které se používá velmi často; př.: *¿por qué no me van a mandar a mí a Roma?; si el que sabe más que yo se muere*; (2) **~ del pie que cojea** (Kub): vědět o chybě, poruše; př.: *yo sé del pie que cojea*; (3) **~ por donde le entra el agua al coco** (Kub): viz: *coco*; (4) **~ lo que son cajetas o cajitas de dulce de guayaba** (Kub): viz: *caja*; (5) **~ más que las bibijaguas** (Kub): hodně toho vědět; př.: *ése sabe más que las bibijaguas*; (6) **ser el que más sabe** (Kub): vycpávková fráze, kterou Kubánci používají, aby vyjádřili, že je někdo první, prvotřídní; př.: *él ganará. Es el que más sabe*; (DMC).
- sabichucha**, m. (1) lid. (Kub): člověk, který si myslí, že toho hodně ví; př.: *¡qué mal me cae es sabichucha!*; (DMC).
- sabinal**, m. (← Camagüey) (1) **tener ~** (Kub): mít hodně mozolů; ► používá se pouze ve městě Camagüey, kde se nachází ostrůvek zvaný Sabinal; př.: *yo tengo sabinal*; (DMC).
- sabiompón**, m. (1) lid. (Kub): ten, co všechno ví; př.: *se cree un sabiompón*; ■ Syn.: *sabichucha; sabichosa*; (DMC).
- sable**, m. (1) **guindar o colgar el ~¹** (Kub): nechat něčeho; přestat něco dělat; př.: *guindé el sable; continuo dentro de media hora*; ■ Syn.: *guindar los guantes*; (2) **guindar o colgar el ~²** (Kub): odejít do důchodu; př.: *a los cincuenta años cuelgo el sable*; (DMC).
- sabor**, m. (1) lid. (Kub): slovo, které se vykřikuje, když hraje orchestr; ► jde o znamení souhlasu a radosti; př.: *arriba con los tambores, ¡sabor!*; (2) **tener una mujer ~** (Kub): o ženě: mít půvab; být okouzlující; př.: *esa mujer tiene, sin lugar a dudas, sabor*; (3) **tener una mujer ~ a mí** (Kub): věta, kterou pronese muž téměř vždy v pozici milence; ► zpěvák Rolando Laserie zpopularizoval tento kubanismus v jedné své velmi známé písni; př.: *como tu sabes, ella tiene sabor a mí*; viz též: *música; socato*; (DMC).
- saboraje**, m. (1) lid. (Kub): viz: *acción*; (DMC).
- saboteo**, m. (1) lid. (Kub): sabotáž; př.: *hay que terminar con este saboteo*; (DMC).
- sabroso**, adj. (1) lid. (Kub): viz: *cachín*; (DMC).
- sacaleche**, f. (1) lid. (Kub): nymfomanka; ► o ženě, která se často věnuje sexu; „leche“, tedy mléko, je zde metaforou pro sperma; př.: *esa mujer es sacaleche*; (DMC).
- sacar**, tr. (1) **~ agua del pozo** (Kub): způsob tance; př.: *mira esos dos sacando agua del pozo*; (2) **~ fiestas** (Kub): flirtovat; př.: *me estaba sacando fiestas anoche, ¿la viste?*; (3) **~ lascas** (Kub): využít; zneužít; př.: *a su declaración yo le voy a sacar lascas de verdad*; (4) **~ los**

trapos sucios (Kub): vytáhnout na někoho špínu; odhalit něčí osobní tajemství; př.: *si sigue al puesto le saco los trapos sucios*; (DMC).

sacerdote, m. (1) **hacer a alguien** ~ (Kub): rozkazovat; př.: *déjate de hacerme sacerdote*; (DMC).

saco, m. (1) **ser alguien un ~ de ay, ay, ay** (Kub): o člověku, který si moc stěžuje; př.: *él no tiene nada, pero es un saco de ay, ay, ay*; (2) (Kub): být hypochondr; př.: *él es un saco de ay, ay, ay; hay que tenerlo siempre en el médico*; (3) **ser alguien un ~ de recoger bolas**¹ (Kub): člověk, který v míčových hrách pochyťá všechny odpálené míče; př.: *ese muchacho es un saco de recoger bolas*; (4) **ser alguien un ~ de recoger bolas**² (Kub): člověk, který vytváří fámy, lži; př.: *no le creas es un saco de recoger bolas*; (5) **ser un ~ de hueso** (Kub): být odvážný; př.: *Juan es un saco de hueso*; viz též: *bola*; (DMC).

Sacramento, m. (1) **estar llegando a** ~ (Kub): přijít něčemu na kloub; dostat se k cíli; ► kubanismus vychází z názvu severoamerického filmu „Camino de Sacramento“; př.: *no te pongas nervioso en el asunto, que estamos llegando a Sacramento*; ■ Syn.: *estamos llegando a Pénjamo*; ► text jedné mexické písně; (2) **ir camino de** ~ (Kub): vydat se po dobré cestě vstříc budoucnosti; ► název filmu; př.: *por ahí van camino de Sacramento*; (DMC).

sacristía, f. (1) lid. (Kub): viz: *rata*; (DMC).

sagú, f. (1) lid. (Kub): síla; př.: *ese hombre tiene sagú*; (DMC).

saguasán, m. (1) **mi** ~ (Kub): můj přítel; ► výraz, který používají chucheros; př.: *¿cómo estás mi saguasán?*; viz též: *chuchero*; (DMC).

sagüesero, m. (1) **estar hecho un** ~ (Kub): chovat se neslušně; př.: *este hombre está hecho un sagüesero*; viz též: *vampiro*; (DMC).

sai, m. (1) **haber un «~ Lan»** (Kub): mít koníček, hobby; ► nějaké rozptýlení; z angl. *Side Line*, což je výraz pro okrajovou činnost; př.: *treinta años trabajando y sin haber habido un sai lan para mitigar el trabajo*; (DMC).

saino, m. (1) lid. (Kub): homosexuál; ► výraz, který používají chucheros; př.: *es un saino*; viz též: *chuchero*; (DMC).

sajornado, adj. (1) **estar** ~ (Kub): mít popálenou kůži na varlatech; př.: *échale vaselina que estás sajornado*; (DMC).

sal, m/f. (1) **formarse un ~ pa' fuera** (Kub): vzniknout zmatek, rvačka; př.: *en la reunión se formó un sal pa' fuera tremendo*; ■ Syn.: *retrove*; (2) **¡que se lo coma con su ~ y su mojito!** (Kub): ať trpí; př.: *ahora dice que el consejo que le dieron con la mujer era cierto; —no oyó, pues que se la coma con su sal y su mojito*; (3) **quitarse la ~ de arriba** (Kub): zbavit se neštěstí; př.: *tengo que quitarme la sal de arriba*; viz též: *espuma*; *mujer*; (DMC).

salación, f. (1) lid. (Kub): smůla, neštěstí; př.: *me ha caído la salación*; (2) **buscarse una ~** (Kub): vyhledávat potíže, zmatek; př.: *salir con él es buscarse una salación*; (3) **tener una ~** (Kub): mít problém; př.: *a este paso vamos a tener una salación*; ■ Syn.: *sacar chaqueta*; (DMC).

saladito, m. (1) lid. (Kub): různé druhy předkrmů, které se podávají na oslavách; jídlo, které se podává k nápoji; př.: *¿no ponen aquí saladitos con la cerveza?*; (DMC).

salagente, m. (1) **ser un** ~ (Kub): o lidech: nosit smůlu; př.: *Pedro es un salagente; desgracia a cualquiera*; ■ Syn.: *ñeuqe*; *ser un ñeuqe*; (DMC).

salamandra, f. (1) **parecer alguien una** ~ (Kub): být bílý jako stěna; př.: *no me gusta ni mirarlo; parece una salamandra*; (2) **ser alguien una ~ de noche** (Kub): být velmi bílý; př.: *no me gusta esa mujer; es una salamandra de noche*; (DMC).

salao, adj. (1) **tipo** ~ (Kub): nemít štěstí; ► správně je „salado“, ale Kubánec vdechne písmeno „d“; př.: *él es un tipo salao*; (DMC).

salar, intr. (1) **matar y** ~ (Kub): udělat něco okamžitě; př.: *en cuanto llegue, matando y salando*; (DMC).

salastraga, (1) lid. (Kub): viz: *finá*; (DMC).

salchicha, f. (1) **ser algo una** ~ (Kub): být nekonečný; př.: *este dolor es una salchicha*; (DMC).

salfumán, m. (1) lid. (Kub): viz: *periódico*; (DMC).

salida, f. (1) lid. (Kub): viz: *bolerito*; (DMC).

salidera, f. (1) lid. (Kub): únik vzduchu, vody; př.: *esta goma de automóvil tiene una salidera*; (DMC).

salir, intr. (1) ~ **de Guatemala para entrar en Guatepeor (o Guatepeo)** (Kub): jít z bláta do louže; př.: *creí mejorar pero salí de Guatemala para entrar en Guatepeor*; (DMC).

salirse, intr. (1) **ser una mujer de las que se sale** (Kub): o ženě: působit hloupě, ale nebýt hloupá; př.: *no te cases con ella que es de las que se sale*; (DMC).

salistroso, adj. (1) **ser ~** (Kub): nevrlý člověk; př.: *él es salistroso*; (DMC).

saliva, f. (1) **estar pegado algo con ~ de cotorra** (Kub): nebýt věrohodný; př.: *eso que tú me dices está pegado con saliva de cotorra*; (2) **más barata es la ~ de la cotorra** (Kub): věta, kterou Kubánci užívají během špatně organizované debaty, když se řečníci překřikují; př.: *cállense; más barata es la saliva de cotorra*; (3) **no dar alguien ni la ~ para el sello** (Kub): o člověku: velmi egoistický lakomec; př.: *debe de tener mucho dinero, pues no da ni la saliva para el sello*; viz též: *colmillo*; (DMC).

salivita, f. (1) lid. (Kub): viz: *paciencia*; (DMC).

Salomé, f. (1) **ser ~ en pantalones** (Kub): být homosexuál; př.: *ése es Salomé en pantalones*; ■ Syn.: *aceite*; (DMC).

salomón, m. (1) ~ **ahumado** (Kub): uzený losos; př.: *dame un salomón ahumado*; (DMC).

salpicar, tr. (1) lid. (Kub): přenechat peníze i jiným; př.: *el secretario cogió dinero pero salpicó a los demás*; (2) **tiburón se baña pero salpica** (Kub): mít z něčeho prospěch, ale nezapomínat i na ostatní; (DMC).

salpicona, f. (1) lid. (Kub): koketa; př.: *tu hija es muy salpicona*; (DMC).

salpiqueo, m. (1) lid. (Kub): koketování, flirtování; př.: *no me gusta el salpiqueo que traes*; (DMC).

salpullido, m. (1) ~ **con paticas** (Kub): vši; př.: *por falta de higiene le cayó salpullido con paticas*; (2) **tener ~ inglés** (Kub): být homosexuál; př.: *él tiene salpullido inglés*; ■ Syn.: *aceite; gitano*; viz též: *botella; espalda; pito*; (DMC).

salsa, f. (1) **estar en la ~¹** (Kub): pořádně si něco užít; př.: *yo en ese trabajo estoy en la salsa*; (2) **estar en la ~²** (Kub): mít všechno pod kontrolou; př.: *esa mujer siempre está en la salsa*; (3) **estar en la ~³** (Kub): být součástí něčeho: piklí, oslavy; př.: *yo lo que hacen lo sé porque estoy en la salsa*; ■ Syn.: *estar donde se bate la salsa*; (4) **gustarle a alguien más la ~ que el pescado** (Kub): upřednostňovat to povrchní před něčím hlubším; př.: *a ti te gusta más la salsa que el pescado*; (5) **poner ~ en algo** (Kub): rozradostnit, rozveselit; př.: *a todo lo de ellos le pone salsa*; (6) **ser de la misma ~** (Kub): být ze stejného těsta; př.: *yo con ustedes me llevo muy bien porque somos de la misma salsa*; (7) **tener algo ~** (Kub): mít rytmus; př.: *esa música tiene salsa*; (8) **tener alguien más ~ que pescado** (Kub): o člověku: dělat ze sebe něco, co není; př.: *Pedro tiene más salsa que pescado*; viz též: *espuma; viejo*; (DMC).

salsear, intr. (1) lid. (Kub): užít si života; př.: *¡cómo recuerdo esos pueblos donde yo salseaba de niño!*; (DMC).

salseo, m. (1) lid. (Kub): zábava; př.: *allí había un gran salseo*; (2) **estar en el ~¹** (Kub): žít skvělý život; př.: *él siempre ha estado en el salseo*; (3) **estar en el ~²** (Kub): být protagonistou něčeho, co se zrovna odehrává; př.: *en ese caso él está en el salseo*; (4) **querer ~** (Kub): chtít se dostat do problémů; př.: *parece que esa gente quiere salseo. Vamos a complacerlos*; (DMC).

salsibiquear, intr. (1) lid. (Kub): nevydržet stát na místě; př.: *Juan anda siempre salsibiqueando*; (DMC).

salsita, f. (1) **échale ~¹** (Kub): udělat něco zábavné; př.: *chico, a eso que dices, échale salsita*; (2) **échale ~²** (Kub): křičí se, když orchestr hraje velmi dobře vášnivé rytmy; ► text slavné písně, kterou nazpívala kubánská hudební skupina Sexteto Habanero; př.: *¡échale salsita! ¡arriba! ¡échale salsita! ¡qué ritmo!*; (DMC).

saltaperico, m. (1) **andar alguien de ~** (Kub): říká se o člověku, kerý je neposedný; př.: *Juan, anda, a los cuarenta años, de saltaperico*; (2) **poner a alguien a jugar el ~** (Kub): nechat někoho projít si peklem; př.: *con el artículo lo puso a jugar el saltaperico*; (3) **ser un ~** (Kub): člověk, který hraje na všechny strany; př.: *ése no es más que un saltaperico*; (DMC).

saltaperiqueo, m. (1) lid. (Kub): název činnosti: chodit od jednoho k druhému; př.: *siempre está en el saltaperiqueo*; (DMC).

saltar, tr. (1) ~**le a la mujer** (Kub: exil): podvádět ženu; př.: *le está saltando a la mujer continuamente*; (DMC).

saltarín, m. (1) **ser un ~** (Kub): o muži: být nevěrník; př.: *ese hombre es un saltarín*; (DMC).

salto, m. (1) **conmigo es como el ~ en paracaídas** (Kub): jestli se selže, není jiná možnost; př.: *trabaja mucho que conmigo es como el salto en paracaídas*; (DMC).

Salud, f. (1) **Salud y Belascoaín¹** (Kub): způsob rozloučení; ► „Salud“ a „Belascoaín“ jsou dvě ulice v Havaně; př.: *Salud; que te vaya bien*; (2) **Salud y Belascoaín²** (Kub): na zdraví; př.: *bueno señores, brindemos; Salud y Belascoaín*; viz též: *casa*; (DMC).

saludable, adj. (1) **estar una mujer o un hombre ~** (Kub): o ženě: velmi krásná, o muži: dobře stavěný; př.: *esa mujer está muy saludable*; (DMC).

salutaris, (1) lid. (Kub): viz: *jinete*; (DMC).

salvada, f. (1) **darse una ~** (Kub): zachránit se; př.: *Pedro con ella se dio una salvada; lo enderezó*; (DMC).

salvajada, f. (1) lid. (Kub): ohromný, úžasný; př.: *vi el edificio; ¡qué salvajada!*; (DMC).

Salvaje, f. (1) **ser la ~ Blanca** (Kub): o ženě: být překrásná, nádherná jako bájná Amazonka; př.: *en la Universidad Elena era la Salvaje Blanca*; (DMC).

salvar, tr. (1) **~ a alguien el ay, ay, ay de Fleta** (Kub): zachránit někoho nářek, stížnost; ► kubanismus, který byl vytvořen v roce 1927, v době, kdy byl španělský operní tenor Fleta velice populární na Kubě; používaný pouze mezi lidmi staršími šedesáti let; př.: *a mi marido lo salvó el ay, ay, ay de Fleta*; (DMC).

Salvasán, m. (1) **no lo salva ni ~** (Kub): nic už vás nezachrání; ► účinný výrobek „Neo-Salvasán“, jež byl velmi oblíbený na Kubě, se používal ke konci století na léčbu syfilidy; př.: *a esa gente no la salva ni Salvasán*; (DMC).

salvavidas, m. (1) lid. (Kub): kondom; př.: *ponte el salvavidas si no quieres coger una enfermedad venérea*; (2) (Kub): žaludek; př.: *tienes el tumor en el salvavidas*; (3) **tener alguien un ~ incorporado** (Kub): mít silný žaludek; př.: *debes hacer dieta pues tienes un salvavidas incorporado*; viz též: *tabla*; (DMC).

samborio, m. (1) **ser un ~** (Kub: exil): říká se o místě, kde je takový zmatek, že přechází až v nepřístojnosti, v naprostý chaos; ► toto slovo je spojením výrazu „Uncle Sam“, pocházejícího z USA, a výrazu „Liborio“, což je osoba, která je symbolem Kubánců; př.: *esta situación de radio es un samborio*; (DMC).

sambumbia, f. (1) lid. (Kub): osvěžující nápoj; (2) (Kub): špatné kafe; př.: *échalo para allá, eso es una sambumbia*; (3) (Kub): špatně připravené jídlo; př.: *lo que sirven ahí es pura sambumbia*; (DMC).

sampiarse, intr/zvrat. (1) lid. (Kub): odejít; př.: *me sampio en cuanto pueda; no aguanto esto*; (DMC).

samurai, m. (1) **estar hecho un ~ con la mocha en la mano** (Kub): nasekat hodně cukrové třtiny; ► „mocha“ je druh mačety, kterým se seká cukrová třtina; př.: *estoy hecho un samurai con la mocha en la mano*; (DMC).

San, adj. (1) **decirle a un hombre viejo ~ Lázaro** (Kub): o starém člověku: chodí jako svatý katolík, o berlích; př.: *a ése le dicen San Lázaro; ¡qué falta de respeto!*; (2) **hacerle la propaganda a ~ Lázaro** (Kub): být jako lazár; ► o člověku, který je pořád nemocný; př.: *está hace años haciéndole la propaganda a San Lázaro*; (3) **¡que ~ Lázaro me pegue con las muletas!** (Kub): Ať se propadnu, jestli...!; př.: *¡que San Lázaro me pegue con las muletas si no es verdad!* (4) **~ Agapito, amárramelo al clavito¹** (Kub): o někom, kdo udělá nebo řekne něco, kvůli čemu vypadá jako blázen; př.: *te comiste esa cosa que estaba vieja; ¡San Agapito, amárramelo al clavito!*; (5) **~ Agapito, amárramelo al clavito²** (Kub): o aktivním člověku; př.: *¿te vas de viaje otra vez?; ¡San Agapito, amárramelo al clavito!*; (6) **~ Lázaro** (Kub): název, který se dnes na Kubě používá pro hlavní město Havanu; ► kubanismus, který vznikl z důvodu velkého množství podepřených budov v Havaně a za účelem zachránit je před strhnutím, sv. Lazar používá berle, odtud podobnost s jeho osobou; př.: *San Lázaro se está cayendo, ¿cuándo la reconstruirán?*; (7) **ser ~ Mateo** (Kub): o člověku, který má stále ruce na obličej; př.: *él es San Mateo; ¿no lo ves?*; (8) **terminar alguien como ~ Lázaro** (Kub): skončit o berlích; př.: *yo sabía que con la artritis terminaría como San Lázaro*; (9) **tener un ~ Alejo colgado** (Kub): o člověku, který se vyhýbá lidem; př.: *Oscar tiene un San Alejo colgado*; (DMC).

sanaco, m. (1) lid. (Kub): hlupák, blbec; př.: *¡qué sanaco eres, Paco!*; viz též: *zanaco*; (DMC).

sancocho, m. (1) **hacer ~ con alguien** (Kub): poškodit, zničit někoho; př.: *con ese amigo tuyo, como lo coja, voy a hacerlo sancocho*; ■ Syn.: *hacer fufú de plátano; hacer machuquillo*; (DMC).

sangrar, intr. (1) lid. (Kub): utéct; př.: *en cuanto nos divisó, sangró*; (2) ~ **por la herida** (Kub): viz: *herida*; (DMC).

sangre, f. (1) **mi ~¹** (Kub): můj přítel; př.: *¿qué vamos a hacer, mi sangre?*; (2) **mi ~²** (Kub): můj bratr; př.: *¿tú sabes que tú eres mi sangre?*; ► v exilu se připojilo slovo *brother*, což znamená bratr; př.: *¿tú sabes que tú eres mi sangre, brother?*; (3) **mi ~³** (Kub): způsob pozdravu; ■ Syn.: *microbio; mi hermano; mi tierra*; (4) **¿qué pasa mi ~?** (Kub): jak se máš?; př.: *¿qué pasa mi sangre, hace tiempo que no te veo?*; (5) **ser ~ de chinche¹** (Kub): člověk, který nikam nespěchá; př.: *el avión sale a la cinco y ya lo ves; es sangre de chinche*; (6) **ser ~ de chinche²** (Kub): nenechat se ničím rozhodit; př.: *lo ofendieron y se quedó como si tal cosa; es sangre de chinche*; (7) **tener ~ de batracio** (Kub): říká se o člověku, kterému je stále zima; př.: *ya te pones el abrigo; tú tienes sangre de batracio*; (8) **tener ~ de perro** (Kub): být věrný jako pes; ► člověk, kterému se líbí být stále na někom závislý; psi jsou stále přilepení na svého pána; př.: *no se separa de la madre; tiene sangre de perro*; (9) **tener la ~ espesa** (Kub): mít špatnou náladu; př.: *él siempre tiene la sangre espesa*; (10) **tener la ~ hecha cuadritos** (Kub): být velmi naštvaný; př.: *con su conducta tengo la sangre hecha cuadritos*; (11) **tener ~ de pescado** (Kub): být jako leklá ryba; ► ve smyslu být flegmatik, být lhostejný; př.: *tú tienes sangre de pescado; no te inmutas por nada*; (DMC).

sangreligero, adj. (1) lid. (Kub): sympatický; př.: *él es sangreligero*; (DMC).

sangrón, m. (1) lid. (Kub): nesympatický; př.: *a ese individuo no lo puedo soportar; me cae mal; es un sangrón*; (2) (Kub): o člověku: otrava; př.: *muchacho, no pidas más; ¡qué sangrón eres!*; viz též: *sangreligero*; (DMC).

sangüich, m. (1) **ir de ~** (Kub): používá se ve spojení s politickou kandidaturou: politik, který se rozhodne kandidovat společně se dvěma dalšími, aby jednoho podpořil a druhému ukradl hlasy; ► „sangüich“ je kubánská výslovnost angl. slova *sandwich*, což znamená obložený chleba; př.: *en la candidatura demócrata yo iba de sangüich con Pedro y Fernando*; (2) ~ **de Chucho que no cabe en el cartucho** (Kub): penis; ■ Syn.: *barilla*; (DMC).

sánsara, f. (1) **dar ~** (Kub): hodně chodit; př.: *hoy me he pasado el día dando sánsara*; (DMC).

sanseacabó, m. (1) lid. (Kub): konec diskuse!; dost!; př.: *sanseacabó; vete para tu casa*; (DMC).

Sansón, m. (1) **conocer a ~ Melena** (Kub): znát celý svět; př.: *yo conozco a Sansón Melena*; (2) **no creer ni en ~ Melena** (Kub): nevěřit ani nos mezi očima; ► ve smyslu nevěřit nikomu; př.: *yo no creo ni en Sansón Melena; soy muy desconfiado*; (3) **ser ~ Melena** (Kub): být velmi silný; př.: *ése ganó la competencia por ser Sansón Melena*; (DMC).

santo, -ta, m/f. (1) lid. (Kub): modřiny na těle způsobené kousnutím; př.: *está lleno de santas*; ■ Syn.: *chupones*; (2) **acordarse de Santa Bárbara sólo cuando trueno** (Kub): o člověku: modlit se, jenom když je v těžké situaci; obrátit se na někoho, jen když je něco potřeba; př.: *uno no debe de ser así, pero sólo se acuerda de Santa Bárbara cuando trueno*; (3) **aplaclar al Santo** (Kub): přinášet oběti svatým; ► platí pro africká náboženství, jež legálně existují na Kubě; př.: *estás muy nervioso; tienes que aplacar al santo*; ■ Syn.: *aplaclar a los espíritus*; (4) **asentar el ~** (Kub): říká se během části obřadu věnované jednomu ze svatých, jenž je součástí afrických náboženství existujících na Kubě; př.: *hoy asenté el santo*; (5) **bajar el ~** (Kub): vstoupit do někoho svatý; ► používá se u afrických náboženství, která přežívají na Kubě, když někdo upadne do transu, říká se, že do něj sestoupil svatý; př.: *a Juana anoche le bajó el santo*; (6) **bajarle a alguien el ~** (Kub): přemoci v energickém střetu; př.: *me gritó, pero le bajé el santo*; ► upadnout do transu, padnout vzteky na zem v křečích; věřící věří, že takový člověk je posedlý svatým; jedná se o africký rituál dovezený na Kubu otroky; (7) **con los ~s no se juega** (Kub): s tím, kdo ví, není radno si zahrávat; př.: *aprende la lección, con los santos no se juega*; (8) **dar el ~ todo lo que iba a dar** (Kub): více už se neobětují; př.: *no me pidan más que ya el santo dio todo lo que iba a dar*; (9) **darle el ~ a alguien** (Kub): rozzlubit se; ► pochází z afrických náboženství platných na Kubě; př.: *cuando se lo dije, le dio el santo*; (10) **él está haciendo el ~** (Kub): o člověku, který se podrobuje svatým rituálům; (11) **el ~ está claro** (Kub): svatý ochraňuje; ► používá se také při čtení budoucnosti pomocí

šnečích ulit; př.: *yo no tengo que temer; mi santo está claro*; (12) **estar muy ~** (Kub): o muži: být fešák; vypadat skvěle; př.: *las mujeres me quieren porque estoy muy santo*; (13) **estar ~** (Kub): o ženě: být hodná; př.: *esa mujer está santa*; (14) **estar un hombre ~** (Kub): o muži: být fešák; vypadat skvěle; př.: *ese hombre está santo*; (15) **estar una mujer ~** (Kub): o ženě: být velmi krásná; př.: *esa mujer está muy santa*; (16) **estar una mujer como Santa Bárbara** (Kub): o ženě: být velmi krásná; př.: *esa mujer está como Santa Bárbara*; ■ Syn.: *estar como Santa Bárbara; Santa por delante y Bárbara por detrás*; (17) **estar vestido de ~** (Kub): být oblečený celý v bílém; ► ti, kteří se v afrických náboženstvích platných na Kubě podrobí rituálu, aby se stali „yaguó“, tedy knězem, se musí obléct celí do bílé, aby se „stali svatými“; př.: *¿viste a tu hermano vestido de santo?*; (18) **hacer ~** (Kub): procházet různými etapami obřadu přeměny v kněze; ► v afrických náboženstvích platných na Kubě: kněz je nazýván „yaguó“ nebo „iawo“; př.: *voy a hacerme el santo*; (19) **le dio el ~** (Kub): chytil ho rapl; ► ve smyslu rozzlobil se; př.: *al jefe cuando le pedí aumento le dio santo*; (20) **los ~s lo están pidiendo** (Kub): svatí si ho žádají; ► říká se, když někdo rozlije víno; v afrických náboženstvích platných na Kubě se nabízí svatým víno; př.: *derramé el vino; no se preocupen, los santos lo están pidiendo*; (21) **montar alguien un ~** (Kub): kout pikle; ► pochází z kub. čarodějnictví; př.: *hay que vigilarlo pues está montando un santo para hacer daño*; (22) **¡que tu boca sea ~!** (Kub): ať se splní to, co říkáš; př.: *ojalá que tu boca sea santa*; (23) **¿qué ~ se celebra hoy?** (Kub): který svatý se dnes slaví?; ► otázka, která se pokládá, když si někdo prdne; (24) **querer como a los ~s** (Kub): milovat na dálku; ► svaté milujeme zobrazené na obrazech, tedy na dálku; př.: *mi marido, quiere como a los santos*; (25) **ser como los ~** (Kub): být chytrý; př.: *ese hombre es como los santos*; (26) **tener el ~ subido¹** (Kub): být napůl blázen; př.: *hoy tienen el santo subido*; (27) **tener el ~ subido²** (Kub): být nevrlý; př.: *no le hables que tiene el santo subido*; ■ Syn.: *tener el bigote de santo subido*; (28) **trabajar alguien en Santos y Artigas** (Kub): o ošklivém nebo zakrslém člověku; ► „Santos y Artigas“ byl kubánský cirkus; př.: *cómo lo iba a aceptar mi prima, si trabaja en Santos y Artigas; no tiene más de cuatro pies de altura; viz též: cabeza; coco; espíritu; fufio; hueso; león; melcocha; negrita; pantomima; príncipe; yerba*; (DMC).

santería, f. (1) lid. (Kub): všechno, co je spojené s africkými náboženstvími platnými na Kubě; př.: *a mí no me gusta la santería*; (DMC).

santero, m. (1) lid. (Kub): pojmenování, které získá člověk, který se věnuje obřadům afrického kultu, jenž přežívá na Kubě; př.: *voy al santero a que me tire los caracoles*; (DMC).

Santiago, m. (1) **parecerse a un ~ Habana** (Kub): používat speciální velké brýle proti slunci; ► autobusy, které jezdily z města Santiago de Cuba do Havany, měly velká čelní skla stejné barvy, jako byla barva speciálních brýlí proti slunci; př.: *tú pareces un Santiago Habana*; viz též: *Habana*; (DMC).

Santoral, m. (1) **tener alguien el ~ al dorso** (Kub): o člověku, který tráví den odevzdán do vůle svatých; př.: *ésa tiene el Santoral al dorso*; (DMC).

Santovenia, m. (1) lid. (Kub): staří lidé; ► azyl Santovenia býval útočištěm pro staré lidi v Havaně; př.: *en Miami viven los Santovenias*; (2) **el ~ Aéreo** (Kub: exil): říká se tak letadlům, která přilétají z Kuby; ► letadla, která létala z Kuby do Miami, dorážela jednu dobu naprosto přeplněná starými lidmi, kterým bylo uděleno povolení k výjezdu; př.: *¿a qué hora llega el Santovenia aéreo?*; (3) **estar para ~** (Kub): být velmi starý; př.: *mis tíos están ya para Santovenia*; (4) **ser ~** (Kub): člověk, který se svým chováním a svými názory podobá starci; př.: *muchacho, espábilate, que eres Santovenia*; (DMC).

saoco, m. (1) lid. (Kub): pití na bázi kokosového mléka s rumem; př.: *¡qué divino y refrescante es el saoco!*; (2) **darle a alguien ~** (Kub): zabít někoho; př.: *yo tengo la seguridad que a él le dieron saoco*; (3) **darle ~ a una cosa** (Kub): hodně na něco myslet; př.: *yo, a eso que me dices, le voy a darle saoco*; (4) **ser alguien ~** (Kub): být zločinec; př.: *lo que llegaba a la Audiencia de La Habana era saoco*; (5) **tirar ~** (Kub): udělat něco skvělého; př.: *en ese libro tiraste saoco*; (DMC).

sapeado, adj. (1) **estar ~** (Kub): mít smůlu; př.: *yo hace tiempo que estoy sapeado*; (DMC).

sapear, tr. (1) lid. (Kub): o člověku, který hlídá ostatní hráče při hraní karet nebo domina; (2) (Kub): nosit někomu smůlu; př.: *chico, no me sapees más*; (3) **me sapeó el almuerzo** (Kub):

- kvůli jeho přítomnosti jsem promarnil oběd; ► může se použít pro jakoukoliv příležitost; př.: *Elio me sapeó el almuerzo*; (DMC).
- sapingo**, m. (1) lid. (Kub): člověk, který není přínosný, je k ničemu; př.: *mi hermanito es un sapingo*; (DMC).
- sapo**, m. (1) lid. (Kub): velmi měkká část dobytčího masa; př.: *dame bistechs de sapo*; (2) (Kub): člověk, který hlídá ostatní hráče při hraní karet nebo domina; ► všeobecně se používá k označení člověka, který kontorluje, co někdo jiný dělá; př.: *tú no eres más que un sapo*; (3) **estar como el ~** (Kub): nevystřít nos z domu; ► ve smyslu být schovaný, zavřený doma; př.: *mi hermano está como el sapo*; (4) **haber sido ~ y salir a croar** (Kub: exil): o člověku, který zprvu nic neznamenal, ale poté, co ho objevili, začal se objevovat ve všech bulvárních sloupcích; př.: *ése en Cuba no fue nadie y aquí salió a croar*; (5) **meterse, como los ~s, debajo de la piedra** (Kub): strčit hlavu do písku; zrudnout a víc už nemluvit; př.: *cuando se lo dije, se metió como los sapos, bajo las piedras*; (6) **pasar un ~ veinte años debajo de una piedra**¹ (Kub): netrap se; př.: *me condenaron a veinte años*; —*veinte años lo pasa un sapo debajo de una piedra*; (6) **pasar un ~ veinte años debajo de una piedra**² (Kub): všichni přežijou; ► není proč se zneklidňovat; př.: *no te dejes morir que veinte años lo pasa un sapo debajo de una piedra*; (7) **ser alguien un ~** (Kub): žít ze vzduchu; ► nemít co jíst; „sapo“, tedy ropucha, se živí hmyzem ze vzduchu; př.: *yo te digo que ese señor es un sapo*; (8) **un año lo pasa un ~ debajo de una piedra** (Kub): je třeba být trpělivý; př.: *yo te lo digo; no te desesperes; un año lo pasa un sapo debajo de una piedra*; viz též: *época*; (DMC).
- saque**, m. (1) **el ~ de la yuca** (Kub): vyndat juku ze země; př.: *vamos al saque de la yuca*; (DMC).
- saquito**, m. (1) **tira con su ~ como un japonés en tiempos de guerra** (Kub): nosit hodně vrstev oblečení; př.: *ése tira con un saquito como un japonés en tiempos de guerra*; (DMC).
- saramambiche**, m. (1) lid, vulg. (Kub): zkurvysyn; hajzl; ► jedná se o slovo, které pochází z angl. *son of a bitch*, říká se na Kubě od doby zásahu Spojených států amerických; př.: *ahí viene ese saramambiche*; (DMC).
- sarampión**, m. (1) lid. (Kub): viz: *ladillas*; (DMC).
- Sarasota**, f. (1) **dejar ~** (Kub): částečně ztopořený penis; př.: *ella en el cine me lo dejó Sarasota*; (2) **tenerla ~** (Kub): mít částečně ztopořený penis; př.: *tengo tantas ganas que está Sarasota*; (DMC).
- sardina**, f. (1) **corre ~ que se te va la lata** (Kub): viz: *lata*; (2) **da la vuelta ~** (Kub): posuň se; změň místo; př.: *da la vuelta sardina para que él se siente aquí*; (3) **ponerse como ~ en lata por todo el pecho** (Kub): mít sevřený hrudník kvůli astmatu; př.: *a las cinco se puso como sardina en lata por todo el pecho*; (4) **tener alguien más escamas que las ~ gallegas** (Kub): být necitlivý k prosbě; př.: *no te rebaja un centavo pues tiene más escamas que las sardinas gallegas*; (DMC).
- sardiné**, f. (1) lid. (Kub: Cárdenas): chodník; př.: *aquí le dicen sardiné por los franceses en vez de acera*; (DMC).
- sargentería**, f. (1) ~ **política** (Kub): skupina politických generálů; př.: *yo poseo una gran sargentería política*; viz též: *sargento*; (DMC).
- sargento**, m. (1) ~ **de barrio** (Kub): volební intrikán zodpovědný za ohraničení území; př.: *ese sargento de barrio es muy activo*; (2) ~ **político** (Kub): volební intrikán; př.: *ese político tiene varios sargentos políticos*; (3) **ser alguien solamente ~ de barrio** (Kub): neumět se chovat; ► „sargento de barrio“ bylo na Kubě označení pro politického intrikána, který pocházel z velmi nízkých vrstev a neměl vzdělání; př.: *tú no eres más que un sargento de barrio; ofendes a todo el mundo*; (4) **sonar de ~ a capitán** (Kub): povýšit ze seržanta na kapitána; př.: *a él lo sonaron, en la compañía, de sargento a capitán*; (DMC).
- sarna**, f. (1) **caerle a alguien ~¹** (Kub): být v blízkosti velmi otravného člověka; př.: *¿así que te hiciste amigo de él?; te cayó la sarna*; (2) **caerle a alguien ~¹** (Kub): přihodit se někomu něco, co jej trápí; př.: *¿llegó tu suegra a tu casa?; te cayó la sarna*; (DMC).
- sarrá**, (1) lid. (Kub): viz: *atracción; Pompeya*; (DMC).
- sartén**, m. (1) lid. (Kub): veliký zlatý medailon, který nosí Kubánci buď s pannou Caridad del Cobre, nebo se San Lázarem; ► *Caridad del Cobre* je patronka Kuby; př.: *te compraste un bello sartén; se te ve muy bien en el cuello*; (DMC).

Sastre, m. (1) **ser el ~ Lampillo** (Kub): dělat věci zadarmo; př.: *a mí tienes que pagarme, yo no soy el Sastre Lampillo*; (2) **ser un buen ~** (Kub): nemít charakter; ► o člověku, který stále mluví o tom, že něco udělá, ale vždy zůstane jen u výhrůžek; př.: *no le hagas caso; nada pasará; él es un buen sastre*; (DMC).

sata.o, adj. (1) **estar algo o alguien ~** (Kub): být úplně zničený; př.: *Pedrito, estás algo sato*; (2) **estar ~** (Kub): o člověku, který koketuje; př.: *¡qué sata está María!*; (3) **mujer ~** (Kub): koketa; př.: *¡mira que eres sata, muchacha!*; (4) **perro ~¹** (Kub): nadbytek; př.: *en el parque el tiro está sato*; (5) **perro ~²** (Kub): muž, který flirtuje; př.: *ese hombre es un sato con las mujeres*; (6) **perro ~³** (Kub): pes, který není moc bystý; viz též: *carga*; (DMC).

Satanás, m. (1) **escapársele a ~¹** (Kub): být velmi schopný; př.: *ése se le escapó a Satanás*; (2) **escapársele a ~²** (Kub): být velmi rozpustilý; př.: *Enriquito hizo otra de las suyas; ese niño se le escapó a Satanás, por debajo de la saya*; (DMC).

satear, intr. (1) lid. (Kub): flirtovat; př.: *se pasa el día sateando*; (DMC).

satería, f. (1) lid. (Kub): koketování; př.: *¡que satería tiene esa muchacha!*; (2) **tener la ~ en bandeja** (Kub): být koketa; př.: *esa mujer tiene la satería en bandeja; ¡qué coqueta es!*; (3) **tener una mujer la ~ en bandeja** (Kub): o ženě: být neskutečně koketní; př.: *mi hermana tiene la satería en bandeja*; viz též: *relambía*; (DMC).

satisfacción, f. (1) lid. (Kub): viz: *hemorragia*; (DMC).

saya, f. (1) **tener la ~ al filo de la navaja** (Kub): mít tak krátkou sukni, že jsou vidět hýždě; ► kubanismus vznikl podle názvu filmu „Al filo de la navaja“; př.: *ella tiene la saya al filo de la navaja*; (DMC).

sayo, m. (1) lid. (Kub): viz: *capa*; (DMC).

scotch, adj. (1) **no poder ser alguien ni «escotch teip»** (Kub): být totální flákač; ► angl. výraz *scotch tape*, jenž Kubánek vysloví tak, jak je napsán, označuje lepicí pásku; lepicí páska slouží k lepení, což španělština vyjádří slovem „pegar“, jež je v kubánské španělštině synonymem pro „trabajar“, tedy pracovat; odtud pochází tento kubanismus; př.: *ese hombre no puede ser ni escotch teip*; (DMC).

se, (1) lid. (Kub): viz: *China*; (DMC).

sea, intr. (1) **lo que ~ pero que ~ pronto** (Kub): ať se stane cokoli, jen ať je to rychle; ► vycpávkový výraz, který se používá velmi často; př.: *yo sí que no tengo miedo; en esto del gobierno, lo que sea pero que sea pronto*; (DMC).

sebo, m. (1) **ser ~ y rincón** (Kub): člověk, který je k ničemu; př.: *no suelo equivocarme; ese es sebo y rincón*; (DMC).

seborucal, adj. (1) **ser algo ~** (Kub): ve velkém; př.: *tu fracaso es seborucal*; (DMC).

seboruco, m. (1) lid. (Kub): hloupý člověk; př.: *Juan es un seboruco*; viz též: *cebonoco*; (DMC).

secadora, f. (1) lid. (Kub): viz: *tángana*; (DMC).

secante, m. (1) **ser alguien como el ~** (Kub): díť se někomu všechno špatně; být smolař; př.: *ese primo mío es como el secante*; viz též: *papel*; (DMC).

secar, tr. (1) lid. (Kub): zabít; př.: *los secaron a todos cuando tomaron el poder*; (DMC).

seco, adj. (1) **tenerlo a uno ~¹** (Kub): lézt někdo někomu na nervy; ► o člověku, který se na někoho zaměří a neustále jej otravuje; př.: *me tiene seco con sus preguntas*; (2) **tenerlo a uno ~²** (Kub): lézt někdo někomu na nervy; ► o člověku, který trápi někoho svým jednáním; př.: *ha hecho tantas cosas que tiene a la madre seca*; viz též: *mamar*; *putería*; *regla*; (DMC).

secreto, m. (1) **el ~ está en la mezcla** (Kub): v tom je zakopaný pes; ► jedná se o motto jistých kubánských cigaret; př.: *¿cómo es que ganaste?*; — *el secreto está en la mezcla*; (DMC).

sed, f. (1) **darle a alguien una ~ de agua** (Kub): pomoci někomu; ► má převážně negativní význam; př.: *él me dio una sed de agua y no lo olvido*; (DMC).

sedanita, f. (1) **ser una ~** (Kub): být klidás; ► „La Sedanita“ byl název kubánského utišujícího léku; př.: *él es una sedanita*; viz též: *ser una pasiflora*; (DMC).

seguidilla, f. (1) **dar ~** (Kub): přitlačit na někoho; př.: *le di una cantidad de seguidilla que lo volví loco y me firmó el papel*; (2) **tener alguien ~** (Kub): být neodbytný; př.: *te convence porque él tiene seguidilla*; (DMC).

seguimiento, m. (1) lid. (Kub): rýže s fazolemi; př.: *ahora quiero seguimiento*; (2) (Kub): jídlo, které doplňuje hlavní chod; př.: *queso con papas es el seguimiento de hoy*; (DMC).

seguir, tr. (1) ~ **siguiendo** (Kub): pokračovat; př.: *bueno, voy a seguir siguiendo*; (2) **sigue durmiendo de ese lado que te va a salir ronchas** (Kub): viz: *lado*; (DMC).

segunda.o, adj. (1) **coger un ~ aire** (Kub): chytit druhý dech; ► kubanismus pocházející z boxu; př.: *cuando estaba vencido cogió un segundo aire*; (2) **el ~ asalto a Palacio** (Kub): pojmenování pro všechny, kteří navštívili kub. diktátora Fulgencia Batistu po útoku na Palác v roce 1957; př.: *el segundo asalto a Palacio fue un bochorno*; (3) **poner una ~** (Kub): přidat ruku k dílu; př.: *ponme una segunda a ver si resuelvo el problema y consigo trabajo*; (4) **ponerle a alguien una ~** (Kub): přimluvit se za někoho; př.: *conseguí el trabajo porque me puso una segunda*; ■ Syn.: *poner una buena*; viz též: *acelerado*; *piedra*; *primera*; (DMC).

segurete, m. (1) lid. (Kub): malinká kapsička u kalhot; př.: *mete el dinero en el segurete*; (2) **ir al ~** (Kub): jít na jistotu; př.: *en eso voy al segurete*; (DMC).

seguro, adj. (1) **a ~ se lo llevaron preso** (Kub): nic není jisté; ► nejpoužívanější fráze; př.: *¿es seguro que él venga?*; — *a seguro se lo llevaron preso*; (2) **el único ~ es Godoy** (Kub): jediná jistota je Godoy; odpověď na určitou poznámku; př.: *eso está seguro*; *lo de Pedro es seguro*; *el único seguro es Godoy*; (DMC).

seis, čís. (1) **estar en el ~ por ocho** (Kub): žít si skvěle; ► výraz vznikl díky tomu, že lidé, kteří na Kubě pracovali jako řidiči autobusu, pracovali šest hodin, avšak byli placeni za osm; př.: *últimamente estoy en el seis por ocho*; viz též: *guagua*; (DMC).

seiscientos, (1) lid. (Kub): viz: *carga*; (DMC).

Selástraga, m. (1) **ser de apellido ~** (Kub): být homosexuál; ► kubanismus vzniká ze slovní hříčky; ■ Syn.: *aceite*; (DMC).

sellito, m. (1) **estarse acabando los ~ porque Rigan le quitó la goma** (Kub: exil): dostat se do těžké ekonomické nebo politické situace; ► ve Spojených státech se těm, kteří neměli ekonomické prostředky, přidělovaly potravinové kupóny, neboli „sellitos“; jelikož je prezident Reagan reguloval, často byly zneužívány; př.: *chica, en el Golfo Pérsico se están acabando los sellitos porque Rigan le quitó la goma*; viz též: *comemierda*; (DMC).

sello, m. (1) **dale Sello Lazo instantáneo** (Kub): znič to; skoncuji s tím; ► „Sello Lazo“ byl kubánský aspirin, jehož motto znělo: „Sello Lazo, Instantáneo“, jelikož okamžitě utišil bolest hlavy; př.: *a esa relación con esa mujer dale Sello Lazo instantáneo*; (2) **mucho ojo con el ~ rojo** (Kub): viz: *ojo*; (3) **no me pongas el ~ que te falta el lazo** (Kub): nepokoušej se mě obalamutit; př.: *te repito lo dicho: no me pongas el sello que te falta el lazo*; (4) **no pegar ni un ~ roto** (Kub): ani nehnout prstem; ► superlativ od výrazu: *no pegar ni sellos*; př.: *ése no pega ni un sello roto*; (5) **no pegar ni ~s¹** (Kub): o boxerovi: nebýt schopen silně udeřit; př.: *ese boxeador no pegó ni los sellos*; (6) **no pegar ni ~s²** (Kub): flákat se; ► „pegar“ zde znamená „trabajar“, tedy pracovat; př.: *Genaro no pega ni los sellos*; (7) **ser algo o alguien como el Sello Lazo** (Kub): být rychlý; př.: *es como el Sello Lazo*; *la vio y se declaró*; (8) **ser alguien un ~ sin goma** (Kub): být lhotejný; př.: *mi marido es un sello sin goma*; viz též: *no; pegar*; (DMC).

Seltzer, m. (1) **Bromo ~** (Kub): přezdívka, která připadne člověku, který je z jakéhokoliv důvodu vzteklý; viz též: *alka*; (DMC).

selva, f. (1) lid. (Kub): pivo značky „Polar“; ► pivo značky „Polar“ mělo na své etiketě medvěda; chucheros si mysleli, že medvěd pochází z džungle, šp. *selva*; viz též: *chuchero*; př.: *dame una selva*; ■ Syn.: *dame un oso bien frío*; (DMC).

semáforo, m. (1) **colócate de ~** (Kub): říká se člověku, který se chlubí, že mu stojí penis; př.: *Juan, cállate. Colócate de semáforo*; (2) **ponerse alguien como un ~** (Kub): o člověku: rozzářit se; př.: *en cuanto ve dinero se pone que parece un semáforo*; (3) **ser un ~** (Kub): vypadat jako semafor; ► o člověku, který má v jednu chvíli na sobě oblečení různých barev; př.: *chico, con esa ropa eres un semáforo*; (4) **tener alguien siempre puesta la luz roja en el ~** (Kub): pustit si pusu na špacír; př.: *Juan siempre tiene puesta la luz roja en el semáforo*; *él lo dice todo*; (5) **tener cronometrado el ~** (Kub): dělat vše precizně; př.: *déjalo que trabaje el cuadro*; *él tiene cronometrado el semáforo*; (6) **tener la luz roja en el ~ una mujer** (Kub): o ženě: mít menstruaci; př.: *sé, por su mal humor, que tiene la luz roja en el semáforo*; viz též: *guagüero*; (DMC).

Semana, f. (1) **estar siempre de ~ Santa** (Kub): říká se o člověku, který se stále za něco nebo z něčeho omlouvá; ► takový člověk se kaje a projevuje lítost, jako se to dělá během šp.

Svatého Týdne, svátku *Semana Santa*; př.: *chico, esta vez no te dejo salir; no estás más de Semana Santa*; (2) **ser una ~ Santa** (Kub): stále na něco trpět; př.: *ese muchacho tuyo es una Semana Santa*; ■ Syn.: *ser el niño de los dolores*; ► vliv andaluského dialektu; (3) **ser alguien el especial de la semana** (Kub): viz: *especial; guineo*; (DMC).

sembrar, tr. (1) **podérsele ~ a alguien boniatos en las orejas** (Kub): mít špinavé uši; př.: *báñate, pues se te pueden sembrar boniatos en las orejas*; (DMC).

semental, m. (1) lid. (Kub): muž, který má hodně dětí; př.: *ese hombre es un semental*; ■ Syn.: *ser el dique*; viz též: *dique*; (DMC).

semilla, f. (1) lid. (Kub): viz: *chiquito; papaya; río*; (DMC).

semiñocos, m.,pl. (1) lid. (Kub): hrubé boty; př.: *mira los semiñocos que usa ése*; (DMC).

semipro, m/f. (1) lid. (Kub): nepřiliš talentovaný člověk; ► slangový výraz při míčových hrách pro toho, který nehraje v nejlepším týmu, ale v tom horším, zkratka od *semiprofesional*; př.: *ella puede pintar muy bien, es una semipro*; (DMC).

sen, (1) lid. (Kub): viz: *ten*; (DMC).

senador, m. (1) lid. (Kub): viz: *ceniza*; (DMC).

senegalés, m. (1) lid. (Kub): barevný muž s velkým penisem; ► označuje homosexuála, který preferuje velký penis; př.: *a ése lo que le gusta es un senegalés*; (2) **amigo Senegalés** (Kub): buzerantský; př.: *ése tiene un amigo Senegalés*; (3) **gustarle a alguien un ~** (Kub): být homosexuál; př.: *a Oscar le gusta un senegalés*; (DMC).

senembucos, m., pl. (1) lid. (Kub): boty; ► výraz, který používají chucheros; viz též: *chuchero*; př.: *los senembucos están rotos*; ■ Syn.: *tacos*; (DMC).

Senseribó, m. (1) lid. (Kub): kamarád; př.: *¿cómo estás Senseribó?*; ► reakce na tuto otázku je vždy v africkém jazyce; (2) (Kub): chaos; př.: *en mi casa por causa de mi hijo se formó un Senseribó*; (3) **en tiempos de ~** (Kub): před mnoha lety; př.: *en tiempos de Senseribó pasó eso*; ■ Syn.: *en tiempos de Ñañá Seré*; (4) **ser algo de ~** (Kub): být starý; ■ Syn.: *del tiempo de Senseribó*; viz též: *tiempo*; (DMC).

sentar, intr. (1) **espéralo sentado** (Kub): to už nikdy nedostaneš; to už se ti nikdy nevrátí; př.: *¿tú crees que me devuelva lo que me debe?*; — *eso espéralo sentado*; (2) **~ a** (Kub): nahradit; přemístit; ► slang z míčové hry; př.: *sentó a Pedro en el trabajo*; (DMC).

sentido, adj. (1) **estar ~ con alguien** (Kub): být dotčený činem někoho jiného; ► tento výraz označil za kubanismus Constantino Suárez, „El Austirianito“, ve svém slovníku *Diccionario de Voces Cubanas* a L'Any ve svém díle *Semántica Hispanoamericana*; př.: *desde ayer, después de saber lo que hizo, estoy sentido con él*; (DMC).

sentimiento, m. (1) **ésa es la parte del ~** (Kub): tady mě to bolí; ► vždy jen jako odpověď; př.: *¿por qué se habrá puesto así cuando le hablé del dinero?*; — *porque ésa es la parte del sentimiento*; viz též: *parte*; (DMC).

seña, f. (1) **coger la ~** (Kub): rozumět; ► slang z míčové hry; př.: *él cogió la seña y vota por nosotros*; viz též: *tin*; (DMC).

Señora, f. (1) **estar alguien como la ~ Santana** (Kub): chtít někdo něco, co už nemá; ► podle dětské písničky; př.: *no llores más, lo pasado, pasado; estás como la Señora Santana*; (DMC).

señorita, f. (1) lid. (Kub): učitelka; př.: *mi señorita es muy inteligente*; (2) (Kub): sladkost; piškotový řez; př.: *¡qué rica está esta señorita!*; (3) **la Señorita del Pomporé** (Kub): druh milého pozdravu pro děvče; ► z jedné španělské písně, která byla slavná na Kubě; př.: *¿cómo está la Señorita Pomporé?*; (4) **ser fiel como una ~ antigua** (Kub): být věrný jako pes; nepodvádět; př.: *Le es fiel como una señorita antigua*; (5) **ser la Señorita del Pomporé** (Kub): o ženě: pyšně se nosit; př.: *por ahí viene Antonia; es la Señorita Pomporé*; ■ Syn.: *darse patadas; darse patadas en el estómago; aires en el ombligo; darse lija; metérsela con vaselina*; (6) **una ~ matizada** (Kub): žena s velmi světlou pletí a černými bradavkami; př.: *esa prostituta es una señorita matizada*; viz též: *chorizo* (DMC).

septiembre, m. (1) **~, mes de las calabazas** (Kub): číslo sedm v dominu; (DMC).

Séptimo, m. (1) **~ Severo** (Kub): sedmička v dominu; př.: *vaya, para que saques a Séptimo Severo*; (DMC).

ser, intr. (1) **lo que sea que sea pronto** (Kub): ať už to přestane; př.: *dicen que tal vez se dé la medida; —lo que sea pero que sea pronto*; (2) **~ alguien cagado** (Kub): být stejný; př.: *¡muchacho! eres tu tía cagada*; (DMC).

serapio, (1) lid. (Kub): ne; př.: *¿me das cinco dólares?*; —*serapio*; (DMC).

seres, m., pl. (1) **hay ~ que atrasan** (Kub): existují lidé, kteří nosí smůlu; ► původ ve spiritismu; př.: *hay, como él, seres que atrasan; por eso lo esquivo*; viz též: *tiempo*; (DMC).

Sergio, m. (1) lid. (Kub): viz: *nalgas*; (DMC).

serie, f. (1) **ser, algo, de ~** (Kub): být úžasný; př.: *ése chiste es de serie*; (DMC).

serón, adv. (1) lid. (Kub): hodně; př.: *yo creo que mi abuelito tiene un serón de años*; (DMC).

serox, m. (1) **ser algo el ~ perfecto** (Kub): o věci: být perfektní; př.: *esa novela tuya sobre Cuba es el serox perfecto*; (DMC).

serpentina, f. (1) **recoger la ~ que se acabó el carnaval** (Kub): konec všeho dobrého; př.: *Pedro, recoge la serpentina que se acabó el carnaval*; ■ Syn.: *se acabó lo que se daba*; (2) **tener preparada la ~** (Kub): mít odhodlání, odvahu; př.: *yo siempre tengo preparada la serpentina*; viz též: *carnaval; pistolas*; (DMC).

serpentinero, m. (1) lid. (Kub): házející; ► v míčových hrách; př.: *hoy yo soy el serpentinero en ese juego*; (DMC).

serruchar, intr. (1) lid. (Kub): smilnit; ■ Syn.: *dar barilla; dar hierro*; (DMC).

serrucho, m. (1) **dar ~** (Kub): smilnit; ■ Syn.: *barra; dar barra*; (2) **ir al ~** (Kub): jít napůl; př.: *en ese negocio vamos al serucho*; (DMC).

servicio, m. (1) **dar ~¹** (Kub): mít nemanželský poměr; př.: *el marido debe darle servicio, continuamente, a la mujer*; (2) **dar ~²** (Kub): mít milostný poměr; př.: *yo sé que aun los hombres viejos dan servicio*; (3) **dar ~ a domicilio** (Kub): o muži: smilnit se ženou u ní doma; př.: *yo no cobro; Juana y las otras saben que doy servicio a domicilio*; (4) **dedicarse alguien al ~ doméstico** (Kub): mít nemanželský poměr se služkou; př.: *estoy dedicado, y con mucho gusto, al servicio doméstico*; (5) **ésa no se casó ni cuando el ~ militar** (Kub): o žene: ta se nikdy nevdá; ► říkalo se na Kubě o ošklivých ženách během první světové války; př.: *esa vecina no se casó ni cuando el servicio militar*; (6) **tener con una mujer un ~ de mantenimiento** (Kub): být se ženou ze zvyku; př.: *yo ya lo que tengo con mi mujer es un servicio de mantenimiento*; viz též: *mujer*; (DMC).

seso, m. (1) **ser un ~ hueco** (Kub): být blb, tupec; př.: *eres un seso hueco; no te das cuenta de nada*; ■ Syn.: *ser Daniel Seso Hueco*; ► „Daniel Seso Hueco“ je postava z komického obrázkového seriálu; (DMC).

seven up, m. (1) lid. (Kub): zadek; ► kubánská výslovnost anglického slova je „sevenop“; „seven“ je španělsky „siete“, což je v kubánském jazyce synonymum pro zadek; (DMC).

sexo, m. (1) **hacer una persona el ~ con pijama** (Kub): být velmi stydlivý; př.: *Juana, te lo juro, hace el sexo con pijama*; (DMC).

short, m. (1) **te quiero y me quedo en «short»** (Kub): pozdrav na rozloučenou; ► krátké sportovní kalhoty, Kubánci vyslovuje „chort“; používá se, když má někdo někoho rád tolik, že by si kalhoty i vysvlékl, aby mu dal vše; výraz vymyslel a proslavil kubánský umělec Rosendo Rosell; př.: *bueno, te veo; acuérdate que te quiero y me quedo en «short»*; viz též: *querer*; (DMC).

show, m. (1) **dar un ~¹** (Kub): udělat scénu; ► *show* je angl. slovo, které Kubánci vyslovuje „chou“; př.: *me dio un show en el medio de la calle*; (2) **dar un ~²** (Kub): vyvolat povyk; př.: *en plena fiesta dio un show y le dieron de golpes por ofender*; (3) **ser alguien un ~** (Kub): být hodně barevný; př.: *él es un show*; (DMC).

si, (1) **~ acabó** (Kub): spotřebovat se; skončit se; ► Číňani na Kubě tak vyslovují španělský výraz *se acabó*; př.: *si acabó dinero, pasana*; (DMC).

sica, f. (1) lid. (Kub): ženské pohlavní ústrojí; ► výraz, který používají chucheros; př.: *él siempre está detrás de la sinca*; viz též: *chuchero*; (DMC).

Sierra, f. (1) **transmitir alguien más que la ~ Maestra** (Kub): hodně mluvit; př.: *Juan transmite más que la Sierra Maestra*; (DMC).

siete, m. (1) lid. (Kub): zadek; ■ Syn.: *culeco*; (2) **estar plantado en ~ y media** (Kub): být neústupný; nenechat se přemluvit; př.: *Juan está plantado en siete y media; no hay nada que hacer en el asunto*; (3) **estar vestido de solitaria con ~ cabezas** (Kub): umírat hlady; př.: *yo*

- siempre estoy vestido de solitaria*; ■ Syn.: *tener una boa constrictor en el estómago*; (4) **ser el monstruo de las ~ potencias** (Kub): viz též: *blanca*; *canal*; *devoto*; *flauta*; *monstruo*; *producto*; (DMC).
- sietecueros**, m. (1) lid. (Kub): bič; př.: *le dio con el sietecueros*; (2) **necesitar alguien un ~** (Kub): potřebovat disciplínu; př.: *tu hijo necesita un sietecueros*; (DMC).
- sietepotencia**, f. (1) lid. (Kub): viz: *Pompeya*; (DMC).
- sifiliberto**, m. (1) lid. (Kub): syfilis; př.: *Juan tiene un sifiliberto*; (DMC).
- sífilis**, f. (1) **tener alguien una ~ encartonada** (Kub): být blázen; př.: *Pedro tiene hace años una sífilis encartonada*; *deben recluirlo*; (DMC).
- sigiliao**, adj. (1) lid. (Kub): cítit se pronásledovaný; ► správně je „sigiliado“, ale Kubánc vdechne písmeno „d“; př.: *Pedro es un sigiliao*; (DMC).
- sigilio**, m. (1) **tener mucho ~** (Kub): připadat si kontrolovaný; být posedlý nějakými starostmi; př.: *vete al médico*; *tienes mucho sigilio encima*; (DMC).
- siglo**, m. (1) **fin de ~** (Kub): viz: *encanto*; *renacimiento*; (2) **quedarle a uno fin de nada ~** (Kub): odpověď těm, kteří prohlašují, že mají rádi ženy; (DMC).
- siguaraya**, f. (1) lid. (Kub): krásná žena; př.: *¡qué siguaraya ésa, qué ojos tiene!*; (2) **el país de la ~** (Kub): Kuba; ► fráze naráží na politickou nestabilitu a na zpronevěru na Kubě, znamená tedy země bez zodpovědnosti; př.: *éste es el país de la siguaraya*; *nadie tiene problemas y si los tiene se los resuelven*; ■ Syn.: *país de chicharrones y café con leche*; (DMC).
- sijú**, m. (1) **estar alguien como el ~** (Kub): kontrolovat, hlídat; ► *sijú* je kub. papoušek, který neustále kouká na všechny strany; př.: *el policía está como el sijú*; (2) **mirar como el ~** (Kub): mít se stále na pozoru; př.: *él mira como el sijú*; *no se le va una*; (3) **ser un ~** (Kub): člověk, který chodí ven v noci; př.: *Pedro es un sijú*; ■ Syn.: *ser un cotunto*; (4) **ser un ~ platanero** (Kub): být velmi ošklivý; ► vesnický původ; př.: *yo no sé cómo te puedes casar con él, si es un sijú platanero*; (DMC).
- silar**, tr. (1) lid. (Kub): vidět; ► výraz, který používají chucheros; př.: *lo silé cuando entraba en la casa*; viz též: *chuchero*; (DMC).
- silbato**, m. (1) **tú perdiste el ~** (Kub): nezmlknu; ► odpověď na rozkaz: mlč!; př.: *¡cállate!*; —*tú perdiste el silbato*; (DMC).
- silencio**, m. (1) **interpreta mi ~** (Kub): už víš, co si myslím; ► jednu dobu šlo dokonce o vycpávkové slovo, užívalo se velmi často; př.: *¿tú me quieres?*; —*interpreta mi silencio*; (DMC).
- silla**, f. (1) **corrérsele a alguien la ~** (Kub): ztroskotat; ► také téměř ztroskotat nebo ztratit autoritu; př.: *se creía muy seguro pero se le corrió la silla*; (2) **pedirle la ~ de ruedas a Perry Mason** (Kub: exil): stát se nešťastným; ► Kubánc vyslovuje *Perri Meison*, vzniklo podle seriálu o slavném detektivovi *Perry Mason*; (3) **tener una mujer una lengua retratada en la ~ turca** (Kub): o ženě: líbit se, když se jazyk muže vrátí na původní místo; viz též: *mojón*; *patas*; (DMC).
- sillón.es**, m. (1) **darle a alguien un ~ que se acabó** (Kub): dostat elektrické křeslo; př.: *si mata a un policía, en este país le dan un sillón que se acabó*; (2) **romper ~** (Kub): o páru: být spolu už věčnost; př.: *están rompiendo muchos sillones esa gente y no se casan*; (DMC).
- siló**, m. (1) lid. (Kub): hazardní hra; př.: *vamos a jugar al siló*; (2) **jugar al ~** (Kub): hrát kostky; př.: *la policía los sorprendió jugando al siló*; (DMC).
- Silvana**, f. (1) **estar una mujer que ni ~ Mangano** (Kub): o ženě: být překrásná; ► *Silvana Mangano* byla nádherná italská herečka; př.: *tu hermana está que ni Silvana Mangano*; (DMC).
- silvanapampanesca**, f. (1) lid. (Kub): o ženě: nádherná; ► italská umělkyně *Silvana Pampanini* byla velmi krásná; př.: *ella es la silvanapampanesca*; (DMC).
- Silverio**, m. (1) **mirar a alguien desde el hueco de ~ Pérez** (Kub): být mrtvý; ► podle písně *Agustina Lary*, *Silverio Pérez* byl mexický toreador; př.: *muchacho, ése mira, hace rato, desde el hueco de Silverio Pérez*; (2) **ser ~ Pérez¹** (Kub): být homosexuál; př.: *en el barrio era Silverio Pérez*; (3) **ser ~ Pérez²** (Kub): být sukničkář; př.: *a mi hermano, en la barriada, le dicen Silverio Pérez*; (4) **ser un ~ Pérez cualquiera** (Kub): být k ničemu; př.: *ese Oscar es un Silverio Pérez cualquiera*; (DMC).

silvestre, adj. (1) **darse ~ como el marabú** (Kub): viz též: *marabú*; (2) **estar algo ~ como la verdolaga** (Kub): být něčeho hodně; př.: *aquí está el canalla y el envidioso literario silvestre como la verdolaga*; (DMC).

simbombazo, m. (1) **meterle a alguien un ~** (Kub): zaútočit na někoho; př.: *en el periódico le metí un simbombazo*; (2) **tener un ~** (Kub): mít infarkt; př.: *él tuvo un simbombazo y se murió*; (DMC).

Simeón, m. (1) lid. (Kub): muž, který často močí; př.: *es un Simeón*; (2) **levantarse ~** (Kub): probudit se s potřebou močit; př.: *hoy me levanté Simeón*; (3) **ser ~** (Kub): hodně močit; př.: *a lo mejor tiene diabetes, porque eres Simeón*; (DMC).

simeona, f. (1) lid. (Kub): žena, která často močí; př.: *es una simeona*; (DMC).

simonoco, (1) lid. (Kub): viz: *cebonoco*; (DMC).

sinapismo, m. (1) lid. (Kub): teplé oblečení; př.: *quítate ese sinapismo que te vas a desmayar del calor*; (DMC).

síncero, adj. (1) **ser ~** (Kub): být upřímný; ► Kubánci přidávají ke šp. *sincero*, což znamená upřímný, z legrace přízvuk; dělala to tak postava „El Negrito“ v pořadu „Chicharito y Sopeira“; př.: *yo soy sincero*; (2) **ser ~ como Chicharito** (Kub): být velmi upřímný; př.: *él es sincero como Chicharito*; (DMC).

sindicato, m. (1) lid. (Kub): viz: *pliego; restaurante*; (DMC).

síndrome, m. (1) **tener ~ de Tres Patines**. (Kub: exil): myslet si, že Kubánci nestojí za nic; ► kubanismus založený na pořadu „La Tremenda Corte“; př.: *los americanos tienen síndrome de Tres Patines*; (DMC).

sinfonía, f. (1) **ser una nota discordante en la ~ de la vida** (Kub): viz: *doblón; nota*; (DMC).

singado, adj. (1) lid. (Kub): zatracený; zvrácený; př.: *este singado país va a acabar conmigo*; (2) **singao por el culo**, vulg. (Kub): sprostá nadávka; ► správně je „singado“, ale Kubánec vdechne písmeno „d“; (DMC).

singadora, f. (1) lid. (Kub): označení pro ženu, která má nemanželský poměr; př.: *ésa es una singadora tremenda*; ► odvozeno od slovesa *singar*, tedy *fornicar*, což znamená smilnit; (2) **¡qué ~ tan buena!** (Kub): jak jí to podvádění jde!; př.: *¡qué buena singadora es Lola, Pedro!*; (DMC).

Singapur, m. (1) lid. (Kub): nemanželský poměr; viz: *barilla; tetúan*; (DMC).

singar, tr. (1) lid, vulg. (Kub): mít pohlavní styk; ■ Syn.: *dar Barilla; dar con el cabo de hacha*; (2) (Kub): smilnit; (3) (Kub): porazit někoho; př.: *se lo singaron en el juego de damas*; (4) (Kub): vyhrát; př.: *el auto se singó la carretera*; (5) **lo mandé a ~**, vulg. (Kub): poslal jsem ho do háje; př.: *cuando me pidió el dinero, lo mandé a singar*; ■ Syn.: *lo mandé a singar por banderillas; lo mandé a templar*; (6) **~ a alguien de Patria o Muerte** (Kub): smilnit tak, že je vnuknutím způsobena bolest; ► „De Patria y Muerte“ je komunistické heslo, které hlásali Castrovi přívrženci; př.: *los homosexuales singan de Patria o Muerte*; (7) **vete a ~ por culo** (Kub): jdi k čertu; ■ Syn.: *vete a buscar marido a otro lado*; viz též: *resingar; tapón*; ► všechny tyto kubanismy jsou velmi hrubé; (DMC).

singarse, tr/zvrat. (1) **~ a alguien** (Kub): porazit někoho; ► synonymum pro pro šp. výraz „dar por culo“; ► odvozeno od slovesa *singar*, tedy *fornicar*, což znamená smilnit; př.: *en la competencia me singué al mejor de ellos*; (2) **~ a todo el mundo** (Kub): porazit, zničit všechny; př.: *en la subasta me singué a todo el mundo*; (DMC).

singazón, f. (1) lid, vulg. (Kub): chaos; př.: *en la reunion se formó la singazón*; ► hrubý výraz, odvozeno od slovesa *singar*, tedy *fornicar*, což znamená smilnit; (DMC).

singonista, m. (1) lid. (Kub): člověk, který rád smilní; př.: *ése es un singonista*; (DMC).

singueta, f. (1) lid. (Kub): mít pohlavní styk; (2) (Kub): nemanželský poměr; př.: *¡cómo me gusta la singueta!*; (3) (Kub): otrava; ► používají pouze lidé nízkého původu; př.: *ese trabajo es una singueta*; (4) (Kub): chaos; př.: *¡qué singueta se formó!*; (5) **estar en la ~** (Kub): smilnit; př.: *hace meses que estoy en la singueta vigueta*; (6) **¡qué ~!** (Kub): jaký problém, komplikace!; př.: *¡qué singueta está de tener que ir a recogerla al aeropuerto!*; viz též: *tolete*; (DMC).

sinobia, f. (1) **conocerle a alguien la ~** (Kub): znát někoho dobře; př.: *yo a ese señor le conozco la sinobia*; (DMC).

sinositis, f. (1) lid. (Kub): viz: *dedo*; (DMC).

sinsonte, m. (1) **como el ~ no canta el gallo** (Kub): není nikdo jako ty; př.: *no te puede derrotar que como sinsonte no canta el gallo*; (2) **ser alguien un ~ con espuela** (Kub): mluvit mírně, ale zlomyslně; př.: *¡se creen que es bobo! es un sinsonte con espuelas!*; viz též: *pico*; *pichón*; (DMC).

sintoniza, intr. (1) lid. (Kub): dávej pozor; př.: *oye, sintoniza que estoy hablando*; (DMC).

sintonizado, adj. (1) **seguir ~ con alguien** (Kub): být s někým stále ve styku; př.: *no te preocupes que yo sigo sintonizado contigo*; (DMC).

sintonizar, intr. (1) **no ~ bien** (Kub): neslyšet dobře; př.: *tú no sintonizas bien, Pedro*; (DMC).

sinvergüencita, adj. (1) **ser medio ~** (Kub): zlobivý; př.: *esa niña es medio sinvergüencita*; (2) (Kub): balamutit bez zlého úmyslu; př.: *ten cuidado, que es medio sinvergüencita*; (DMC).

Sión, m. (1) **ser de ~** (Kub: exil): být žid; př.: *esos, se ven que son de Sión*; (2) **ser ~ en la nariz** (Kub): být žid; př.: *no lo puede negar, es Sión en la nariz*; (DMC).

sipero, m. (1) lid. (Kub): pesimista se špatnými úmysly; př.: *no seas sipero; no debes ser así*; (DMC).

siquitraque, m. (1) **darle a alguien un ~** (Kub): upadnout do bezvědomí; př.: *en medio del gentío le dio un siquitraque*; (2) **explotar como un ~** (Kub): ztroskotat; nevyjít; př.: *todo aquello que estaban preparando explotó como un siquitraque*; (DMC).

siquitrilla, f. (1) **partirle a alguien la ~¹** (Kub): zabavit někomu majetek; př.: *le partieron la siquitrilla; no le dejaron ni una silla*; (2) **partirle a alguien la ~²** (Kub): zabít; ► používá se při kohoutích zápasech a poukazuje na ptačí klíční kost; př.: *le partieron la siquitrilla en el paredón*; ■ Syn.: *llenarle la boca de hormigas; partirle el carapacho; partirle la ventrecita*; (DMC).

siquitrillar, (1) lid. (Kub): viz: *siquitrilla*; (DMC).

sirena, f. (1) **gritar como ~ de ambulancia** (Kub): řvát jako na lesy; př.: *estás gritando como sirena de ambulancia*; viz též: *carro*; (DMC).

sirimba, f. (1) lid. (Kub): mdloby; bezvědomí; př.: *en pleno baile le dio una sirimba*; (DMC).

sirio, (1) lid. (Kub): viz: *polaco*; (DMC).

sirivenga, f. (1) **gustarle la ~ pero no la sirivaya** (Kub): rád dostávat, ale nerad dávat; př.: *a tu amigo le gusta la sirivenga, pero no la sirivaya*; (DMC).

sirope, (1) lid. (Kub): ano; př.: *¿me ves a las cinco?*; —*sirope*; ■ Syn.: *sirope Pérez*; (DMC).

sitio, m. (1) **ser un ~ de Bohemia y Carteles** (Kub): bohémský; (DMC).

soa, m. (1) **ser ~**, vulg. (Kub): zkurvysyn; bez příjmení; ► slovní hříčka s výrazem *SOS*, známka nebezpečí, a výrazem *Sin Otro Apellido*, (*S.O.A.*); př.: *ése es un soa; no seas amigo de él*; ■ Syn.: *hijo vaginal*; (DMC).

sobrar, (1) lid. (Kub): viz: *faltar*; (DMC).

sobresalía, f. (1) lid. (Kub): žena, která chce předejít svůj věk; př.: *ésa es una sobresalía*; ■ Syn.: *entresacada*; (DMC).

sobresalto, m. (1) **estar en el ~** (Kub): výraz který používají překupníci s marihuanou, aby vyjádřili, že je nadbytek zboží; př.: *todo está en el sobresalto*; (DMC).

sobrio, adj. (1) **~, pero no cargado** (Kub): zlatou střední cestou; tak akorát; ► vycpávkový výraz; př.: *tráeme el artículo sobrio, pero no cargado*; (DMC).

socarios, m., pl. (1) lid. (Kub): oči; ► výraz, který používají chucheros; př.: *¡qué socarios más lindos tiene su hermana!*; ■ Syn.: *piedra; piedrafina*; viz též: *chuchero*; (DMC).

socato, m. (1) **ser alguien un ~** (Kub): být nudný; př.: *él es un socato*; ■ Syn.: *no tener sabor*; př.: *Juan no tiene sabor*; (DMC).

social, m. (1) lid. (Kub): kamarád; př.: *ése es mi social*; ► vězeňský výraz; viz též: *círculo*; (DMC).

sociedad, f. (1) **la ~ del picadillo** (Kub): o lidech, jejichž životy se neustále probírají ve společenských člancích, avšak nestojí za nic; př.: *míralos aquí, son de la sociedad del picadillo*; (2) **ser alguien de la mejor ~ de Carragua** (Kub): pocházet ze společenské spodiny; ► „Carragua“ je čtvrt v Havaně, ve které žijí lidé z nízkých společenských vrstev; př.: *él es de la mejor sociedad de Carragua*; (3) **~ de mariquita de plátanos y frijoles negros** (Kub): materialistická společnost, která necítí lásku k vlasti; př.: *ésta es una sociedad de mariquita de plátanos y frijoles negros*; viz též: *cultural*; (DMC).

socio, m. (1) lid. (Kub): kamarád; př.: *él es un buen socio mío*; (2) ~ **fuerte**¹ (Kub): kamarád; (3) ~ **fuerte**² (Kub): nejlepší přítel; (4) ~ **fuerte**³ (Kub): důvěrný přítel; př.: *es socio fuerte*; viz též: *abarolí*; *vaca*; (DMC).

sociolismo, m. (1) **ser algo cuestión de** ~ (Kub): být něco otázkou vlivu; ► jazyk Kubánců, kteří unikli z Kuby do USA z přístavu Mariel v roce 1980; př.: *tú no consigues carne pero yo sí*; *esto es cuestión de sociolismo*; viz též: *nivel*; (DMC).

socorro, m. (1) lid. (Kub): viz: *casa*; (DMC).

socotroco, m. (1) lid. (Kub): hlupák; př.: *tú no eres más que un socotroco*; *mira lo que has hecho*; ■ Syn.: *ser un socotroco Godoy*; ► velmi hloupý bojovník; (DMC).

Socoyongo, m. (1) **ser el ~ de mamá** (Kub): být poslední syn; ► používá se také v Mexiku; př.: *éste es el Socoyongo de mamá*; (DMC).

socú, x. (1) ~ **omi oyu ikoro** (Kub): buď opatrný, ať nemusíš litovat; ► jedná se o africký výraz dovezený na Kubu otroky; př.: *¡cuidado! Socú omi oyu ikoro*; (DMC).

sodern, adj. (1) **el romance de la soudern bel** (Kub): telefonní román; lidé, kteří mluví o lásce po telefonu; př.: *como no se ven, tienen el romance de la soudern bel*; ► „La Southern Bell“, což Kubánci čte tak, jak se to píše, je severoamerická telefonní společnost; (DMC).

sodio, (1) lid. (Kub): viz: *morrongonato*; *refrescar*; (DMC).

sofocado, adj. (1) **estar ~** (Kub): být bez peněz; př.: *el gobierno no paga los salarios públicos porque está sofocado*; (DMC).

sofoco, m. (1) lid. (Kub): teplo; př.: *tengo en este calor un sofoco tremendo*; (2) (Kub): hněv; př.: *¡qué sofoco tengo!*; (DMC).

sofoquiña, f. (1) lid. (Kub): hněv; ► také *sofoquina*; (DMC).

sofrito, m. (1) **pertenecer a la cultura del ~**, vulg. (Kub): patřit k lidovému kubánskému folklóru; př.: *hay gente, que cuando uno los oye hablar, se da cuenta que poseen una cultura del sofrito*; (DMC).

soft, adj. (1) **ser alguien ~ drink** (Kub): exil; být velmi svěží; ► angl. *soft drink* je limonáda; př.: *ese hombre es soft drink*; (DMC).

soga, f. (1) **comerse la ~¹** (Kub): dopustit se spousty chyb; př.: *el gobierno cayó porque se comió la sogá*; (2) **comerse la ~²** (Kub): být ve špatné ekonomické situaci; př.: *estoy cesante, me estoy comiendo la sogá*; ► jestli je situace ještě horší, používá se spojení *comerse una sogá espesa*; ■ Syn.: *comerse el millo*; (3) **comerse la ~³** (Kub): splést se; př.: *contigo me comí la sogá*; (4) **comerse la ~⁴** (Kub): o práci: udělat všechno sám, zatímco ostatní nedělají nic; př.: *en ese trabajo, me estoy comiendo la sogá*; (5) **comerse la ~⁵** (Kub): nemít co na práci; př.: *llevo meses comiéndome la sogá*; (6) **darle a alguien ~** (Kub): dát někomu čas; př.: *le he dado sogá a ver lo que hace*; ■ Syn.: *darle curricán*; ► vlečná udice; (7) **¿es larga la ~?** vulg. (Kub): otázka na člověka, který se dlouho vyprazdňuje; př.: *¿es muy larga la sogá, amigo?*; ► hrubý kubanismus, který se křičí na člověka, který je dlouho na záchodě; (8) **estar al final de la ~** (Kub): být něco již u konce; př.: *ya estamos al final de la sogá*; (9) **hacer una ~** (Kub): dlouho se vyprazdňovat; př.: *no sale del baño, está haciendo sogá*; (10) **hacer una ~ con nudos de marineros** (Kub): hodně se vyprazdňovat; př.: *cada vez que va al baño, ¡mira para eso! ¡qué asqueroso!*; *no hala la cadena y siempre hace una sogá con nudo de marineros*; (11) **llevar a la ~¹** (Kub): tlačit na někoho a nedat mu na vybranou; př.: *tuve que aceptar sus condiciones; me llevó hasta la sogá*; (12) **llevar a la ~²** (Kub): nedat na výběr; ► výraz pochází z boxu; př.: *tuve que defenderme porque me llevó a la sogá*; (13) **llevar a alguien hasta la ~¹** (Kub): vést někoho rázně ke kázní; držet zkrátka; př.: *ese hombre llevó al hijo hasta la sogá*; (14) **llevar a alguien hasta la ~²** (Kub): zajít příliš daleko; př.: *lo llevaron hasta la sogá y se les murió entre las manos*; (15) **llevar a alguien hasta la ~³** (Kub): dovést někoho ke konci s dechem; př.: *o me paga o lo llevo a la sogá*; ■ Syn.: *llevarlo hasta la tabla*; (16) **no le des mucha ~ que a lo mejor no se enreda** (Kub): nedávej mu čas; př.: *a ése no le des sogá que a lo mejor no se enreda*; (17) **no te lances que en medio del «suin» corto la ~** (Kub): neopovažuj se, nebo uvidíš; ► „suin“ je pohyb, jde o angl. výraz *swing*, který Kubánci vysloví tak, jak je napsán; př.: *lo enfrentó y le dijo: ‘no te lances que en el medio del «suin» corto la sogá’*; (18) **no te vayas a tirar con la ~ creyendo que eres Tarzán, que quedas**¹ (Kub): važ svá slova; ► *Tarzan* je známá postava z povídek z džungle; př.: *te lo digo: no te vayas a tirar con la sogá creyendo que eres Tarzán, que quedas*; (19) **no te vayas**

- a tirar con la ~ creyendo que eres Tarzán, que quedas**² (Kub): nemáš šanci s tím, co chceš provést; př.: *mira, agradezco tu oferta, pero no te vayas a tirar con la soga creyendo que eres Tarzán, que quedas*; (20) **tener a alguien en la ~** (Kub): být připraven někoho zničit; ► být připraven pověsit ho; př.: *yo tengo a ese canalla en la soga*; viz též: *barco; loco; punta; vaca; Tarzán*; (DMC).
- sol**, m. (1) **coger alguien el ~ con colador** (Kub): být pihatý; př.: *esa mujer coge el sol con colador*; (2) **deja que caliente el ~ aquí en la playa** (Kub): dej mi možnost zlepšit se; př.: *ahora alégrate. Deja que caliente el sol aquí en la playa*; ► z písničky trojice zpěváků, kteří si říkali *Hermanos Rigual*; (3) **ejecutar el ~** (Kub): silně hřát; př.: *el sol está ejecutando*; (4) **no ver el ~** (Kub): nesmilnit; př.: *hace días que no veo el sol y tengo necesidad de una mujer*; (5) **~ de campo** (Kub): velmi silné slunce; př.: *hoy hay sol de campo*; (6) **tener que sacar a alguien a coger el ~ en canasta** (Kub): nedá se nic dělat; př.: *se muere; si hay que sacarlo a coger el sol en canasta*; viz též: *lengua*; (DMC).
- sola**, (1) lid. (Kub): viz: *ánima*; (DMC).
- solana**, adj. (1) **estar ~** (Kub): být sám; ► výraz, který používají chucheros; př.: *siempre él está solana*; viz též: *chuchero; llanero*; ■ Syn.: *estar solongo*; (DMC).
- solapa**, (1) lid. (Kub): viz: *grillo*; (DMC).
- solar**, m. (1) **alborotarse el ~** (Kub): o lidech: začít se chovat bez dobrých způsobů; př.: *yo sabía que con esta gente se alborotaba el solar*; (2) **botarse para el ~** (Kub): ztratit dobré způsoby; př.: *cuando se enoja se bota para el solar*; (3) **de ~** (Kub): o člověku, který se neumí chovat; př.: *tu primo es de solar*; (4) **esto no es un ~** (Kub): říká se, když se někdo chová nepatřičně; ► *solar* se říkalo na Kubě domům, které měly velké přízemí se spoustou neudržovaných pokojů, v nichž žili lidé nízkého společenského postavení; př.: *cállense, compórtense; eso no es un solar*; (5) **nacer para ~ y chancleta de palo** (Kub): narodit se do nízké společenské vrstvy; př.: *ése nació para solar y chancleta de palo*; (6) **ni en el ~ del Muerto Parado**¹ (Kub): výraz užívaný jako kritika jednání špatně vychovaných lidí; př.: *mira para esa gente; ni en el solar del Muerto Parado*; (7) **ni en el ~ del Muerto Parado**² (Kub): jaké špatné vychování!; ► El Solar del Muerto Parado bylo místo na Kubě, kde žili lidé nízkých sociálních tříd; př.: *esto no se ve ni en el solar del Muerto Parado*; (8) **que ni en el ~ del muerto parado** (Kub): jaký nedostatek respektu!; př.: *en los Estados Unidos están las cosas que ni el solar del muerto parado*; (9) **ser de ~ habanero** (Kub): o člověku: být ubožák, mít špatné zvyklosti; př.: *esa actitud tuya es de solar habanero*; (10) **ser un sitio, una reunión el ~ del muerto parado** (Kub): o místě: být neudržované; př.: *esa casa es peor que el solar del muerto parado*; (11) **ser del ~ del muerto parado** (Kub): mít špatný společenský původ; př.: *todas tus amistades son del solar del muerto parado*; (12) **tener olor a ~** (Kub): o člověku: smrdět; př.: *báñate, que tienes olor a solar*; (13) **un ~ con buena ropa** (Kub): poctivý člověk bez způsobů; př.: *tu primo me pareció un solar con buena ropa*; (DMC).
- solariega**, f. (1) **ser una mujer una ~** (Kub): o ženě: nemít způsoby, být vulgární; ► žena, která žije v místě nazývaném „solar“; př.: *Juana es una solariega*; (DMC).
- solavaya**, citosl. (1) lid. (Kub): tímto slovem se komentuje smrt nebo jakákoliv špatná událost; př.: *por ahí viene el entierre. –Solavaya*; (DMC).
- soldado**, m. (1) lid. (Kub): viz: *comida*; (DMC).
- soleado**, adj. (1) **ir ~** (Kub): jít sám; př.: *en este viaje estoy soleado*; (DMC).
- soledad**, f. (1) **vivir en una ~ más grande que la de Lecuona** (Kub): být velmi osamělý; př.: *esa familia, después de la muerte del padre, vive en una soledad más grande que la de Lecuona*; ► kubanismus odkazuje na muzikál „Soledad“ od Gonzala Roiga, ale Kubánci jsou přesvědčeni, že veškorou skvělou hudbu složil Lecuona, velký kubánský skladatel; (DMC).
- sólido**, m. (1) **entrarle a los ~s** (Kub): jíst; př.: *voy a entrarle a los sólidos*; (2) **los ~s** (Kub): jídlo; př.: *¿qué sólidos hay para hoy?*; ■ Syn.: *la Botuva; las grasas; los víveres*; (3) **votar ~** (Kub): dát štědrý příspěvek do nějaké sbírky; př.: *espero que como se trata de la Liga Contra Cáncer, la gente vote sólido*; (DMC).
- Solimán**, (1) lid. (Kub): ano; př.: *¿vas al cine? —Solimán*; (DMC).
- solitaria.o**, (1) lid. (Kub): viz: *llanero, pita, tripita*; (DMC).
- Solivían**, m. (1) **ver a alguien ~ de Cabumbia** (Kub): vidět někoho samotného; př.: *sigue con ese carácter; te veré, con tu edad, Solivian de Cabumbia muy pronto*; (DMC).

solivio, m. (1) lid. (Kub): pták; slunce; př.: *el solivio está fuerte hoy*; ■ Syn.: *el indio*; (DMC).

sollote, m. (1) **sacarle a uno el ~** (Kub): přinutit někoho hodně pracovat; př.: *esa gente me ha sacado el sollote*; (DMC).

sólo, m. (1) **un ~ de pachulí** (Kub): říká se v dominu, když jeden hráč přeskočí všechny ostatní; viz též: *papalote*; (DMC).

solongo, adj. (1) **estar ~** (Kub): být sám; př.: *yo siempre estoy solongo*; (DMC).

soloscuro, m. (1) **tener ~** (Kub): mít 70 let; př.: *yo tengo soloscuro*; ► výraz, který používají chucheros; viz též: *chuchero*; (DMC).

soltar, intr. (1) **suéltame** (Kub): nech mě být; viz též: *gallo*; *soltar el gallo*; (DMC).

sombra, f. (1) **ir por la sombrita** (Kub): opatruj se; ► používá se při loučení; př.: *hasta luego*; —*ve por la sombrita*; (2) **poner a la ~** (Kub): poslat do chládku; uvěznit; (DMC).

sombrerazo, adj. (1) **comprar cosas a ~s** (Kub): kupovat levné věci; př.: *hoy compré cosas a sombrerazos*; (DMC).

sombrero, m. (1) **en vez de ~, casucha** (Kub): to samé v bleděmodrém; ► ekvivalent ke španělskému pořekadlu; př.: *ser el mismo perro con diferente collar*; (2) **estar en el ~ de pajita** (Kub): být opožděný; př.: *con eso del subrealismo, ese muchacho poeta está en el sombrero de pajita*; (3) **ponerse un automóvil de ~** (Kub): o autu: převrhnout se; př.: *ayer corrieron tanto que se pusieron el automóvil de sombrero*; (4) **~ de guano** (Kub): druh venkovského sombrera vyrobeného z vláken palmy zvané guano; (5) **~ de yarey** (Kub): druh venkovského sombrera vyrobeného z vláken palmy zvané yarey; viz též: *mambí*; (DMC).

son, m. (1) **en el último cuarto hay ~** (Kub): něco skrytého; př.: *parece todo tranquilo pero te digo que en el último cuarto hay son*; (2) **ser algo, o alguien, el ~ de altura** (Kub): být dobrý; ► podle písně nejslavnějšího pěveckého tria na Kubě, „Trío Matamoros“; př.: *ese libro es el son de altura*; (3) **ya tú verás cómo se baila el ~** (Kub): uvidíš, co se ti stane; př.: *sígueme molestando y ya tú verás cómo se baila el son*; viz též: *orquestraje*; (DMC).

sonado, adj. (1) **estar ~** (Kub): být opilý; př.: *él estaba completamente sonado*; (DMC).

sonar, tr. (1) lid. (Kub): dosáhnout; př.: *sonó doscientas millas en el automovilismo*; (2) (Kub): hrát; př.: *sonó un vals divino*; (3) (Kub): naučtovat; př.: *me sonaron diez dólares por la medicina*; (4) (Kub): dát dárek; př.: *yo siempre para conseguir algo sueno al secretario del ministro*; (5) (Kub): udeřit; př.: *le sonaron un golpe en la cara*; (6) (Kub): nosit; př.: *voy a sonarme unos zapatos nuevos*; (7) **le sonaron un cuento** (Kub): oklamali ho; př.: *le sonaron un cuento y dio el dinero*; (8) **lo que sea sonará** (Kub): nedělej si starosti; př.: *no andes pensando en eso; lo que sea sonará*; (9) **~ algo¹** (Kub): povýšit; př.: *me sonaron de sargento a capitán*; (10) **~ algo²** (Kub): oslavit něco; př.: *este triunfo vamos a sonarlo*; ► výraz, který používají chucheros; viz též: *chuchero*; (11) **~ para** (Kub): poslat; př.: *al soldado lo sonaron para la compañía F*; (12) **~ un cuento** (Kub): vyprávět; ► dnes hodně užívané; př.: *me sonó el cuento completo*; (13) **una mujer que suena con cascabeles y todo** (Kub: exil): velmi náročná žena; př.: *a ese pobre hombre le cayó una mujer que suena con cascabeles y todo*; viz též: *andonada*; *roncar*; *zumbar*; (DMC).

sonday, adv. (1) lid. (Kub): viz: *never*; (DMC).

sonerito, m. (1) lid. (Kub): ten, kdo hraje na jakýkoliv nástroj; př.: *él es un buen sonerito*; (2) **~, toca tu bongó** (Kub): hrej na nástroj, jak nejlépe umíš; ► volá se na oslavách, pochází z jedné kubánské písně; př.: *¡cómo tocan! sonerito, toca tu bongó*; ■ Syn.: *sonero*; (DMC).

sonero, m. (1) lid. (Kub): viz: *sonerito*; (DMC).

sonido, m. (1) lid. (Kub): viz: *barrera*; (DMC).

sonora, f. (1) **le dio una ~ matancera** (Kub): honit někoho; štvát někoho; př.: *me lo encontré en la calle y me dio una sonora matancera que para qué te cuento*; (2) **tener alguien una ~ matancera arriba** (Kub): být od rány; být rázný; ► „La Sonora Matancera“ je kubánský orchestr, také ale vyjadřuje něco otravného; př.: *no hay mujer que se case con él cuando se enterá de la sonora matancera que tiene arriba*; viz též: *orquestaje*; (DMC).

sonreír, intr. (1) lid. (Kub): viz: *permitir*; (DMC).

sonrisa, f. (1) **tener ~ de babalao** (Kub): mít bílý úsměv jako kokos; ► *babalao* neboli kněz afro-kubánského náboženství se obléká do bílé; př.: *ella tiene sonrisa de babalao*; (DMC).

sop, m. (1) **esto está que ni un sop-ópera** (Kub): jaká ostuda!; př.: *Estados Unidos está que ni un sop-ópera*; (2) **ser un sop-ópera** (Kub): o člověku, který stále vypráví tragické věci; př.: *ni*

me lo presentes; es un sop-ópera; (3) te meto un sop-ópera que además te la compra el jabón Candado (Kub): budu brečet a udělám ti obrovský skandál; př.: *no se te ocurra dejarme porque te meto un sop-ópera que además te la compra el jabón Candado*; **(2) un sop-ópera** (Kub: exil): tango; ► „sop-ópera“ vychází z angl. výrazu *Soap Opera*, což jsou seriály plné sentimentálních tragických příběhů, které často běží v televizi ve Spojených státech; Kubánek slovo vyslovuje tak, jak se píše; tango je skoro vždy tragické, odtud kubanismus; př.: *hoy voy a bailar un sop-ópera*; (DMC).

sopa, f. **(1) darle a alguien la ~ en botella** (Kub): živit někoho; př.: *esa mujer le da la sopa a él en botella*; **(2) hablar ~** (Kub): vykládat blbosti; ► polévka také často nemá chuť, důležitost; př.: *te pasas el día hablando sopa*; ■ Syn.: *hablar mierda*; **(3) esta ~ habla chino y todo** (Kub): tato polévka je výborná; př.: *¿cómo está esa sopa?*; —*pues habla chino y todo*; **(4) no server a alguien ni para ~** (Kub): být k ničemu; př.: *tú no sirves, mi viejo, ni para sopa; por eso no te contrato*; **(5) me tienes que traer la ~ en botella** (Kub): musíš si mě hýčkat; př.: *no te quiero si no me traes la sopa en botella*; **(6) ~ de gallo** (← Camagüey) (Kub): název osvěžujícího nápoje z vody, pomeranče, ledu a cukru; př.: *¿qué rica está esta sopa de gallo!*; **(7) ~ de pichón** (Kub): marihuana; př.: *se va a fumar una sopa de pochón*; ■ Syn.: *prajo*; **(8) ~ que levanta muertos** (Kub): výživná polévka; př.: *esa sopa levanta muertos*; **(9) tienes que tomarte una ~ de pichón** (Kub): odpověď, když někdo oznámí, že se cítí špatně; ► kubanismus předpokládá, že polévka udělá člověku dobře, je založen na písni, v níž se zpívá: „*tienes que tomarte una sopa de pichón*“; př.: *chico, qué mal estoy*; —*pues tienes que tomarte una sopa de pichón*; **(10) tomar la ~ en botella** (Kub): být velmi rozmazlený; př.: *tan grande y todavía toma la sopa en botella*; **(11) vivir de la tradición de la sopita en botella** (Kub): nechat se udržovat ženou; př.: *ése vive de la tradición de la sopita en botella*; viz též: *guaguancó; viejito*; (DMC).

sopapo, (1) lid. (Kub): viz: *fonda*; (DMC).

sopimpa, f. (1) lid. (Kub): facka; př.: *le dio una sopimpa por el medio de la cara*; (DMC).

sopita, f. **(1) me trae la ~ en botella** (Kub): hýčkej mě; př.: *no te quiero si no me traes la sopita en botella*; **(2) tomar la ~ en botella** (Kub): být starý; př.: *yo ya tengo que tomar la sopita en botella*; viz též: *viejito*; (DMC).

soplabolleces, m. (1) lid. (Kub): blbosti; př.: *mira que escribe y dice soplabolleces*; (DMC).

soplaboltería, f. (1) lid. (Kub): blbost; př.: *eso que haces es una soplaboltería*; (DMC).

soplado, adj. **(1) ir ~** (Kub): jet rychle; př.: *él iba soplado y lo vio la policía*; (DMC).

soplador, m. (1) lid. (Kub): viz: *guayabero*; (DMC).

soplapitos, m. (1) lid. (Kub): hlupák; př.: *no eres más que un vulgar soplapitos*; (DMC).

soplar, intr. **(1) lid.** (Kub): o autu: ujíždět rychle; př.: *sopla ese coche sin miedo*; **(2)** (Kub): dát; př.: *me sopló un golpe cuando estaba distraído*; **(3) no ~ a alguien** (Kub): být fyzicky zhroucen; př.: *ya tú no soplas, Pedro*; viz též: *chiflar*; (DMC).

soplarlo, tr. **(1) lid.** (Kub): být nervózní; př.: *está soplado porque tiene que pasar el examen*; **(2)** (Kub): zabít někoho; př.: *lo soplaron anoche*; ■ Syn.: *ir soplado*; jet rychle; př.: *ese automóvil iba soplado*; (DMC).

soplarse, tr/zvrat. **(1) lid.** (Kub): nesdílet s nikým; př.: *se sopló la angustia él sólo*; **(2)** (Kub): vydržet; trpět; př.: *tú no sabes lo que es soplarse a ese señor todo el año*; **(3) ~ a una mujer** (Kub): spát se ženou; př.: *a esa mujer no hay quién se la sople; es muy fea*; viz též: *pulmón*; (DMC).

soplatubo, m. **(1) lid.** (Kub): hlupák; př.: *ése no es más que un soplatubos*; **(2) ser alguien un ~s** (Kub): být hlupák; př.: *Juan es un soplatubos*; (DMC).

soplidos, m. **(1) quedarle a alguien tres ~** (Kub): být nad hrobem; ► ve smyslu umírat; př.: *no le quedan más que tres soplidos*; (DMC).

soprano, (1) lid. (Kub): viz: *culo*; (DMC).

sordina, adj. **(1) estar ~** (Kub): být hluchý; př.: *mi padre está sordina*; (DMC).

sordo, adj. **(1) estar ~ como tromba** (Kub): být hluchý jako poleno; př.: *él es sordo como una tromba desde que nació*; (DMC).

sosa, f. **(1) confundir la ~ con la potasa** (Kub): plést si dojmy s pojmy; plést jablka a hrušky; ► ve smyslu plést si jednu věc s druhou; další variantou je: *confundir las gimnasia con la*

- magnesia*; př.: *yo no te dije eso; tú confundes la sosa con la potasa*; ■ Syn.: *confundir la peste con el mal olor*; (DMC).
- sosipayo**, m. (1) lid. (Kub): nesmělý, stydlivý člověk; př.: *él es y siempre será sosipayo*; (DMC).
- sostén**, m. (1) **ser una mujer el gran ~ de la familia** (Kub): o ženě: mít obrovská prsa; př.: *ella es el gran sostén de la familia*; ■ Syn.: *tener las Lomas de Managua*; ► podle dvou horských hřebenů, *Las Lomas de Managua* v provincii *La Habana*, které připomínají ženská ňadra; (DMC).
- sostenidos**, (1) lid. (Kub): viz: *tres*; (DMC).
- sótano**, m. (1) **estar en el ~** (Kub): ocitnout se ve špatné situaci; př.: *en este momento estoy en el sótano*; (2) **quedar en el ~** (Kub): být poslední; ► užívá se především jako hantýrka při míčových hrách; př.: *en el concurso quedé en el sótano*; (DMC).
- spich**, m. (1) **tener el «espich» and «teip»** (Kub: exil): o člověku, který nikdy nezmlkne; ► kubánská výslovnost angl. slova *speech* neboli proslov a slova *tape*, což znamená páska, o člověku, který mluví tolik, že se nestihne ani nadechnout; př.: *Juan tiene el «espich» and «teip»*; (DMC).
- spotlight**, m. (1) **ponerle a alguien el «spotlight»** (Kub): dávat na někoho pozor; ► kubánek vysloví jako „*espot lai*“, *spotlight* je angl. výraz pro ohnisko, střed; př.: *a ése la policía le tiene el spotlight encima*; ■ Syn.: *tenerlo en la mirilla telescópica*; (DMC).
- strike**, m. (1) **pasar a alguien un estraik** (Kub): podvést, oklamat; ► slangový výraz při míčových hrách, kub. výslovnost angl. slova *strike*; př.: *me pasó un estraik' y le di cien dólares*; (DMC).
- su**, (1) lid. (Kub): viz: *Jony*; (DMC).
- suábana**, citosl. (1) lid. (Kub): hej!; ► výkřik, který někdo pronese, když vidí něco pěkného, jako např. pěknou ženu; př.: *¡suábana, qué mujer más bella!*; (DMC).
- suave**, adj. (1) **cógelo ~** (Kub): ber věci s klidem; př.: *esa noticia cógela suave*; (2) **estar ~ en el tejado** (Kub): být plešatý; př.: *Juan está suave en el tejado*; (3) **estar o ser alguien ~ como el calzado** (Kub: exil): být jemný jako *calzado*; ► *calzado* znamená obuv, v tomto případě je „*Suave*“ značka obuvi; př.: *él es suave como el calzado*; (4) **ponérsela a alguien ~** (Kub): jednat s někým ohleduplně; př.: *en el examen se la pusieron suave*; (5) **~ que me estás matando¹** (Kub): přibrzdí, nebo mě zničíš; ► říká se člověku, který toho chce po někom příliš, ale sám vyžaduje nenáročnost; vycpávkový výraz; př.: *suave que me estás matando; eso es demasiado*; (6) **~ que me estás matando²** (Kub): dávej si větší pozor; ► text jedné kubánské písně; př.: *no me des más trabajo. Suave que me estás matando*; viz též: *papá*; (DMC).
- suavecita**, f. (1) **estar ~ una mujer** (Kub): mladičká dívka; př.: *Juanita está suavecita*; (DMC).
- Suavín**, adj. (1) lid. (Kub): opatrný; ► vliv asturského dialektu, na Kubě bývala spousta Astuřanů; př.: *dale Suavín que rompes eso*; (DMC).
- suavito**, adv. (1) lid. (Kub): jemně; př.: *todo le salió bien porque lo hizo suavito*; (DMC).
- sube**, m. (1) lid. (Kub): porazit na celé čáře; př.: *¡qué sube le dieron a tu equipo en el juego de ayer!*; (2) (Kub): výprask; př.: *la policía le dio un sube al ladrón*; (3) (Kub): přimět někoho tvrdě pracovat; př.: *¡qué sube me dieron en el trabajo! estoy molido*; (4) **dar un ~** (Kub): potrestat; pokárat; přimět tvrdě pracovat; plísnit; ► záleží na kontextu; př.: *en el trabajo me dieron un sube que me dolían los huesos de tanto trabajar*; ■ Syn.: *dar una suiza*; (5) **darle un ~ a alguien¹** (Kub): udeřit; př.: *mi padre me dio tremendo sube*; (6) **darle un ~ a alguien²** (Kub): porážka; př.: *en el partido de dominó nos dieron un sube*; (7) **tener alguien un ~ y baja** (Kub): mít vzestupy a pády; radosti i strasti; př.: *tiene un sube y baja en la enfermedad, que parte el alma*; (DMC).
- subibaja**, m. (1) lid. (Kub): káva s mlékem a toasty; př.: *dame un subibaja nada más*; ■ Syn.: *pancho blanco montado sobre potro negro*; (DMC).
- subión**, m. (1) lid. (Kub): náhlý nárůst; př.: *la moneda dio un subión*; (DMC).
- subir**, intr. (1) **un sube y baja o subibaja** (Kub): dlouhý doutník; př.: *se está fumando un subibaja*; (DMC).

subuso, m. (← afr.) (1) lid. (Kub): o tom nikomu nic; př.: *subuso en esto, Pedro*; (2) (Kub): ticho; př.: *subuso que ahí viene ella*; (DMC).

suceso, m. (1) lid. (Kub): viz: *himno*; (DMC).

sucio, adj. (1) lid. (Kub): naštvaný; mrzutý; př.: *Juan está sucio con lo que le dijiste*; (DMC).

sucursal, f. (1) **ser alguien ~ de Bayer** (Kub): říká se lidem, kteří mají všechny možné imaginární choroby; ► *La Bayer* je značka aspirinu; př.: *muchacho, ¿cómo puedes vivir? tú eres una sucursal de Bayer*; (2) **ser una ~ de Trucutú** (Kub): být velmi silný; ► „Trucutú“ je velmi silná postava z komiksů; př.: *mi hijo levanta pesas y es una sucursal de Trucutú*; (DMC).

sucusucu, m. (1) **gustarle a alguien el ~** (Kub): rád smilnit; př.: *a Pedro lo que más le gusta es el sucusucu*; (DMC).

suela, f. (1) **tener que echar una ~ gorda¹** (Kub): vzít nohy na ramena; př.: *cuando vi al policía eché una suela gorda*; (2) **tener que echar una ~ gorda²** (Kub): hodně chodit; př.: *creí que era una distancia corta pero tuve que echar una suela gorda*; (DMC).

sueldo, m. (1) **tener ~ de oficial clase primera** (Kub): mít dobrý plat; př.: *yo tengo un sueldo de oficial clase primera*; ► v kubánském občanském žebříčku byl plat úřední první třídy ten nejlepší; (DMC).

suelo, m. (1) **dar en el ~** (Kub): oklamat; př.: *ése me dio en el suelo*; (2) **regar por el ~** (Kub): hodit o zem; př.: *le dio un golpe que lo regó por el suelo*; (3) **tirarse en el ~** (Kub): rozzlobit se; př.: *cuando lo vio se tiró en el suelo*; ■ Syn.: *coger los nueve puntos*; viz též: *güiro*; (DMC).

suéltame, zvrat. (1) lid. (Kub): nech mě v klidu; př.: *por tu madre, suéltame, déjame leer*; (DMC).

sueno, (1) lid. (Kub): viz: *olimpiadas*; (DMC).

suero, m. (1) lid. (Kub): název pro čokoládový koktejl; př.: *ese suero qué rico es*; (DMC).

suerte, f. (1) **qué ~ tiene el cubano; le coge el dinero a Antonio y vota por Castellanos** (Kub): užívat se, když někdo využívá někoho, ale obrátí se to proti němu; ► heslo, které vzniklo během voleb v Havaně mezi Nicolásem Castellanem a Antoniem Priem; (2) **la ~ es la mata del mango** (Kub): viz: *mata*; (3) **tener ~ pa' la desgracia** (Kub): mít smůlu; ► „pa“ znamená „para“; př.: *¿llegó Juan? ¡qué suerte tengo pa' la desgracia!*; (DMC).

sufrida, f. (1) **los de la ~** (Kub): lidé černé rasy; př.: *los de la sufrida han sido discriminados*; (DMC).

sufrir, intr. (1) **¡cómo sufro!** (Kub): jaké utrpení; ► výraz používaný, když se někomu něco nelíbí nebo když je třeba příliš pracovat; př.: *¡qué película, caballeros! ¡cómo sufro!*; (DMC).

suicida, adj. (1) **ser una mujer ~** (Kub): o ženě, která se nechá osahávat mužem; ► také lze použít výraz *se mata, que se deja matar*; př.: *esa mujer de enfrente de mi casa es suicida*; (DMC).

suing, m. (1) **querer ~** (Kub): chtít sex; chtít problémy; ► pochází z angl. *swing*, což znamená houpat se, které Kubánci vysloví tak, jak se píše; př.: *esa mujer quiere suing*; (DMC).

suiza, f. (1) **dar ~¹** (Kub): přimět někoho hodně pracovat; př.: *qué suiza me han dado hoy*; (2) **dar ~²** (Kub): trápit; př.: *¡qué suiza das niño!*; (3) **dar ~³** (Kub): hodně otravovat; př.: *mira que ese muchacho da suiza*; (4) **estar alguien bailando la ~** (Kub): být do něčeho zapletený; př.: *ese ahí está bailando la suiza*; (5) **montarle la ~ a alguien** (Kub): udělat někomu skandál; př.: *me tenía fastidiado pero le monté una suiza*; ■ Syn.: *encenderle un Carnaval*; (DMC).

sulfatarse, zvrat. (1) lid. (Kub): zbláznit se; př.: *a los cuarenta años se sulfató*; (2) (Kub): dopálit se; př.: *cuando oyó lo que le dijeron se sulfató y por poco sufre un ataque al corazón*; (3) **estar sulfatado** (Kub): být blázen; př.: *Juan está completamente sulfatado*; (DMC).

sulfurarse, zvrat. (1) lid. (Kub): rozzlobit se; př.: *se sulfuró porque lo mendé a dar un recado*; (DMC).

sulfuro, m. (1) **ser alguien ~** (Kub): lehce se nechat vytočit; př.: *ése es un sulfuro; trátalo con tacto*; (DMC).

sultán, m. (1) **ser un ~** (Kub): o muži: být sukničkář; př.: *él es un sultán por eso se divorció*; (2) **vivir como el ~** (Kub): žít si jako pán; ► žít velmi dobře; př.: *ése vive como el sultán*; (DMC).

sumar, intr. (1) lid. (Kub): jíst; př.: *voy a sumar en ese restaurante*; (DMC).

super, adj. (1) lid. (Kub: exil): velmi; ► klade se před adjektivum za účelem jeho zdůraznění; př.: *es un vestido superbueno*; př.: *es un vestido supermalo*; (2) (Kub): dobrý; skvělý; krásný; př.: *mi novio está super*; (3) (Kub): označení prosperující ekonomické situace; př.: *el padre de mi novio está super*; viz též: *Álvaro de Villa, Los Super, Diario Las Américas, jueves 2 de febrero de 1978, pág. 5*; (DMC).

superación, f. (1) **fue la ~ social** (Kub): to byla ostuda; ► říká se, když se někdo chová neslušně; slovní spojení inspirované kubánským tancem *danzón*; př.: *¡si le ves en la fiesta! ¡qué vergüenza! ¡fue la superación social!*; (2) **ser ~ social** (Kub): překonat sám sebe; př.: *ese hombre es superación social*; (DMC).

superman, m. (1) lid. (Kub): viz: *colores*; (DMC).

superpulga, f. (1) **meterle a alguien una ~** (Kub): zničit někoho; porazit někoho; ► „superpulga“ znamená blecha, blechy pijou krev; př.: *no te aguanto que me metas esa superpulga*; (DMC).

supersonificado, adj. (1) lid. (Kub): dobrý; př.: *eso es superpersonificado*; (DMC).

supersulfatado, m. (1) **ser un ~** (Kub): být naprostý blázen; př.: *él es un supersulfatado*; (DMC).

supositorio, m. (1) **eso es sólo el ~, si te pongo el lavado, te mato** (Kub): to je jen začátek, jestli zajdu dál, zničím tě; př.: *me hizo trabajar diez horas sin parar y me dijo: esto es sólo el supositorio, si te pongo el lavado te mato*; (2) **ser un médico un ~** (Kub): stále operovat, pracovat; ► „el supositorio“, tedy česky čípek, pracuje, operuje, pomáhá vyprázdnit břicho – doktor operuje; př.: *ese médico nunca está en la casa; siempre está en el hospital; es un supositorio*; (3) **~ de carne** (Kub): penis; viz též: *barilla*; (DMC).

surnar, intr. (1) lid. (Kub): spát; ► výraz, který používají chucheros; př.: *me voy a surnar*; viz též: *chuchero*; (DMC).

surrupiero, m. (1) lid. (Kub): člověk, který nestojí za nic; ► častější je použití slova *surrupio*; př.: *ése es un surrupiero*; (DMC).

surrupio, m. (1) lid. (Kub): špatný, neuznávaný člověk; př.: *es un surrupio de marca mayor*; (DMC).

Susana, f. (1) **no ser como la ~ sino como el banyo** (Kub: exil): dělat věci jiným způsobem; ► původ v písničce, která zní: „Oh Susana, oh Susana... Come from Alabama with the banjo on my knee“; př.: *los derroté con mi técnica de no ser como la Susana sino como el banyo*; (DMC).

sutilito, adv. (1) lid. (Kub): bez hluku; př.: *Mario entró sutilito en el cuarto*; (2) (Kub): jemně; opatrně př.: *¿te fijas como lo hace todo tan sutilito?*; (DMC).

3.3. Lerta T

T.J., zkratka (← te jodiste, te fastidiaste, o sea perdiste) (1) lid., vulg. (Kub): tos teda podělal; nechal ses napálit; př.: *¡compraste ese automóvil! ¡T.J.!*; (DMC).

Ta, m. (1) **entrar en los ~** (Kub): přesáhnout třicet let; ► ve španělštině vstoupit do období, kdy roky končí koncovkou „ta“, např.: „sesenta“; př.: *ya estás entrando en los ta*; (DMC).

tabaco, m. (1) lid. (Kub): ryze havanský; ► na Kubě; př.: *siempre con el tabaco en la boca*; (2) (Kub): penis; př.: *tiene un tabaco grande para su estatura*; (3) (Kub): psí exkrement; (4) **caérsele a alguien el ~¹** (Kub): být bezmocný; př.: *a Pedro se le cayó el tabaco*; (5) **caérsele a alguien el ~²** (Kub): ztratit moc; př.: *en esa Corporación se le cayó el tabaco*; (6) **caérsele a alguien el ~³** (Kub): nemít strach; př.: *conmigo se le cayó el tabaco*; (7) **chapea o escarba bajito que es para ~** (Kub): být diskrétní; (8) **darle Ogún al ~** (Kub): kouřit doutník naopak; ► „Ogún“ je svátec afrického náboženství, na jehož obřadu se kouří doutník obráceně; př.: *mira ese dándole Ogún al tabaco*; (9) **de ese ~ nada más que quedan cenizas** (Kub): vynález; výmysl; ■ Syn.: *darle a alguien con el último invento*; (10) **fumar un ~ al santo** (Kub): modlit se; ► součástí afrických náboženství, jež existují na Kubě, jsou obřady, během kterých se kouří doutník; př.: *voy a fumarle un tabaco al santo*; (11) **no valer algo o alguien ni un cabo de tabaco ~** (Kub): stát za starou belu; př.: *tú no cabes ni un cabo de tabaco*; ■

Syn.: *no valer ni un kilo prieto partido por la mitad*; **(12) que se meta el ~ en el culo como el indio de Baracoa** (Kub): at' jde k čertu; př.: *dile a ése que se meta el tabaco en el culo como el indio de Baracoa*; **(13) ser un ~ de la Vega el Tizón** (Kub): o doutníku: neustále uhasínat; př.: *ese tabaco es de la Vega el Tizón*; **(14) ser un ~ virulilla** (Kub): o doutníku: být špatný; př.: *ese tabaco es virulilla*; **(15) ~ apagado** (Kub): ošklivá žena; př.: *¡mira el tabaco apagado que viene por allí!*; *es Juana*; **(16) ~ de capa corrida** (Kub): penis; ■ Syn.: *barilla*; **(17) ~ de la vega del tizón** (Kub): doutník, který hodně zhasíná; př.: *ese tabaco es de la vega del tizón*; **(18) ~ empolvado** (Kub): ochablý penis; př.: *tú tienes el tabaco empolvado*; **(19) tener un ~ un bombero dentro** (Kub): o doutníku: často zhasínat; př.: *ese tabaco tiene un bombero dentro*; **(20) tener el ~ de media ceniza** (Kub): nebýt sexuálně výkonný; př.: *ése, por su edad tiene el tabaco de media ceniza*; ■ Syn.: *parársele de la mitad para atrás*; **(21) un ~ tahína** (Kub): doutník, který pálí rovnoměrně; př.: *esto es un tabaco tahína*; ■ Syn.: *un tabaco chino*; **(22) un ~ tanche** (Kub): viz též: *mazo*; *platación*; (DMC).

tabaqueo, m. **(1)** lid. (Kub): kouření; ► kubánsky se doutník řekne „tabaco“; př.: *el tabaqueo era constante*; ■ Syn.: *fumera*; (DMC).

tabaquero, m. **(1) volverse ~** (Kub): člověk, který třídí věci; př.: *mira lo que hace con los documentos*; *es tabaquero*; ■ Syn.: *estar en el despalillo*; (DMC).

tabaquito, m. **(1) ¿quién paga a ~?** (Kub): kdo platí?; př.: *querían que fuera gratis pero se lo pregunté: ¿quién paga a tabaquito?*; (DMC).

tabernero, m. **(1) echar vino ~** (Kub): pokračuj; ► knižní výraz; pochází z jedné španělské písně; př.: *el discurso era tan bueno que cuando iba a terminar le grité: 'echa vino tabernero'*; (DMC).

tabla, f. **(1) arriba con la ~** (Kub): beze strachu; př.: *vamos y arriba con la tabla*; **(2) llevar hasta la ~¹** (Kub): dostat někoho do bezvýhodné situace; př.: *él me llevó hasta la tabla*; *por eso le disparé*; **(3) llevar hasta la ~²** (Kub): stanovit, upřesnit; př.: *es inocente, pues lo interrogué y lo llevé hasta la tabla*; ■ Syn.: *llevar hasta la sogá*; **(4) perder la ~ y ponchar el salvavidas** (Kub): rozčítit se, dopálit se; ► augmentativum; př.: *cuando le dijo que se fuera, perdió la tabla y ponchó el salvavidas*; **(5) tener alguien ~s¹** (Kub): o člověku: být drzý; př.: *Juan tiene de verdad tablas*; *¡qué cosas dice!*; **(6) tener alguien ~s²** (Kub): o člověku: být vyrovnaný; př.: *él siempre ha tenido flemas*; *tablas*; **(7) tener alguien la ~ variable** (Kub): o člověku: být náladový; př.: *no le hagas bromas que tiene la tabla variable y puedes tener un problema*; **(8) tú podrás tener más ~s que Pérez y Hermanos pero no más trastos que Nicanor Carrasco** (Kub): ty mi strach nenaženeš; ► „Pérez y Hermanos“ byl jeden dřevařský sklad, „Nicanor Carrasco“ byl bleší trh; př.: *le dije miles de cosas y no se inmutó; entonces le grité: tú podrás tener más tablas que Pérez y Hermanos pero no más trastos que Nicanor Carrasco*; viz též: *bikini*; (DMC).

tablero, m. **(1) tener a alguien en el ~** (Kub): dělat někomu reklamu; př.: *te tengo siempre en el tablero*; viz též: *rabia*; (DMC).

tablitas, f., pl. **(1) estar algo en ~** (Kub): být v úpadku; př.: *la civilización de occidente está hasta en tablitas*; (DMC).

taburete, m. **(1) aquí, disfrazado de taburete ~ para que las nenas se me sienten en el cuero** (Kub): v pohodě, balím holky; ► odpověď na otázku „jak to jde?“; *el cuero* je kubánský výraz pro penis, který používal kubánský zpěvák Cascarita; př.: *¿Cómo estás, Pedro?*; —*aquí, disfrazado de taburete para que las nenas se sienten en el cuero*; ■ Syn.: *estar de pito dulce*; **(2) sobar el ~¹** (Kub): sedět celý den v sedačce; př.: *levántate*; *estás sobando el taburete*; **(3) sobar el ~²** (Kub): být povaleč; ► venkovská kubánština; př.: *no hace nada*; *pasa todo el día sobando el taburete*; (DMC).

tachadera, f. **(1)** lid. (Kub): námitka; škrtanec; př.: *no me gusta la tachadera que han hecho en esto*; (DMC).

taco, m. **(1)** lid. (Kub): malý člověk; př.: *ése es un taco*; ■ Syn.: *mojón*; *patato*; *remache*; **(2) colgar el ~** (Kub): přestat pracovat; ► „taco“ je výraz pro kulečnickové tágo; př.: *a los sesenta y cinco colgué el taco*; **(3) estar una mujer ~, ~** (Kub): o ženě: být velmi krásná; ► „Taco, Taco“ je jedna z vesnic na západě Kuby; př.: *esa mujer es taco, taco*; **(4) los ~s** (Kub): boty; př.: *voy a comprarme unos tacos*; ► výraz, který používají chucheros; viz též: *chuchero*; ■ Syn.: *cueros*; *senembucos*; (DMC).

tacón, m. (1) **echar el ~ vigueta** (Kub): běžet jako o život; ► superlativ; př.: *lo vi y eché el tacón vigueta*; (2) **ir en el ~ vigueta** (Kub): běžet rychle; př.: *cuando pasó por aquí iba en el tacón vigueta*; (DMC).

tacoronte, m. (1) lid. (Kub): boty; ► výraz, který používají chucheros; viz též: *chuchero*; př.: *te has comprado unos tacorontes de piel de chivo*; (2) **ni T~** (Kub): to je ale žvanil; ► „Tacoronte“ byl člověk, který za vlády politické strany „Partido Auténtico“ kreslil graffiti na stěny, a navíc hodně mluvil; př.: *hoy con él, ¡ni Tacoronte!*; (DMC).

tacto, m. (1) **si no se la mete, por lo menos hace ~** (Kub): v případě, že nedojde k zasunutí penisu, nechá se žena nemravně osahávat; př.: *esa mujer si no se la mete, por lo menos hace tacto*; (DMC).

tahína, f. (1) lid. (Kub): viz: *tabaco*; (DMC).

tailinol, adj. (1) **ser una mujer ~** (Kub): o ženě: být vražedně krásná; ► výraz vznikl v době, kdy „tylenol“, lék na zmírnění bolesti, zabil několik lidí; (DMC).

tain, m. (1) **a todo el que juega le dan ~** (Kub): nechte mě oddechnout; ► na Kubě děti říkají „Pío tain“, když žádají o odpočinek; „tain“ je způsob, jakým Kubánci vyslovuje angl. slovo *time*, což znamená čas; př.: *oye, a todo el que juega le dan tain*; (DMC).

tair, m. (1) **dejar a alguien con un flat ~** (Kub): exil: nechat někoho ve štychu; ► píchnutá pneumatika se anglicky řekne *flat tire*, Kubánci výraz vysloví tak, jak se píše; př.: *yo confiaba en él, pero me dejó con un flat tair*; (DMC).

taja, m. (1) lid. (Kub): o člověku, který ničí pověst; př.: *ese hombre es un taja*; (DMC).

tajaleo, m. (1) lid. (Kub): haraburdí; př.: *en esa casa viven en el tajaleo*; (2) (Kub): dlouhý rozhovor; př.: *paren ese tajaleo; llevan dos horas hablando*; (3) (Kub): zmatek; př.: *el tajaleo fue tan grande que llegó la policía*; (4) **estar en el ~** (Kub): neustále se hádat; př.: *tu hermano y tú están siempre en el tajaleo*; (DMC).

tajaloseo, m. (1) lid. (Kub): debata; př.: *ahí siempre tienen un tajaloseo tremendo*; ■ Syn.: *tajaleo*; (DMC).

tajalúa.o, m/f. (1) lid. (Kub): člověk, který se pořád hádá; př.: *él es un tajalúo*; (DMC).

tajaso, m. (1) lid. (Kub): kus; plátek; př.: *en el discurso tuve que poner tajasos en francés*; (DMC)

tajos, m. (1) **tres ~ y pa' la pila** (Kub): hráči již nezbývá žádná příležitost na odpal; ► používá se při míčových hrách; výraz užívaný komentátory baseballu; př.: *ahí viene la pelota; Juan le tira; tres tajos y pa' la pila*; (DMC).

taladro, m. (1) **ser un ~** (Kub): neodbytný člověk; př.: *mi marido es un taladro*; ■ Syn.: *ser un barbiquí*; (DMC).

talango, m. (1) lid. (Kub): viz: *tingo*; (DMC).

talanchera, f. (1) **amarra la ~ que el toro quiere salir** (Kub): buď opatrný; ► „la talanchera“ je kubánský výraz pro vrata proslavený písní kubánské skupiny „Trío Matamoros“; př.: *no te confíes de él, amarra la talanchera que el toro quiere salir*; (DMC).

talco, m. (1) **el ~ «Amen» lo inventaron para él** (Kub): o člověku, který je pořád protivný nebo rozcílený; ► „talco“, tedy mastek, je proti rozcílení, mastek „Amen“ se na Kubě užíval velmi často; př.: *míralo de nuevo; el talco «Amen» lo inventaron para él*; (2) **no ser un escritor sino un ~ Menen** (Kub): spisovatel, který píše hlouposti; ► „Menen“ byl zásyp pro děti; př.: *ella no es una escritora, sino un talco Menen*; viz též: *mota*; (DMC).

talago, m. (1) lid. (Kub): vězení; př.: *lo mandaron para el talago*; ■ Syn.: *cielito lindo; el invero; el príncipe; la loma*; (DMC).

talento, m. (1) lid. (Kub): prsa; př.: *esta mujer tiene el talento desbordado*; (2) **tener ~ macho** (Kub): být velmi talentovaný; př.: *el profesor tiene un talento macho*; (DMC).

tallado, adj. (1) **estar algo ~** (Kub): být již vyřešený; př.: *tu viaje a Europa ya está tallado*; (2) **estar alguien ~** (Kub): být přesvědčený; př.: *habla con él que ya está tallado*; (DMC).

tallador, m. (1) lid. (Kub): člověk, který kuje pikle na druhého, aby získal výhody; př.: *es uno de los mejores talladores que he conocido*; (DMC).

tallar, tr. (1) lid. (Kub): přesvědčit; př.: *lo tallé y me dijo que sí*; (2) (Kub): sjednat obchod; př.: *voy a tallar el asunto que me interesaba con Pedro*; (DMC).

talle, m. (1) lid. (Kub): obchod; ► podstatné jméno od slovesa *tallar*; př.: *el talle fue perfecto*; (DMC).

tallo, m. (1) lid. (Kub): viz: *espada*; (DMC).

talquito, m. (1) **el ~** (Kub): používá se, když muž nechá jednu ženu kvůli sexu s jinou; ► odkaz na pořekadlo rozmanitost je kořením života; př.: *dejó a su mujer por la vecina; ¡claro, el taquito!*; (2) **por el ~** (Kub): kvůli sexu s jinou; ► odpověď na otázku ženy, která se zeptá druhé, proč ji její manžel opustil; poukazuje na fakt, že muži rádi střídají partnerky; př.: *mi marido me dejó; ¿por qué habrá sido?*; —*por el talquito*; (DMC).

talúa, m. (1) lid. (Kub): odporný člověk; ► „talúa“ je monstrum ze seriálu „Chan Li Po“, který běžel v kubánském rádiu; př.: *es un talúa*; (DMC).

Tamakún, m. (1) lid. (Kub): zadek; (2) **escapársele a ~ por debajo del turbante** (Kub): o člověku: být velmi inteligentní; ► výraz „Tamakún“ pochází z kubánského rádiového pořadu Armanda Couta „Tamakún, El Vengador Errante“; př.: *con ése no hay problemas; se le escapó a Tumakún por debajo del turbante*; ■ Syn.: *ser el Tigre de la Malasia; ser Sandokán*; ► tyto dva kubanismy pochází z románů Emilia Salgarího; (3) **romperle el turbante a ~** (Kub): provést nějaký odvážný kousek; př.: *corrió la milla en menos de tres minutos; le rompió el turbante a Tamakún*; viz též: *bola*; (DMC).

tamal, m. (1) **picar más que un ~** (Kub): hodně píchat; ► „tamal“ je výraz pro kukuřičný piroh zabalený do kukuřičného nebo banánového listu; na Kubě se prodával pikantní; př.: *eso que me pones en la herida pica más que un tamal*; (2) **repetirse algo como el ~** (Kub): opakovat se; ► „tamal“ je těžko stravitelný, stále se vrací; př.: *en esta película todo se repite como el tamal*; (3) **si no es ~ es tayuyo** (Kub): jestli to není toto, je to něco jiného; př.: *bueno, no discutamos más; si no es tamal es tayuyo*; ■ Syn.: *si no es pato es gallareta*; (4) **ser alguien un ~** (Kub): být hodně tlustý; př.: *esa mujer es un tamal*; ■ Syn.: *tanque; tonina*; (5) **ser un ~ mal envuelto** (Kub): být nesympatický; př.: *Pedro es un tamal mal envuelto*; viz též: *nariz*; (DMC).

tamalero, m. (1) **no poder ser alguien ni ~ en el Juanelo** (Kub): o člověku: nestát za nic; ► také se používá „ni en la Lisa“; „el Juanelo“ a „la Lisa“ jsou dvě chudinské čtvrti v Havaně; př.: *cómo va a llegar a ser algo si no puede ser ni tamalero en el Juanelo*; (DMC).

tamales, m. (1) lid. (Kub): být náladový; ► „tamal“ je výraz pro kukuřičný piroh zabalený do kukuřičného nebo banánového listu, který může být pikantní, nebo nemusí; př.: *nunca se sabe qué esperar con él; está siempre como los tamales*; (DMC).

tamaño, m. (1) **coger ~ de bola** (Kub): uvědomit si něco, nějaký problém; ► původ v míčových hrách, baseballu nebo kulečnicku; př.: *por fin has cogido tamaño de bola*; (2) **ser algo ~ camero** (Kub): být velký; ► „cama camera“ je výraz pro obrovskou postel; př.: *esa hinchazón es tamaño camero*; (DMC).

tamarindo, m. (1) **aquí no hay negro guapo ni ~ dulce** (Kub): nechod' na mě s vychloubáním se, není tu nikdo, kdo by se chtěl hádat; ■ Syn.: *se acabaron los guapos en Yateras*; ► text jedné písničky; (2) **ser ~ alguien** (Kub): mít velmi špatnou náladu; ► tamarind je kyselý stejně jako člověk, který má špatnou náladu; př.: *no le hables que es tamarindo*; (DMC).

tambalaya, m. (1) lid. (Kub): andaluský pokrm obsahující rýži a velké ústřice; př.: *está riquísimo este tambalaya*; (DMC).

tambor, m. (1) lid. (Kub): kdo to provedl, ten si to vypije; musíš nést následky za své činy; př.: *no puedo hacer nada por ti; chivo que rompe tambor con su pellejo lo paga*; viz též: *cuero*; (DMC).

tambora, f. (1) lid. (Kub): břicho; ► podle tvaru jednoho bubnu, který připomíná velké břicho; př.: *¡qué tambora tiene ese campesino!*; *debe de tener gusanos*; ■ Syn.: *la caja del pan; la caldera; la furnia*; (2) **partirle a alguien la ~** (Kub): zničit, zabít někoho; př.: *con un tiro le partieron la tambora*; ■ Syn.: *llenarle la boca de hormigas; partirle el carapacho; partirle la siquitrilla; partirle la ventrecha*; (DMC).

tambucho, m. (1) lid. (Kub): kbelík, do kterého se ukládá odpad; př.: *tráeme ese tambucho, muchacho*; (DMC).

tamiz, m. (1) **pasar algo por un ~, diecisiete veces más fino** (Kub): dobře si promyslet; př.: *he pasado el asunto de que me hablaste por un tamiz diecisiete veces más fino*; (DMC).

tana, f. (1) **tener alguien ~** (Kub): být velmi nebezpečný; př.: *cuidado con él que tiene tana*; (DMC).

tanche, m. (1) lid. (Kub): viz: *tabaco*; (DMC).

- tángana**, f. (1) lid. (Kub): chaos; př.: *mi casa hubo hoy tángana*; (2) **dar algo la ~** (Kub): rozbít se; př.: *ahora el aire acondicionado, la lavadora, la secadora, todos me están dando la tángana*; (3) **formar la ~** (Kub): zemřít; př.: *me dio un dolor en el corazón y dije: aquí mismo formé la tángana*; (DMC).
- tanganazo**, m. (1) lid. (Kub): rána; př.: *ella me dio un tanganazo con la silla*; ■ Syn.: *mameyazo; piñazo; tortazo*; (2) (Kub): dát si sklenku; př.: *vamos a darnos un tanganazo*; (DMC).
- tangazo**, m. (1) lid. (Kub): náraz, rána; př.: *un camión te dio un tangazo*; (DMC).
- tango**, m. (1) **a mí los ~s no me gustan** (Kub): s lítostivými příběhy na mě nechod'; př.: *no me cuentas eso de la muerte del perrito; a mí los tangos no me gustan*; (2) **aparecerse como con un ~** (Kub): vypadat tragicky; ► tango je tragické; př.: *mi hija se apareció con un tango*; (3) **dejar el último ~** (Kub: exil): nechat poslední kousek něčeho; ► název filmu španělské herečky Sarity Montiel „Mi último tango“; př.: *no te lo tomes todo; déjame el último tango*; (4) **cantar ~ por largo tiempo** (Kub): velmi plakat; př.: *cuando ella murió canté un tango por largo tiempo*; (5) **entre tú y yo, sólo cabe el ~** (Kub): jsme stejně vysocí; ► odkaz na tango „Mano a mano“, kde se říká: „Mano a mano hemos quedado“; př.: *no trates de hacerte el grande; entre tú y yo, sólo cabe el tango*; (6) **ese ~ ya lo cantó Gardel** (Kub): toto je lež; př.: *no te creo, ya ese tango lo cantó Gardel*; (7) **estar como el ~: cuesta abajo en la rodada** (Kub): stárnout rychle; ► text populárního tanga na Kubě, které se jmenuje „Cuesta abajo“; př.: *ella está como el tango: cuesta abajo en la rodada*; (8) **estar en el ~** (Kub): zpěvem se bránit před pláčem; př.: *a pesar de mis desgracias, estoy en el tango*; (9) **meter un ~** (Kub): vyprávět někomu o nějakém neštěstí; ► tango je zpravidla velmi naříkavé; př.: *me vio y me metió un tango*; (10) **olvida el ~¹** (Kub): ne; (11) **olvida el ~²** (Kub): o tom nepochybuji; př.: *olvidate del tango, si él dijo que va a nevar, pronto caerán los primeros copos*; (12) **olvida el ~³** (Kub): na to zapomeň; př.: *¿me pagas lo que me debes? —olvida el tango*; (13) **ser alguien cantante de ~** (Kub): mluvit stále o neštěstí; př.: *tu marido es un cantante de tango*; (14) **ser una mujer como el ~** (Kub): o ženě: být odporná; př.: *esa mujer siempre fue como el tango*; (15) **tener a alguien tumbado con un ~** (Kub): oklamat někoho; př.: *Pedro tiene a su hermano tumbado con un tango*; (16) **vete a escribir un ~ a otro lado** (Kub): běž si vyprávět ty tragické příběhy někomu jinému; ► tango vždy vypráví tragické příběhy; př.: *para; vete a escribir un tango a otro lado*; viz též: *vida*; (DMC).
- tanguarse**, zvrat. (1) lid. (Kub): odkládat něco za účelem nemuset to řešit; př.: *le hablé pero se me tanguéó*; (2) (Kub): dělat blbého; př.: *en el asunto del ascenso de mi hermano, se tanguéó*; (DMC).
- tanguero**, m. (1) lid. (Kub): odložení něčeho za účelem nemuset to řešit; viz též: *tanguarse*; (DMC).
- tanguista**, m. (1) **estar alguien de ~** (Kub): mluvit stále o neštěstí; př.: *yo no me le acerco, está siempre de tanguista*; (2) **ponerse en situación de ~** (Kub): být připravený na vše; ► založeno na textu tanga, který zní: „en un beso, la vida, y en tus labios, la muerte“; př.: *el hombre me vino con una pistola, pero no cogí miedo; me puse en situación de tanguista*; (DMC).
- tanguito**, m. (1) **ni un ~ más** (Kub): už ani jednu lítostivou stížnost; ► tango má vždy příběh, který vypráví o nějaké tragédii; př.: *se lo tuve que decir, a pesar de lo que lo quiero: ni un tanguito más*; (DMC).
- tanmagani**, m. (1) **tener alguien más ~** (Kub): být první; př.: *él es el que más tanmagani tiene*; (2) **creerse alguien que es el que más ~ tiene** (Kub): považovat se za prvního; ► „tanmagani“ je slovo, které křičí Tarzan; př.: *¿no te das cuenta que se cree que es el que más tanmagani tiene?*; (DMC).
- tanque**, m. (1) lid. (Kub): tlustá žena; př.: *esa mujer es un tanque*; ■ Syn.: *tanganazo*; (2) **llenar el ~** (Kub): jíst; př.: *vengo a llenar el tanque*; viz též: *hueco*; (DMC).
- tan tan**, citosl. (1) lid. (Kub): bla, bla, bla; tolik keců okolo; př.: *no sé para qué tanto tan tan; aquí lo que hay es que actuar*; (DMC).
- tantanes**, m. (1) lid. (Kub): bankovky; př.: *pon sobre la mesa cincuenta tantanes y no hay problemas*; (DMC).

tantor, m. (1) **ser un ~** (Kub): být velmi tlustý; ► „Tantor“ je slon od Tarzana; př.: *Juan es un tantor*; (DMC).

tapa, f. (1) lid. (Kub): provize obchodníkovi za prodej určitého zboží; př.: *hoy saqué diez dólares de tapas*; (2) (Kub): dvaceti centová mince; př.: *me regaló una tapa*; ■ Syn.: *pecuña*; (3) **la ~ al pomo** (Kub): ta poslední; př.: *esta cerveza, la número siete, es la tapa al pomo*; (4) **ponerle la ~ al güiro**¹ (Kub): prohlásit nějakou situaci za ukončenou; př.: *con ese último acto le puso la tapa el güiro*; (5) **ponerle la ~ al güiro**² (Kub): udělat hloupost; př.: *eso que acabas de hacer es ponerle la tapa al güiro*; (6) **ponerle la ~ al güiro**³ (Kub): zemřít; př.: *tardó en la agonía pero le puso la tapa al güiro*; ■ Syn.: *darle la patada a la lata*; (7) **ponerle la ~ al güiro**⁴ (Kub): mít poslední dítě; př.: *está muy contento porque le puso la tapa el güiro; el crío está precioso*; (8) **ponerle la ~ al pomo**¹ (Kub): udělat něco rozhodujícího a vyhlášeného; ► venkovský výraz „pomo“ je ve městě nahrazen výrazem „güiro“; př.: *con ese escrito le pusiste la tapa al pomo*; (9) **ponerle la ~ al pomo**² (Kub): být něco poslední kapkou; př.: *con su última conducta le puso la tapa al pomo*; (10) **ponerle la ~ al pomo**³ (Kub): dosáhnout maxima; př.: *con las nuevas armas, esa nación le puso la tapa al pomo en la tecnología nuclear*; (11) **ser algo o alguien la ~ del inodoro** (Kub): být ten nebo to, co zakryje nedostatky; př.: *a ese señor le dice su familia la tapa del inodoro*; (12) **servir alguien lo mismo de ~ que de escupidera** (Kub): být k ničemu; př.: *no podrá nunca aventajar a nadie; lo mismo sirve de tapa que de escupidera*; ■ Syn.: *ser lo mismo para un barrido que para un fregado*; (13) **tener alguien la ~ del delco rota** (Kub): být smrtelně nemocný; ► výraz pocházející z automobilového prostředí; př.: *el médico le dijo que tiene la tapa del delco rota*; (14) **las ~s** (Kub): hýždě; př.: *me duelen las tapas*; (15) **tener una ~ mejor que el inodoro** (Kub): mít skvělou výmluvu; př.: *ése tiene una tapa mejor que el inodoro; sale absuelto*; viz též: *cocinero; güiro*; (DMC).

tapar, tr. (1) **hacer a alguien ~ el hueco** (Kub): zatížit pocitem viny; př.: *se las ingenió y me hizo tapar el hueco*; (DMC).

taparse, zvrat. (1) lid. (Kub): vsadit si na oba dva týmy ze strachu ztráty vsazených peněz; př.: *cuando vi que iba perdiendo me tapé*; (DMC).

tape, m. (1) lid. (Kub): název pro vše nezákonné, co se skrývá pod rouškou serióznosti; př.: *ese negocio de frutas es un tape que él tiene porque se dedica a rifas ilegales*; (2) **hacer un ~** (Kub): přikrytí; př.: *hice un tape a tiempo y slavé mi dinero*; (3) **tener un ~** (Kub): mít zástěrku; ► mít něco, co maskuje jinou nelegální činnost; př.: *él tiene ahí un tape; eso no es un laboratorio*; (DMC).

tapiñado, adj. (1) lid. (Kub): schovaný; př.: *ahí hay algo tapiñado*; (DMC).

tapiñar, tr. (1) lid. (Kub): ukrýt; př.: *él tapiñó el dinero*; (DMC).

tapiñarse, zvrat. (1) lid. (Kub): být neprokouknutelný; ► nedat na sobě nic znát; př.: *es difícil saber su pensamiento porque está tapiñado*; (DMC).

tapita, f. (1) **estar ~** (Kub): být hluchý; př.: *mi abuelito está tapita*; (2) **tener otra ~ para jugar** (Kub): mít jiné alibi; ► zločinný výraz, převzatý z venkova; př.: *a mí no me prenden [meten en la cárcel] porque tengo una tapita para jugar*; (DMC).

tapón, m. (1) **ponerle ~ al tintero** (Kub): o ženě: zabránit muži mít nemanželský poměr; ► „mojar la pluma“, tedy namočit pero, je kubánský výraz pro nemanželský poměr; jakmile se vloží „tapón“, tedy zátka, do kalamáře (metafora pro ženský pohlavní orgán), zabráni se namočení pera; př.: *el sabe que le puse el tapón al tintero*; (DMC).

tapurria, f. (1) lid. (Kub): dvaceti centová mince; př.: *sólo me queda una tapurria para mañana*; (DMC).

taraba, f. (1) **sufrir una ~ del corazón** (Kub): dostat infarkt; př.: *en plena fiesta sufrió una taraba del corazón*; (DMC).

tarabilla, f. (1) **estar en la ~** (Kub): být vhozen do chaosu; př.: *estoy en la tarabilla; y tengo que salir de ella*; (2) **tener algo ~¹** (Kub): být těžký; př.: *no te puedo contestar; eso tiene tarabilla*; (3) **tener algo ~²** (Kub): být skrytého něco, co škodí; př.: *no le aceptes la proposición que para mí tiene tarabilla*; viz též: *entarabillado*; (DMC).

tarabullado, adj. (1) **tener a alguien ~** (Kub): ovládat něco; ► v otázce lásky tato fráze znamená nadvládu jednoho pohlaví nad druhým; př.: *el jefe lo tiene tarabullado*; (DMC).

tarajalludo, adj. (1) lid. (Kub): velké dítě; př.: *estás muy tarajalludo para que hagas esas tonterías*; (DMC).

tarantín, m. (1) lid. (Kub): mdloby; př.: *hablaba con ella y le dio un tarantín*; (DMC).

tarántula, f. (1) **pasársele a alguien la ~** (Kub): opustit někoho nervozita; př.: *estoy contento porque se le quitó la tarántula*; (DMC).

tarde, f. (1) **ni una ~ gris** (Kub): ne; ► výraz vychází z jednoho tanga populárního na Kubě; př.: *¿vivirías noc Lolita?*; —*ni una tarde gris*; (2) **tener una ~ gris** (Kub): mít velmi špatný den; př.: *yo tengo hoy una tarde gris*; (3) **~, mal y nunca** (Kub): nejspíš nikdy; př.: *¿cuándo me entregará todo?*; —*tarde, mal y nunca*; viz též: *guantanamera*; (DMC).

tareco, m. (1) lid. (Kub): zaútočit na někoho; př.: *cuando se enteró le dio un tareco*; (2) (Kub): joint; př.: *voy a fumar un tareco*; (3) **hacer un ~** (Kub): kouřit jointa; př.: *la policía los sorprendió haciendo un tareco*; ► výraz, který používají chucheros; viz též: *chuchero*; (DMC).

tarima, f. (1) lid. (Kub): viz: *ojos*; (DMC).

tarjeta, f. (1) **dar a alguien una ~ de crédito** (Kub: exil): vložit v někoho důvěru; př.: *yo le di a Juan una tarjeta de crédito*; (2) **estar al recibir alguien la ~ del medikear** (Kub: exil): být velmi starý; ► „Medicare“, což Kubánci vysloví tak, jak se píše, je program, který poskytuje sociální péči lidem starším šedesáti pěti let či lidem právně nezpůsobilým; př.: *ella se quita la edad; si está al recibir la tarjeta del medikear*; (3) **una ~ líquida** (Kub: exil): sklenka jakéhokoliv alkoholu; ► výraz vymyšlený kubánským hlasatelem Pimentelem Molinou; př.: *dame una tarjeta líquida*; (DMC).

tarrayazo, m. (1) lid. (Kub): náraz; rána; př.: *le dio un tarrayazo al automóvil*; ■ Syn.: *jaquimazo; le dio un mameyazo; mameyazo; piñazo; tortazo*; (2) **darse un ~** (Kub): dát si sklenku; př.: *yo creo que se dio no un tarrayazo sino varios*; (DMC).

tarreada, adj. (1) **~ y sacada a bailar** (Kub): o člověku, kterého urazil někdo, kdo se v tom ještě vyžívá; př.: *¡qué va!*; *tarreada y sacada a bailar; esto no va conmigo; ¿cómo se atreve a ofrecerme el puesto*; (DMC).

tarro, m. (1) lid. (Kub): ne; př.: *¿nos alistamos en el cuerpo de los bomberos?*; —*tarro*; (2) **estar en el ~ afilado** (Kub): o místě, kde ženy podvádějí muže; ► „pegar los tarros“ znamená podvést žena muže a naopak; př.: *aquí está el tarro afilado*; (3) **~ de vaca** (Kub): sloupy elektrického osvětlení; př.: *que feos se ven en esta calle los tarros de vaca*; viz též: *casco; majama*; (DMC).

tartaria, f. (1) lid. (Kub): rvačka; př.: *en el cine se formó una tartaria*; (DMC).

tartarie, f. (1) **la ~ del barrio** (Kub): darebáci z periférie; př.: *¿cómo sufría mi madre, cuando yo me juntaba noc la tartarie del barrio!*; (DMC).

tártaro, m. (1) **ser alguien un ~¹** (Kub): být od rány; být rázný; př.: *¡qué tártaro!*; *no respetó ni el dinero del hermano*; (2) **ser alguien un ~²** (Kub): zhýralec; bohém; ► člověk, který žije nevázaný život; př.: *¡qué tártaro!*; *no se acuesta nunca antes de las cuatro de la mañana parrandeando*; viz též: *pichón*; (DMC).

Tarzán, m. (1) **a cualquier ~ se le rompe la sogá¹** (Kub): každý může selhat; př.: *no te creas tan seguro; a cualquier Tarzán se le rompe la sogá*; (2) **a cualquier ~ se le rompe la sogá²** (Kub): přijít na mizinu; př.: *se cree seguro con dinero, pero a cualquier Tarzán se le rompe la sogá*; (3) **a cualquier ~ se le rompe la sogá³** (Kub): ztratit místo; př.: *dile que no mire por encima del hombro por tener ese puesto; a cualquier Tarzán se le rompe la sogá*; (4) **a cualquier ~ se le rompe la sogá⁴** (Kub): na každého jednou dojde; ► myšleno jako výhrůžka; př.: *dile que no me amenace, que a cualquier Tarzán se le rompe la sogá*; (5) **botarse alguien de ~ y romperse la rama¹** (Kub): ztratit pokoru a doplatit na to; př.: *Juan compitió conmigo en el examen de español; ya tú sabes que se cree que es muy bueno; vaya, que se botó de Tarzán y se le rompió la rama*; (6) **botarse alguien de ~ y romperse la rama²** (Kub): tvářit se hrdinsky, avšak žalostně zklamat; př.: *se botó de Tarzán con Pedro y se le rompió la rama porque éste lo pateó*; (7) **estar como ~ acabando de saltar la liana** (Kub): být nevychovaný; př.: *está como Tarzán acabando de saltar la liana*; (8) **estilo ~** (Kub: exil): styl výzdoby se spoustou křovin; ► Tarzan, hrdina románu amerického autora E. Burroughse, je králem džungle; př.: *vi unos patios estilo Tarzán; ¡qué feos!*; (9) **llegar de ~ y terminar de Chita** (Kub): uvést se jako frajer, ale odcházet krotký jako beránek; ► Chita je

jméno Tarzanovy opice; př.: *el maestro llegó de Tarzán, gritando mucho y terminó de Chita*;

(10) llevar a alguien de rama en rama como ~ lleva a Juana (Kub): mít někoho rád; ■ Syn.: *llevar como el chino a la canasta; llevar de campana a campana*; ► výraz z prostředí boxu; *llevar de contén a contén*; **(11) no te des de ~** (Kub): nedělej frajera; ► nevytahuj se; př.: *conmigo no te des de Tarzán*; **(12) quiere ser el ~ de la jungla** (Kub): chtít něco udělat, ale nemoci; př.: *le va a dar un infarto; quiere ser el Tarzán de la jungla*; **(13) quiere ser el ~ de la película** (Kub): chtít být vždy první; př.: *él quiere siempre ser el Tarzán de la película*; **(14) ser ~ sin trusita** (Kub): mít skvělé tělo, ale nestát za nic; př.: *Francisco es Tarzán sin trusita*; **(15) ser un hombre el ~ de la vida de una mujer** (Kub): být mužem života nějaké ženy; př.: *tú, Luis, eres el Tarzán de mi vida*; (DMC).

tarzana, f. **(1) lid.** (Kub): silný zážitek; př.: *llegó a la cumbre; fue una tarzana*; **(2) ser la Tarzana chilena** (Kub): o ženě: být velmi silná; ► podle kubánské bojovnice jménem „La Tarzana Chilena“; př.: *no te metas con ella que aunque es mujer es la Tarzana chilena*; (DMC).

tasajear, intr. **(1) lid.** (Kub): rozsekat na kousičky; př.: *a Pedro lo tasajearon; murió instantáneamente*; **(2) (Kub):** ubodat; ► zavraždit řadou bodných ran; výraz vytvořený podle obrazu „La de tiras de tasajo“; př.: *lo tasajearon cuando lo asaltaron*; (DMC).

tasajo, m. **(1) lid.** (Kub): kubánský pokrm tvořený sušeným a koňským masem; **(2) estar como el ~: mientras más palos le dan, más crece** (Kub): čím více ran dostane, tím je silnější; ► vyzrát na problémy; př.: *yo estoy como el tasajo: mientras más palos me dan, más crezco*; **(3) ser alguien un pedazo de ~ sin ojos** (Kub): být hodný; ► v kreolštině „una paloma sin hiel“; př.: *ése es un pedazo de tasajo sin ojos*; viz též: *nariz; pedazo*; (DMC).

Tata, m. **(1) el ~ Facundo** (Kub): otec; př.: *el Tata Facundo de Pedro es ingeniero*; **(2) llegó ~ Facundo** (Kub): přišel šéf; př.: *aquello estaba de patas arriba hasta que llegó Tata Facundo*; ■ Syn.: *llegó el dueño de los caballitos; llegó el dueño del bate, el guante y la pelota; llegó el dueño de todas las papeletas; llegó el mayimbe*; ► předsedové Castrovy vlády se nazývali „Mayimbes“; *llegó el que más dice; llegó el que más mea; llegó Papá Montero; llegó el tambor mayor*; **(3) ser alguien ~ Cuñanga** (Kub): být bohém; ► člověk, kterému je všechno jedno, proto si žije šťastně; př.: *siempre, mi hermano, fue Cuñanga*; **(4) ser ~ Cuñengue** (Kub): být velmi starý; ► výraz pocházející z mluvy kubánských černochů; př.: *ese hombre es tata Cuñengue*; **(5) ser un ~ Cuñanga** (Kub): být lídr; př.: *aquí yo estoy Tata Cuñanga*; **(6) ~ Facundo** (Kub): já; př.: *eso lo hizo Tata Facundo*; (DMC).

tato, m. **(1) no creer algo ni el ~** (Kub): nevěřit něčemu vůbec nikdo; př.: *eso no lo cree no el Tato*; (DMC).

tautaya, f. **(1) lid.** (Kub): stále to samé dokola; př.: *ya te dije que eso es tautaya*; **(2) (Kub):** blbost; př.: *llega un momento que uno se cansa; es mucha tautaya*; (DMC).

tayuyo, m. **(1) lid.** (Kub): druh tamalu s kukuřicí a bez oleje; ► „tamal“ je výraz pro kukuřičný piroh zabalený do kukuřičného nebo banánového listu; př.: *compré un tayuyo*; **(2) (Kub):** penis; př.: *¡qué ganas tengo de enseñarle a esa mujer el tayuyo!*; **(3) (Kub):** tlustá žena se škaredým tělem; př.: *esa dama es un tayuyo*; ■ Syn.: *tamal; tanque; tonina*; **(4) ser un ~ mal envuelto** (Kub): být k ničemu; př.: *Juan es un tayuyo mal envuelto*; **(5) si no es tamal es ~** (Kub): viz: *tamal*; (DMC).

te, x. **(1) lid.** (Kub): viz: *flor*; (DMC).

tea, f. **(1) estar en la ~** (Kub): nemít ani vindru; př.: *estoy en la tea, Pedrito*; viz též: *listón*; (DMC).

teatro, m. **(1) dejar el ~ para las máscaras** (Kub): exil): nechovat se pokrytecky; ► „Las Máscaras“ je kubánské divadelní seskupení; př.: *se lo grité después del discurso: deja el teatro para las máscaras*; **(2) llamarse alguien Martí¹** (Kub): exil): být teatrální; ► o člověku, který používá při mluvení přehnaná gesta; „El Teatro Martí“ je jedno divadlo v Miami; př.: *viejo, no me hables así que tú no te llamas Martí*; **(3) llamarse alguien Martí²** (Kub): exil): být pokrytec; ► chovat se tak, jako když se hraje divadlo: předstírat; př.: *como él se llama Martí, creyó que yo engañaba; como si no conociera su hipocresía*; viz též: *cortina*; (DMC).

teboté, m. (1) **dar el ~** (Kub): rozloučit se; př.: *la novia le dio el teboté*; (2) **darle a alguien el T~** (Kub): dát někomu padáka; ► vyhodit; př.: *a Juan le dieron el Teboté en el trabajo*; viz též: *vetivé*; (DMC).

tecato, m. (1) lid. (Kub): závislák; ► kouří marihuanu nebo je závislý na drogách; př.: *Juan es un tecato; ¡pobrecito!*; (DMC).

técnica, f. (1) **ser algo ~ industrial** (Kub): být výborný; př.: *ese cuento es técnica industrial*; (DMC).

tecnicolor, m. (1) **comérsela en ~** (Kub): krásně malovat; př.: *Juan se las come en el tecnicolor; es un gran artista*; (DMC).

teip, m. (1) **hay que cambiar el ~** (Kub): je třeba změnit názor; př.: *¿oíste al jefe? hay que cambiar el teip*; (2) **metes alguien un ~ nuevo** (Kub): změnit názor; př.: *ya Pedro, en el asunto que tú sabes, metió un teip nuevo*; (3) **tener el «~ recorder» al día** (Kub: exil): pamatovat si všeho; ► angl. *tape recorder*, což Kubánek vysloví tak, jak se to píše, je výraz pro nahrávací kaseták; př.: *creías que se me había olvidado, pero yo tengo el teip recorder al día*; viz též: *escoch*; (DMC).

teipe, m. (1) **darle para atrás al ~** (Kub: exil): vzpomenout si na minulost; ► *tape*, tedy v angl. magnetofonová páska, se může přetáčet dozadu; př.: *hoy me entristecí porque le di para atrás al teipe*; (DMC).

teja, f. (1) **caérsele a alguien la ~** (Kub): padat někomu vlasy; př.: *a Pedrito se le está cayendo la teja*; (2) **no llevar nada en la ~** (Kub): být podprůměrný; př.: *Pedro no lleva nada en la teja*; (3) **perder las ~s** (Kub): zplešatět; př.: *perdió las tejas en dos meses*; (DMC).

tejado, m. (1) lid. (Kub): hlava; př.: *él tiene un tejado muy grande*; ■ Syn.: *coco; güiro; penjaus*; ► angl. *pent-house; toronja*; (2) (Kub): paruka; př.: *ése usa un tejado*; (3) **tener el ~ calviño o calviñón** (Kub): být plešatý; př.: *ya tú tienes el tejado calviño (o calviñón)*; (4) **vender ~s** (Kub: exil): prodávat hroby na hřbitově; př.: *yo tengo un amigo que en exilio vende tejados*; viz též: *gato*; (DMC).

tejas, f. (1) lid. (Kub): vlasy; (2) **caérsele a alguien las ~** (Kub): padat někomu vlasy; př.: *a ese joven se le están cayendo las tejas*; (3) **tener las ~ corridas** (Kub): být napůl šílený; př.: *ése tiene las tejas corridas*; (DMC).

tela, f. (1) lid. (Kub): kalhoty; př.: *está buena esa tela*; (2) (Kub): šaty; př.: *me compré una tela buena*; (3) **botar unas ~s** (Kub): obléct si pěkné šaty; př.: *el bota unas telas que me encantan*; (4) **ser una ~ de saco de azúcar** (Kub): o oblečení: být škaredé; ► chudí lidé na Kubě si vyráběli oblečení z pytlů od cukru; př.: *esa tela es de saco de azúcar*; (5) **yo conozco la ~ que compro, el ojal me conviene** (Kub): vím, co dělám; př.: *no te preocupes; yo conozco la tela que compro; el ojal me conviene*; (DMC).

telarañas, f. (1) **despejarse a alguien las ~** (Kub): začít myslet realisticky; př.: *por fin se te han despejado las telarañas; ahora sí sabes lo que estás haciendo*; (DMC).

teledirigido, adj. (1) **estar alguien ~** (Kub): být loutka; př.: *él está teledirigido*; (DMC).

telefonazo, m. (1) **tírame un ~** (Kub): zavolej mi; př.: *a las dos tírame un telefonazo*; (DMC).

teléfono, m. (1) **estar como el ~** (Kub): být stále závislý na někom jiném; ► telefon se zavěšuje; př.: *mi primo está siempre como el teléfono*; (2) **~ de piquera** (Kub): snadno zapamatovatelný; ► „la piquera“ je místo, kde se půjčují auta, mívá telefonní číslo složené z opakujících se číslic, aby bylo snadno zapamatovatelné; př.: *el teléfono de tu casa es de piquera*; (DMC).

telegrafía, f. (1) lid. (Kub): viz: *matrimonio*; (DMC).

telero, adj. (1) **estar algo ~** (Kub): být hojný; př.: *el manto en esta región está telero*; (DMC).

teletipo, m. (1) **hablar como un ~** (Kub): být ukecaný; př.: *tú hablas, mi amigo, como un teletipo*; (2) **tener un ~ en la campanilla** (Kub): o člověku, který moc mluví; př.: *Juan tiene un teletipo en la campanilla y no se para*; (DMC).

televisión, f. (1) **ser como la ~** (Kub: exil): být dlouhý; ► poukazuje na dlouho trvající seriály v televizi; př.: *este libro es como la televisión*; viz též: *radio*; (DMC).

telón, m. (1) **caerle a alguien el ~ encima o caerle el ~ del circo encima** (Kub): ztroskotat; př.: *estaba de lo más contento en su carrera y de pronto le cayó el telón del circo encima*; (DMC).

telva, f. (1) lid. (Kub): viz: *piel*; (DMC).

tema, m. (1) lid. (Kub): problém; ► nové slovo současné Kuby; př.: *este automóvil no tiene tema*; (2) **no hay ~** (Kub): není problém; př.: *no te preocupes; no hay tema*; ► výraz současné Kuby; (3) **tener algo ~** (Kub): mít problém; ► řeč Kubánců, kteří dorazili ze Spojených států v roce 1980; př.: *te digo que este automóvil tiene tema*; (DMC).

temperatura, f. (1) **hablar con ~** (Kub): řešit vážnou věc; př.: *estamos, Pedro, hablando de temperatura*; (DMC).

templadera, f. (1) lid. (Kub): nemanželský poměr; př.: *¡qué templadera tiene esa familia de al lado!* ■ Syn.: *templete*; (DMC).

templado, m. (1) **un ~ bravo** (Kub): velká kocovina; př.: *ahí va con un templado bravo*; (DMC).

templadora, f. (1) lid. (Kub): lehká žena; př.: *esa es una templadora*; (2) (Kub): žena, která se vyzná v sexu; ► „templar“ v kubánštině znamená smilnit; př.: *ella es muy buena templadora*; (DMC).

templar, tr. (1) lid. (Kub): přemoci; př.: *me lo he templado en Bachillerato; yo soy el primer expediente*; (2) (Kub): vykonat tělesný akt; (3) (Kub): mít nemanželský poměr; př.: *anoche me templé a Juana*; (4) (Kub): krást; př.: *a Juan le templaron el saco*; (5) **a ~ por banderillas** (Kub): jdi do hajzlu; př.: *me molesté y le dije: a templar por banderillas*; (6) **~ hasta que se le gasta a uno** (Kub): neustále smilnit; ► „templar“ v kubánštině znamená smilnit; př.: *mi amigo murió joven, pero templó hasta que se le gastó*; viz též: *hierro; mujer; singar*; (DMC).

templario, m. (1) **pertenecer alguien a la orden de los ~s** (Kub): o muži: spát se spoustou žen; ► jde o slovní hříčku s vojensko-rytířským řádem a slovem „templar“, což znamená smilnit; př.: *yo siempre he pertenecido a la orden de los templarios*; viz též: *orden*; (DMC).

templete, m. (1) lid. (Kub): smilstvo; př.: *a esa mujer le gusta el templete*; (2) **estar en el ~** (Kub): šlapat; ► ve smyslu dělat prostituci; př.: *se hace la señorita pero está en el templete hace muchos años*; (3) **estar el ~ al tolete** (Kub): rostoucí smilstvo; př.: *en esta ciudad el templete está al tolete*; ■ Syn.: *la singueta está al tolete*; viz též: *coito; templadera*; (DMC).

templitos, m., pl. (1) lid. (Kub): exil; křesťané; př.: *por ahí van los templitos*; (DMC).

templón, m. (1) **estar por ahí de ~** (Kub): být flákač; ► slovo „templar“, což znamená smilnit, je základem pro tento kubanismus, jenž předpokládá, že člověka, který má nemanželský poměr, nezajímá nic jiného než ženy; př.: *Juan está por ahí de templón*; (DMC).

témpora, f. (1) lid. (Kub): viz: *culo*; (DMC).

ten, čís. (1) **estar alguien ~ con ~** (Kub): být průměrný; př.: *de salud y económicamente, estoy ten con ten*; (2) **ser algo de ~ cen** (Kub): být špatný; ► „ten cen“ bylo místo na Kubě, kde se prodávalo levné zboží; patřilo severoamerické firmě „Woolworth“, jejichž řetězce se jmenovaly „Ten Cents Stores“; př.: *ése es un escritor de ten cen*; (DMC).

tendedera, f. (1) lid. (Kub): načerno položený elektrický kabel; př.: *el barrio está lleno de tendederas*; viz též: *palitos; resistencia*; (DMC).

tender, tr. (1) lid. (Kub): viz: *remojar*; (DMC).

tendera, f. (1) lid. (Kub): načerno položený elektrický kabel; ► za doby vlády Castra spojoval kabel dům přímo s hlavním sloupem na ulici; př.: *como hay tenderas en este barrio*; (DMC).

tenderaizer, m. (1) **echarle a alguien ~** (Kub): exil): opustit někoho; př.: *él no quería darle dinero pero ella le echó tenderaizer*; (DMC).

tendido, m. (1) **comerse el ~ eléctrico** (Kub): ■ Syn.: *cable; comerse un cable*; (2) **ponerle a alguien el ~ y la corona** (Kub): zabít někoho; př.: *los rivales le pusieron a tu amigo el tendido y la corona*; (DMC).

tenería, f. (1) **tener una ~ en el culo** (Kub): potichu prdět; ► „tenería“ neboli koželužna velmi smrdí; př.: *Pedrito tiene una tenería en el culo; ¡qué asceroso!*; (DMC).

teni, m. (1) **quemar el ~** (Kub): pádit; ► „teni“ je podle angl. slova *tennis*, čímž jsou myšleny boty na tenis; Kubánci vysloví jako *teni*; př.: *no puedo hablar contigo porque voy quemando el teni*; (DMC).

tenis, m. (1) **soltar (o perder) los «~» en una carrera** (Kub): v určitém směru selhat; př.: *me casé y en esa carrera perdí los tenis*; (2) **tener alguien un «~» atravesado** (Kub): exil): být homosexuál; ► výraz, který vznikl v roce 1980, kdy „Marielitos“, lidé, kteří přijeli do Spojených států na Miami z kubánského přístavu Mariel, byli všichni obdarováni stejným oblečením, což byly montérky a tenisky, tedy „tenis“; vzhledem k tomu, že nosili všichni

- stejně oblečení, začal se ujímat tento výraz; př.: *Pedro tiene un «tenis» atravesado*; viz též: *cabla; niño*; (DMC).
- tentación**, f. (1) lid. (Kub): viz: *plátano*; (DMC).
- tenzores**, m., pl. (1) **tener los ~ puestos** (Kub): mít oči na štopkách; ► ve smyslu mít se stále na pozoru; př.: *no dejo pasar un día sin tener los tenzores puestos*; (DMC).
- teñir**, intr. (1) **ése ni tiñe ni da color** (Kub): o člověku: nehne ani brvou; ► člověk, který je příliš apatický; př.: *Juan ni tiñe ni da color*; ■ Syn.: *ni canta ni come fruta*; (DMC).
- tepegué**, m. (1) lid. (Kub): viz: *quemado*; (DMC).
- terapéutica**, f. (1) **usar con alguien la ~ del bagazo** (Kub): nevšímat si někoho; př.: *cuando me habla yo uso con él la terapéutica del bagazo*; (DMC).
- tercer**, num. (1) **ser ~ mundista y no estar alineado** (Kub: exil): být lesba; př.: *esa mujer es tercer mundista y no está alineada*; (DMC).
- tercera**, f. (1) **tocar por ~** (Kub): překvapit; ► jazyk z baseballového prostředí; př.: *el hombre, simplemente, me tocó por tercera*; viz též: *primera*; (DMC).
- tereomacotero**, m. (1) lid. (Kub): kapacita; ► ve smyslu důležitá osoba; ► „tereomacotero“ je předseda sekty tzv. „ñañigos“, bratrstva, které je původem z Afriky; př.: *prestale mucha atención; el es un tereomacotero*; (DMC).
- terere**, m. (1) **ser alguien ~ ordala bumba nisonga obara di** (Kub): být velmi silný; ► jazyk afrických otroků, který stále přežívá na Kubě; př.: *¡qué musculatura!; tú eres terere ordala bumba nisonga obara di*; (DMC).
- terminales**, m., pl. (1) **jugar a los ~** (Kub): hrát loterii; ► jistý druh kubánské loterie; př.: *hoy voy a jugar a los terminales*; (DMC).
- termómetro**, m. (1) **estar vestido de ~** (Kub: exil): být jako chodící teploměr; ► neustále oznamovat teplotu; př.: *hoy va a haber diez grados bajo cero; —chico, cállate, que estás vestido de termómetro*; (DMC).
- ternero**, m. (1) **estar como ~ en el chiquero** (Kub): být jako prase; ► ve smyslu vypadat hrozně; prase v chlévě je stále zmáčené; př.: *Juan está como ternero en el chiquero*; (2) **tener a alguien como ~ «achicao»** (Kub): mít někoho pod kontrolou; ► vesnický výraz; př.: *yo tengo a ese individuo como ternero achicao*; (3) **~ resentino** (Kub): maličké právě narozené telátko; př.: *ese hombre es un ternero resentino*; viz též: *ideal*; (DMC).
- testamento**, m. (1) **hacer el ~ de Chacumbele** (Kub): zabít se; ► podle písničky, kde se zpívá: „Chacumbele, el mismito se mató“; př.: *jese hombre pobrecito!; se hizo el testamento de Chacumbele*; (DMC).
- testículos**, m., pl. (1) **tener los ~ blindados** (Kub): být velmi odvážný; př.: *ese hombre, yo lo vi, tiene los testículos blindados*; (DMC).
- testivital**, m. (1) lid. (Kub): přípravek na podporu sexuální výkonnosti, případně lék proti impotenci; ► na Kubě se tímto slovem pokřikovalo na staříka, který si vedl mladou slečnu, aby se mu naznačilo, že je pro ni příliš starý; př.: *testivital, testivital*; (2) **ella es el ~ del viejo** (Kub): o starci: jen s touto ženou může dosáhnout erekce; př.: *dicen que ella es el testivital del viejo*; (3) **no hay ~ que resuelva** (Kub): tento muž je příliš starý; př.: *se muere; ahí no hay testivital que resuelva*; (DMC).
- tetas**, f., pl. (1) **dar una mujer un pase de ~** (Kub): vetřít se; př.: *esa mujer es una descarada; me dio un pase de tetas*; (2) **exhibir las ~ por ser Almacenes «La Mía»** (Kub): o ženě: dávat na odiv prsa a být na ně pyšná; ► odkazuje na obchodní domy „La Mía“, kterých bylo na Kubě velké množství; př.: *exhibo estas tetas porque son Almacenes “La Mía”*; (3) **más halan un par de ~ que un par de bueyes** (Kub): víc přitáhne pár prsou než pár volů; ► venkovské přísloví, které upozorňuje na moc ženských zbraní; (4) **pagar hasta las ~** (Kub): zaplatit všechno; př.: *él, es tan tonto, que paga hasta las tetas*; (DMC).
- tetera**, f. (1) **chupar la ~** (Kub): tešit se výhodám; př.: *ése está chupando la tetera; siempre está en el presupuesto*; (2) **lo tuyo es de ~** (Kub): těší tě získávat výhody; př.: *tú no tienes ideales, lo tuyo y lo de ese político es de tetera*; viz též: *disfraz*; (DMC).
- Tetuán**, m. (1) **¡qué ~!** (Kub): jaká velká prsa!; ► slovní hříčka se slovem „tetas“, což jsou ženská prsa a „Tetuán“, což je africké město; př.: *¡qué Tetuán tiene esa mujer!*; (2) **ser una mujer de ~** (Kub): mít velká prsa; př.: *esa mujer es de tetuán*; viz též: *tetas*; (DMC).

- texto**, m. (1) **parecer alguien un libro de ~** (Kub): být jako zaseknutý gramofon; ► o člověku, který opakuje věci pořád dokola; př.: *cállate con eso; pareces un libro texto*; (DMC).
- Tía**, f. (1) **~ Tata cuenta cuentos** (Kub): říkalo se, když promlouval Fidel Castro, aby se zdůraznilo, že to, co říká jsou pouhé sliby, a ne realita; ► odkazuje na dětský televizní a rádiový program, který nesl stejný název; př.: *¿oíste a Fidel? —sí, Tía Tata cuenta cuentos*; (DMC).
- tibieza**, f. (1) **haber ~ en el ambiente**¹ (Kub): cítit napětí ve vzduchu; př.: *me voy de esta fiesta porque hay tibieza en el ambiente*; (2) **haber ~ en el ambiente**² (Kub): nálada na bodu mrazu; př.: *con ellos no conseguirás nada; siempre hay tibieza en el ambiente con ese grupo*; (3) **no quiero ~**¹ (Kub): snaž se; ► vycpávkové slovo; př.: *en esa empresa no quiero tibieza*; (4) **no quiero ~**² (Kub): nemůžeš ke mně být chladný; př.: *se lo dije; no podemos ser amigos; no quiero tibieza conmigo*; (DMC).
- tíbiri**, m. (1) **estar en el ~tábara** (Kub): jde to; př.: *¿cómo estás, Juan?; —en el tibiritábara*; (DMC).
- tibiritábara**, m. (1) lid. (Kub): druh ženských kotníkových bot s tkaničkami; př.: *los tibiritábaras están de moda*; (DMC).
- tibor.es**, m. (1) **cagarse fuera del ~** (Kub): udělat botu; ► ve smyslu udělat chybu; př.: *siempre te cagas fuera del tibor; no sé cómo te las arreglas*; (2) **darle alguien la patada al ~ y volcarse la mierda** (Kub): odhalit nemorální a nečestné činy, historická fakta atd.; př.: *ese periódico le ha dado la patada al tibor y se ha volcado la mierda*; (3) **para nalgas se han hecho ~ y para oler las flores** (Kub): proti gustu žádný dišputát; (4) **ser algo un ~ sin asa** (Kub): být něco věc nejnižší kvality; př.: *ese libro es un tiborsin asa*; (5) **ser alguien nada más que ~ en dos patas y sin asa** (Kub): stát za hovno; ► ve smyslu nestát za nic; př.: *fracasó porque cree que es un tibor en dos patas y sin asa*; ■ Syn.: *ser una mierda; ser un peo*; (6) **ser alguien un ~ en un naufragio** (Kub): být k ničemu; př.: *ese señor es un tibor en un naufragio*; (7) **tener el futuro del ~ de meado** (Kub): nemít dobré vyhlídky do budoucnosti; př.: *tú tienes el futuro del tibor de meado*; (8) **tener el ~ rebosado** (Kub): bez přestání říkat hovadiny; př.: *cállate, que tienes el tibor rebosado, Paco*; viz též: *alma; colores; mierda*; (DMC).
- tiburón**, m. (1) lid. (Kub): defraudant; (2) **creerse alguien que es ~ y no poder navegar en aguas profundas** (Kub): přeceňovat se; ► mít o sobě vysoké mínění, přitom stát za nic; př.: *fracasó porque es tiburón y no puede navegar en aguas profundas*; (3) **los tiburones tienen doble fila de dientes y se les pesca** (Kub): nikdo není nepřemožitelný; př.: *yo no le temo a mi contrario; los tiburones tienen doble fila de dientes y se les pesca*; (4) **ser alguien un ~** (Kub): být defraudant; ► podle výroku jednoho kub. prezidenta: *Tiburón se baña, pero salpica*; dával tím najevo, že se sám obohacuje a sním i jeho přátelé; př.: *ése es un tiburón; y no lo procesan*; (5) **ser un ~**¹ (Kub): o člověku, který chce všechno jen pro sebe; př.: *en ese negocio es un tiburón y en todos los demás*; (6) **ser un ~**² (Kub): být defraudant; př.: *ése es un tiburón de acuerdo con las últimas noticias*; (7) **ser un ~**³ (Kub): člověk, který chce všechno jen pro sebe; př.: *es un tiburón; en la sociedad lo quiere todo*; (8) **ser un ~ de bahía** (Kub): být politikem bez zábran; ► žralok sežere všechno, dokonce i lidi; př.: *ése que está postulado es un tiburón de bahía*; (9) **~ se baña pero salpica** (Kub): užívat výhod, ale dělit se i s ostatními; ► fráze připisovaná jednomu kubánskému prezidentovi; viz též: *cable; cogerla; comerse un cable*; (DMC).
- ticher**, m. (1) **regarle a alguien un ~ de rayitas** (Kub): vsadit někoho do vězení; ► „ticher de rayitas“ je oblečení pro trestance; „ticher“ je angl. *T-Shirt*, což Kubánek vysloví tak, jak se píše, a je to výraz pro tričko; př.: *por veinte y cinco años le pusieron un ticher de rayitas*; (DMC).
- tiempo**, m. (1) **coger alguien todo el ~ del «espiker»** (Kub): hodně mluvit; ► angl. „speaker“, což Kubánek vysloví tak, jak se píše, je výraz pro řečníka na veřejnosti; př.: *ése coge todo el tiempo del «espiker»*; (2) **estar fuera de ~** (Kub): být mimo mísu; ► ve smyslu nemluvit k tématu; př.: *en esa reunión tú estás fuera de tiempo*; (3) **formar un fuera de ~** (Kub): vytvořit chaos; př.: *formó un fuera de tiempo y le caí a golpes*; (4) **nacer alguien en ~ de las Cortes** (Kub): zapisovat si vše co slyší; ► v době králů se rodili kronikáři; př.: *he leído tu cuento; tú naciste en el tiempo de las Cortes*; (5) **ser algo del ~ de senseribó** (Kub): být něco staré jak

- svět; ► hodně staré; př.: *eso es del tiempo de senseribó*; ■ Syn.: *de los tiempos de Ñaña Seré*; viz též: *central*; *mujeres*; (DMC).
- tienda**, f. (1) **ser una ~ de liquidación** (Kub): být vraždící stroj; ► o člověku, který ničí svoje nepřátele; př.: *ese hombre es una tienda de liquidación*; (2) **yo no soy una ~ de liquidación** (Kub): odpověď na rozkaz zlikvidovat něco; př.: *liquida eso, liquida eso rápido*; —*yo no soy una tienda de liquidación*; (3) **~ de Polaco** (Kub): obchod s levným zbožím; ► na Kubě říkají židům Poláci; př.: *ésta es una tienda de Polacos y podemos encontrar lo que queremos*; (DMC).
- tierno**, m. (1) **está tan ~ que ahorita se desbarata** (Kub): o člověku, který je tolik křehký, že se nemůže bít; př.: *¡pobrecito!; no sabe que está tan tierno que ahorita se desbarata; va a sufrir*; (DMC).
- tierra**, f. (1) **ir a ~** (Kub): jít dolů; př.: *ese loco va a tierra*; (2) **el que siembra en ~ baja siembra cosecha mabinga** (Kub): kdo seje vítr, sklízí bouři; ► „mabinga“ je sušené maso; přísloví afrických otroků na Kubě; př.: *te lo dije; tienes todos los problemas porque el que siembra en tierra baja siembra cosecha mabinga*; (3) **estar comiendo ~** (Kub): trpět hladem; př.: *él está comiendo tierra*; (4) **estar hecho ~** (Kub): být ve špatné ekonomické situaci; př.: *él está hecho tierra*; (5) **estar tan hecho de ~ que si le echan agua se convierte en fango** (Kub): být úplně na mizině; ► nacházet se v příšerné ekonomické situaci; př.: *¡pobre Miguel!; está tan hecho de tierra que si le echan agua se convierte en fango*; (6) **jugar con ~ y un palito** (Kub): nech mě na pokoji; př.: *vete a jugar con tierra y un palito*; (7) **llenársele a alguien la cachimba de ~** (Kub): přetéct něčí pohár trpělivosti; ► již nebýt schopen něco vydržet; př.: *ya aquello era intolerable y se me llenó la cachimba de tierra*; (8) **mi ~** (Kub): můj přítel; př.: *¿qué dice mi tierra?*; ■ Syn.: *mi ecobio*; *mi hermano*; *mi sangre*; *mi socio*; (9) **¡que la ~ te sea leve!** (Kub): ať se ti daří; ► rozloučení venkovského původu; (10) **tener un pase de ~** (Kub): být šilený; př.: *ése tiene un pase de tierra*; (11) **volver a pisar ~¹** (Kub): zotavit se po zhroucení; dát se dohromady; př.: *estaba quebrado, pero con tus préstamos volví a pisar tierra*; (12) **volver a pisar ~²** (Kub): dostat se z nesnázi; př.: *con tus palabras volví a pisar tierra*; viz též: *cable*; *cachimba*; *comerse un cable*; *mar*; *pase*; *tener los cables cruzados*; (DMC).
- tierrita**, f. (1) **buscar una ~** (Kub): vydělat nějaké peníze; př.: *de jardinero me busco una tierrita*; (2) **guardar una ~** (Kub): ušetřit trochu peněz; př.: *guardé para la vejez una tierrita*; (3) **tener una ~** (Kub): mít trochu peněz; př.: *tengo una tierrita en el banco*; (4) **tocar con una ~** (Kub): darovat někomu trochu peněz; př.: *le fui a cobrar y me tocó con una tierrita*; (5) **una ~** (Kub): troška; př.: *dame una tierrita de arroz*; ► užívá se ale převážně ve spojení s penězi; (DMC).
- tieso**, adj. (1) **ponerse ~** (Kub): být tuhý; ► ve smyslu zemřít; př.: *se puso tieso*; ■ Syn.: *guardar*; *guardar el carro*; *partirse*; *ponerse el chaquetón de pino tea*; *romperse*; *viajar en el carro de la lechuga*; (DMC).
- tifa**, f. (1) lid. (Kub): přístroj na vykuřování komárů; ► vozík sloužící k dezinfikování; př.: *a esta hora siempre pasan las tifas*; (DMC).
- tiftifi**, m. (1) lid. (Kub): zloděj; př.: *cuidado con los bolsillos que él es tiftifi*; (DMC).
- tifoideo**, m. (1) lid. (Kub): o člověku, který se nechá ostříhat velmi nakrátko; př.: *¿quién te cortó el pelo?; pareces un tifoideo*; (DMC).
- tigre**, m. (1) lid. (Kub): přítel; př.: *¿cómo estás tigre?*; ■ Syn.: *ecobio*; *mi sangre*; *mi tierra*; *monina*; (2) **comerse un ~ pintado** (Kub): trápit se; soužit se; ► fyzicky, duševně; jde o zveličující výraz vytvořený připojením slova „pintado“ k již zavedenému výrazu „comerse un tigre“, což znamená mít se špatně; př.: *me estoy comiendo un tigre pintado*; ■ Syn.: *comerse un cable*; *comerse un niño*; *comerse un niño por los pies con tenis y todo*; (3) **el ~ de papel** (Kub: exil): kalhoty; ► říká se tak pánským kalhotám, které mají černé pruhy jako tygr; př.: *me compré un nuevo tigre de papel*; (4) **estar para el ~** (Kub): o ženě: být ošklivá; př.: *esa mujer está para el tigre*; (5) **ni el ~** (Kub): o ženě: o tu bych si ani kolo neopřel; ► říká se o ženě, která má ošklivé tělo i obličej, ve smyslu nikdo by s takovou nesmilnil; př.: *mira, es María, Juan y está que ni el tigre, Pedro*; (6) **ser el ~ de la Malasia** (Kub): být velmi inteligentní; př.: *ese hombre es el tigre de la Malasia*; ■ Syn.: *escapársele a Tamakún po*

debajo del turbante; ser Sandokán; ser Tamakún, el vengador errante; ser tiza; tener nitrón en el cerebro; viz též: feo; (DMC).

tijera, f. (1) lid. (Kub): viz: *gallego; (DMC).*

tijereta, f. (1) lid. (Kub): poloha při sexuálním styku; (2) **ser la mejor ~ de Jacomino** (Kub): ve všem vynikat; ► výraz vztahující se k sexu; užívá se jako vtip mezi přáteli; př.: *con él triunfarás, porque es la mejor tijereta de Jacomino; (DMC).*

timba, f. (1) lid. (Kub): hra; př.: *voy para la timba; (2) ¿cómo está la ~?* (Kub): jak to tady vypadá?; př.: *¿cómo está por aquí la timba?; (3) qué la ~ siga andando!* (Kub): ať všechno pokračuje; př.: *no paren la fiesta, que la timba siga andando; (4) tener algo ~* (Kub): mít něco tajného, nebezpečného; př.: *ese negocio tiene timba; (5) terminarse la ~* (Kub): skončit něco; př.: *vámonos; ya no hay nada que hacer aquí; se terminó la timba; (6)* (Kub): dva chleby s džemem z guavy a sýrem uprostřed; př.: *esta timba me costó diez centavos; (DMC).*

timbal, m. (1) lid. (Kub): spousta; př.: *en la biblioteca hay un timbal de libros; (2) un ~* (Kub): spousta; př.: *cogí un timbal de dinero; ■ Syn.: un bolón; un ceremillón; (DMC).*

timbalero, m. (1) lid. (Kub): tympanista; ► člověk hrající na tympány; př.: *ese timbalero es de primera; ¡cómo toca!; ■ Syn.: timbero; (DMC).*

timbales, m.,pl. (1) lid. (Kub): sakra!; (2) **con ~** (Kub): hodně; př.: *eso a mí me gusta con timbales; ■ Syn.: con cojones; (3) ni ~* (Kub): ne; př.: *no te doy ni timbales; (4) tener ~¹* (Kub): být drzý; př.: *me pidió una carta; hay que tener timbales; (5) tener ~²* (Kub): být troufalý; př.: *dame cinco pesos; —tú tienes timbales; (6) tener ~³* (Kub): mít koule; ► ve smyslu být odvážný; př.: *tu marido tiene timbales; vi cómo afrontó la situación; (DMC).*

timbalúa, f. (1) lid. (Kub): viz: *blumes; (DMC).*

timbaludo, adj. (1) lid. (Kub): statečný; př.: *el siempre ha sido un timbaludo; (DMC).*

timbeque, m. (1) lid. (Kub): oslava; př.: *me voy para el timbeque; (2)* (Kub): chaos; (3) (Kub): problém; př.: *llegar él y formarse el timbeque fue lo mismo; (4) acabarse el ~* (Kub): nemít už co dělat; př.: *con eso se acabó el timbeque; (5) estar en el ~* (Kub): znát podstatu problému; př.: *yo en todo estoy en el timbeque; (6) ¿que hay (o qué pasa) en el ~¹?* (Kub): jak to tady vypadá?; (7) **¿que hay (o qué pasa) en el ~²?** (Kub): jaké jsou poslední zprávy?; př.: *te llamo para saber qué hay en el timbeque; (DMC).*

timbiriche, m. (1) lid. (Kub): špatná záležitost; ► na Kubě se takto nazývá malý podnik z té nejnižší oblasti obchodování; př.: *hace años el aeropuerto de Miami era un timbiriche; (2)* (Kub): malý podnik, který sotva stačí na vyžití; př.: *yo tengo un timbiriche en la playa; ■ Syn.: chinchal; puesto de frita; tiro al blanco; (2) no cambiar el ~* (Kub): nebýt schopen se dostat ze špatné ekonomické situace; př.: *no cambia, en mi vida, el timbiriche; (DMC).*

timbirichero, m. (1) lid. (Kub): člověk, který prodává ve zpustlém obchůdku; př.: *allí, mi hermano es el timbirichero; (DMC).*

timboles, m., pl., eufem. (1) lid. (Kub): koule; ► eufemismus pro šp. slova „cojones“; př.: *lo hice por mis cojones; (DMC).*

timbrazo, m. (1) **tirar un ~** (Kub): telefonovat; př.: *voy a tirarle un timbrazo a Pedro; (DMC).*

timbre, m. (1) **cuando me tocan el ~, brinco** (Kub): neotravuj, nebo uvidíš; př.: *no me digas eso; cuando me tocan el timbre, brinco; (2) no me toques que yo no soy un ~* (Kub): nesahej na mě; př.: *el hombre me tocó y yo le dije: ‘no me toques que yo no soy un timbre’; (3) ser una mujer como el ~¹* (Kub): být žena, kterou kdokoli osahává; (4) **ser una mujer como el ~²** (Kub): být žena, která spí s každým; př.: *esa mujer es como el timbre; (5) ser una mujer un ~ roto (Kub): žena, která se nevzruší, když ji někdo osahává; př.: *esa mujer tiene algún problema, es un timbre roto; (6) tocarle a alguien el ~* (Kub): dotknout se citlivého místa; př.: *me dio el dinero porque le toqué el timbre; (7) todos los ~s cuando los tocan suenan* (Kub): když se muž se ženou dotýkají, vzruší se; př.: *tuvo un hijo; claro, se besaban y se besaban y todos los timbres cuando los tocan suenan; (DMC).**

timbrecito, m. (1) **dar (o tirar) un ~** (Kub): krátce si zatelefonovat; př.: *voy a tirar un timbrecito; (DMC).*

timón, m. (1) **agarrar el ~** (Kub): řídit auto; př.: *te toca a ti agarrar el timón; (2) agárrate al ~* (Kub): to budeš koukat, co ti teď řeknu; př.: *agárrate al timón: Juan y Lucía se divorciaron después de cuarenta años de matrimonio; (3) amarrarse al ~* (Kub): řídit dlouhé hodiny; př.: *estuve diez horas amarrado al timón; (4) comerse un ~* (Kub): pracovat dlouho jako šofér;

- př.: *toda la vida me he tenido que comer un timón*; (5) **ser un ~** (Kub): dobře řídit; př.: *tú eres un timón*; ■ Syn.: *ser Fangio; timonazo*; (DMC).
- timonazo**, m. (1) lid. (Kub): viz: *timón*; (DMC).
- timoteo**, m. (1) lid. (Kub): viz: *escuelita*; (DMC).
- tin**, m. (1) lid. (Kub): gotický sloh; př.: *lo hizo en un tin*; (2) **si estás en un ~ tienes que coger las señas** (Kub): jestli chceš zůstat v týmu, musíš být ostražitý; ► pochází z angl. *team*, což Kubánci vysloví tak, jak se píše; „señas“ jsou instrukce, které dává trenér členům svého týmu; př.: *él tiene razón, si estás en un tin, tienes que coger las señas*; (DMC).
- tines**, m.,pl. (1) **pasarles como a los «~ de basketbol»** (Kub: exil): propadnout se na poslední místo; ► „tines“ je kub. výslovnost angl. slova v plurálu *team*, což znamená mužstvo; „basketbol“ je basketbal; př.: *en la carrera iba muy bien, pero le pasó como a los tines de basketbol*; (DMC).
- tinglado**, m. (1) **ligado al ~** (Kub): vyhrát; př.: *en esa maniobra ligué al tinglado*; (2) **ser el ~ detrás del telón** (Kub): šedá eminence; ► osoba, která stojí v pozadí, ale má na dění významný vliv; př.: *él es el tinglado detrás del telón; el presidente no toma una decisión sin contar con él*; (DMC).
- tingo**, m. (1) **estar alguien en el ~ talango** (Kub): dělat ze sebe blbce; př.: *vigilalo que yo sé que está en el tingo talango*; ■ Syn.: *hacerse el chivo loco*; (DMC).
- tinguao**, m. (1) **acabarse el ~** (Kub): skončit něco; ► Tinguao, původně Tinguaro, avšak Kubánci vdechne písmeno d, je jméno jednoho kub. intelektuála; př.: *ya; se acabó el Tinguao*; (DMC).
- Tini**, f. (1) **ser ~ Grifi** (Kub): o ženě: být moc tlustá; ► Tini Grifi byla jedna severoamerická tlustá umělkyně; př.: *eres una Tini Grifi*; ■ Syn.: *ballenato; globo de Cantoya; tanque; tonina*; (2) **volverse ~ Grifi** (Kub): ztloustnout; př.: *era muy bella pero se deformó; se volvió Tini Grifi*; (DMC).
- tinigrifi**, adj. (1) lid. (Kub): viz: *pesado*; (DMC).
- tino**, m. (1) lid. (Kub): viz: *profesional*; (DMC).
- tinta**, f. (1) ~ **rápida** (Kub): viz též: *periódico*; (DMC).
- tintero**, m. (1) lid. (Kub): velmi černé kafe; př.: *¿te gusta ese tintero?*; (DMC).
- tinto**, adj. (1) **caer algo ~ en sangre** (Kub): být přesvědčen bez jakýchkoli pochybností; př.: *le hable tanto que cayó tinto en sangre*; (2) ~ **en sangre y envuelto en llamas** (Kub): jistě; př.: *voy, tinto en sangre y envuelto en llamas*; (DMC).
- tiñosa**, f. (1) lid. (Kub): o nepříjemné práci; př.: *esto es la tiñosa; ¡qué ganas tengo de dejarlo!*; (2) **darle a alguien la ~** (Kub): uvtat někoho do nepříjemné práce; př.: *le di la tiñosa para que se fastidie*; (3) **estar (o andar) alguien hecho una ~** (Kub): být neupravený; př.: *tu mujer siempre anda hecha una tiñosa*; (4) **caerle a alguien una ~** (Kub): mít smůlu; př.: *lo que me ha caído es una tiñosa en estos días*; (5) **parquearle a alguien una ~¹** (Kub): vyhledávat s někým problémy; (6) **parquearle a alguien una ~²** (Kub): zajistit někomu špatnou práci; př.: *si lo traen le parqueo una tiñosa*; (7) **ser una ~** (Kub): člověk, který nedělá laskavosti; ► výraz, který používají chucheros; viz též: *chuchero*; př.: *ése es una tiñosa*; ■ Syn.: *el no da ni dice dónde hay*; (8) **ser una ~ paralítica** (Kub): o člověku, který dělá nešťastnými všechny kolem sebe; př.: *ese individuo es una tiñosa paralítica*; (9) **tener la ~ colgada del hombro** (Kub): mít smůlu; př.: *tengo la tiñosa colgada del hombro*; ■ Syn.: *tener por detrás un chino en puntillas; tener un chino en el hombro*; (10) **una ~ nos ha hecho la gracia en medio de la cabeza** (Kub): jaké neštěstí!; ► „tiñosa“ je jeden kub. dravý pták, který je symbolem neštěstí; př.: *te lo digo: una tiñosa nos ha hecho la gracia en el medio de la cabeza*; (11) **volar bajito como las ~s** (Kub): plížit se blízko šeptajících lidí za účelem slyšet jejich rozhovor; př.: *¡cuidado que ése vuela bajito como las tiñosas!*; viz též: *aura*; (DMC).
- tío**, m. (1) **darle al ~ vivo** (Kub): pracovat a pracovat; př.: *yo, como siempre, dándole al tío vivo*; (2) **sí ~, pásame el río** (Kub): ano; př.: *ella me dijo: ‘sí tío, pásame el río’*; viz též: *dueña; madre*; (DMC).
- tipa**, f. (1) lid. (Kub): hanlivý výraz pro ženu; př.: *¿vas a salir con esta tipa?*; (DMC).
- tipo**, m. (1) **ser alguien un ~ cero** (Kub): být k ničemu; př.: *Humberto es un tipo cero*; ■ Syn.: *ser un lateral a la izquierda*; (2) **ser alguien un ~ de agua con azúcar** (Kub): nemít osobnost; př.: *Elio es un tipo de agua con azúcar*; ■ Syn.: *no ser guagua ni tranvía*; (3) **ser**

alguien un ~ de relajo (Kub): kluk do nepohody; př.: *este hombre es un tipo de relajo*; (4) **tener ~ de coquito acaramelado** (Kub): o ženě: být štíhlá a krásná; ► „coquito acaramelado“ znamená karamelová kokoska; př.: *esa mujer tiene tipo de coquito acaramelado*; (5) **tener ~ de guagüero de ruta dos** (Kub): mít špatné způsoby; ► „guagua“ je kub. výraz pro autobus; „ruta dos“ byla trasa autobusů a „guagüero“ je řidič autobusů; př.: *no te pelees con él, tiene tipo de guagüero de ruta dos*; (6) **¡tremendo ~!**¹ (Kub): jaký muž!; ► vycpávkové slovo v pejorativním smyslu; př.: *le pegó a la mujer; ¡tremendo tipo!*; (7) **¡tremendo ~!**² (Kub): strašný nestyda!; př.: *Juan es tremendo tipo; ¿viste que entró sin pagar en la fiesta?*; (8) **¡tremendo ~!**³ (Kub): strašný drzoun!; př.: *trataba al presidente de tú; tremendo tipo*; ■ Syn.: *ser alguien tremendo barco*; (9) **¡tremendo ~!**⁴ (Kub): velikánský génius!; př.: *¡qué libro escribió! ¡es tremendo genio!*; viz též: *Changai*; (DMC).

tipón, m. (1) lid. (Kub): viz: *transplante*; (DMC).

tiqui, m. (1) **estar en el ~ tiqui** (Kub): drbat; př.: *no los aguanto; se pasan el día en el tiqui tiqui sin respetar a nadie*; (2) **~ tiqui¹** (Kub): pomluva; př.: *a él le gusta el tiqui tiqui*; (3) **~ tiqui²** (Kub): debata; př.: *terminó peleando a los puños porque le gusta tiqui tiqui; mira que le dije que no discutiera con él*; (4) **~ tiqui³** (Kub): pomluvy; př.: *no prestes atención a ese tiqui tiqui*; (5) **~ tiqui⁴** (Kub): inteligentní výměna ironických slov; př.: *me sentí muy bien en la tertuli con ese tiqui tiqui entre tú y el pintor*; (DMC).

tira, f. (1) **matar a alguien en la ~** (Kub): zabít někoho v boji; př.: *a mí hay que matarme en la tira*; (2) **~ Tira** (Kub): zločinec; př.: *ése es un tira tira*; ■ Syn.: *muchacho del gatillo alegre*; (DMC).

tiradera, f. (1) lid. (Kub): debata; př.: *paren ya esa tiradera*; (DMC).

tirado, adj. (1) **nunca me lo he ~** (Kub): s tím jsem nikdy nespal; ► vtipná odpověď na otázku: znáš ho?; kub. výraz „tirar“ znamená smilnit; př.: *¿conoces a Pedro?*; —*nunca me lo he tirado*; (DMC).

tirante, m. (1) **caérsele a alguien el ~** (Kub): ztroskotat v každém ohledu; př.: *en este movimiento se te cayó el tirante*; (DMC).

tirar, tr. (1) lid. (Kub): napadnout; př.: *¿viste el argumento con que me tiró?*; (2) (Kub): odvést; př.: *me recogió con su carro y me tiró en casa*; (3) **no me tires con ésa** (Kub): s tím na mě nechod; př.: *no me tires con ésa; no me convences*; (4) **nunca me lo he tirado** (Kub): toho neznám; ► vtipná odpověď na otázku: znáš ho?; kub. výraz „tirar“ znamená smilnit; př.: *¿conoces al profesor de matemáticas?*; —*nunca me lo he tirado*; (5) **~se¹** (Kub): pyšnit se; př.: *conmigo no se puede tirar*; (6) **~se²** (Kub): troufnout si na něco nemravného; př.: *¿puedes creer que se tiró con mi mujer?*; (7) **~se³** (Kub): vyzvat k boji; př.: *se tiró con él; el duelo es mañana*; (8) **voy a ~ la toalla** (Kub): házím ručník do ringu; ► ve smyslu vzdát něco; př.: *en ese proyecto voy a tirar la toalla*; (DMC).

tirarse, zvrat. (1) **no te tires que eres «aut»** (Kub): ani se neodvažuj, jsi předem vyřízený; ► výraz z oblasti míčových sportů; „ser aut“ kubanismus, který znamená nemít úspěch; z angl. *out*; př.: *el hombre se lo dijo al policía: ‘no te tires que eres aut’*; (DMC).

tiratira, m. (1) lid. (Kub): pistolník; př.: *ese tiratira ha matado ya a varios*; (DMC).

tiricia, f. (1) lid. (Kub): žloutenka; ► výraz vytvořený špatnou výslovností kub. vesničanů šp. ekvivalentu pro žloutenku: *ictericia*; př.: *ese hombre tiene tiricia*; (DMC).

tirita, f. (1) **hacer a alguien ~s** (Kub): zdiskreditovat někoho; př.: *la mujer de al lado es muy chismosa y hace tiritas de todo el mundo*; (DMC).

tiro, m. (1) **calcular los ~s** (Kub): hlídat si velmi dobře své kroky; př.: *ella calcula bien los tiros*; (2) **cambiar el ~** (Kub): změnit záměr; př.: *ya se ve que cambiaste de tiro*; ■ Syn.: *cambiar de bola*; (3) **como un ~** (Kub): jako blesk; ► rychle; př.: *vino como un tiro*; (4) **del ~** (Kub): následkem toho; př.: *se lo dije y del tiro se enfermó*; (5) **el primer ~** (Kub): první nabídka; př.: *el primer tiro, por la casa, fue de diez mil pesos*; (6) **el ~ estaba que jodía** (Kub): přestřelka byla velká; př.: *no nos quedó más remedio que irnos; el tiro estaba que jodía*; (7) **embarajar el ~** (Kub): vymlouvat se; př.: *dime la verdad y no me embarajes el tiro*; (8) **hacer un ~¹** (Kub): vzbudit lásku; zaujmout; př.: *le hice un tiro a Clara pero no me hizo caso a pesar de que sabe que lo que hago es enamorarla*; (9) **hacer un ~²** (Kub): vlichotit se; př.: *le hice un tiro al hombre y me entendió*; (10) **hacer un ~³** (Kub): udělat nabídku; př.: *en la subasta hice un tiro*; (11) **hacer un ~⁴** (Kub): vyzkoušet něco dočasně; ► chvíli se něčemu

věnovat, ale pak to změnit; př.: *en agricultura hice un tiro pero después cambié*; (12) **hacer un ~ a una mujer** (Kub): vlichotit se nějaké ženě; př.: *ese mequetrefe me hizo un tiro*; (13) **no ser algo ~ rápido** (Kub): mít svůj čas; dávat si na čas; př.: *eso no es tiro rápido*; (14) **poner un ~ al blanco** (Kub): zařít si nějaký špatný obchůdek; př.: *ese puso un tiro al blanco en la playa*; (15) **ser alguien un ~ al aire** (Kub): být k ničemu; ► o člověku, kterého je všude plno, ale nestojí za nic; př.: *ése es un tiro al aire*; (16) **ser un ~ de bola entera** (Kub): být něco, na co je třeba se připravit; ► výraz z oblasti kulečnicku; př.: *ese tiro es de bola entera*; *tienes que ir muy preparado*; (17) **~ al blanco¹** (Kub): špatný malý obchůdek; (18) **~ al blanco¹** (Kub): záchodová mísa; viz též: *cabo*; *cuajado*; *timbiriche*; (DMC).

tirotear, intr. (1) lid. (Kub): popíjet v baru alkoholické nápoje; př.: *anoche tiroteamos hasta la madrugada*; (2) (Kub): vyměňovat si duchaplné poznámky; př.: *tiroteamos en el Ateneo toda la noche*; (3) (Kub): žít bídne; př.: *¿cómo estás? —tiroteando*; (4) **empezar a ~** (Kub): začít pít; př.: *empezaron a tirotear a las diez de la mañana, ya están borrachos*; (DMC).

tirotearse, zvrát. (1) **~ con alguien** (Kub): hádat se; př.: *ayer me tirotié con Pedro pero no se enojó*; (DMC).

tiroteo, m. (1) lid. (Kub): viz: *tirotear*; (DMC).

tísico, m. (1) **ser un ~** (Kub): mít velmi jemný sluch; př.: *¡muchacho, eres un tísico!*; (DMC).

tisu, m. (1) lid. (Kub): viz: *papel*; (DMC).

tita, adj. (1) lid. (Kub): viz: *negra*; (DMC).

titi, m. (1) lid. (Kub): ženské pohlavní orgány; ► tento význam má slovo pouze bez akcentu; př.: *tiene el titi precioso*; *se lo vi*; ■ Syn.: *bollo*; *boyabán*; *boyabán cachuca*; *mastercharch*; *papaya*; (2) **estar criado a ~** (Kub): být rozmazlován; př.: *fíjate en lo que para la gente criada a titi: en vagos*; ■ Syn.: *estar criado a royón balanceado*; (3) **hacer ~** (Kub): močit; př.: *voy a hacer titi*; (4) **tener en la mano a alguien comiendo ~** (Kub): viz: *mano*; *pájaro*; (DMC).

titiloco, m. (1) lid. (Kub): žena, která jde jednu noc s jedním a druhou s jiným; ► střídá sexuální partnery; př.: *esa mujer es un titiloco*; ■ Syn.: *bollo loco*; (2) **ser un ~** (Kub): o ženě, která spí s každým; př.: *esa mujer no sirve para un señor porque es un titiloco*; ■ Syn.: *ser un bollo loco*; ► obě tyto fráze se používají pouze ve spojitosti se ženami; (DMC).

titilongo, m. (1) lid. (Kub): viz: *desbarate*; (DMC).

tingó, m. (1) **caer en el ~** (Kub): dostat se do problému; př.: *cayó en un titingó*; *está grave la situación*; (2) **formarse un ~¹** (Kub): dát se všichni na útěk; př.: *sonaron los tiros y en la esquina se formó el titingó*; (3) **formarse un ~²** (Kub): vzniknout chaos; př.: *las palabras del presidente de la sociedad formaron un titingó*; viz též: *jondilerín*; (DMC).

titiritera, -ro, m/f. (1) f., lid. (Kub): žena z nízké společenské vrstvy; př.: *no te juntes con la titiritera esa*; (2) m., lid **un ~** (Kub): budižkničemu; ► hodně se užívá v Portoriku; př.: *Oscar es un titiritero*; (DMC).

tititiqui, m. (1) lid. (Kub): věc; př.: *para ese tititiqui*; (2) (Kub): pomluva; př.: *no me gusta el tititiqui de esas dos mujeres*; *¡chismosas!*; (3) (Kub): smilstvo; př.: *anoche hice tititiqui con ella*; (DMC).

tiuch, m. (1) lid. (Kub): viz: *firs*; (DMC).

tiun, m. (1) **hacerse un «~ op»¹** (Kub): udělat kompletní lékařské vyšetření; ► podle angl. *tune up*, což Kubánek vysloví tak, jak se píše, a je to výraz pro celkovou opravu auta; př.: *ayer me hice un tiun op*; (2) **hacerse un «~ op»²** (Kub: exil): napsat pokožku na obličej; př.: *la vieja de enfrente se ha hecho un «tiun op»*; ■ Syn.: *chapistearse*; ► „chapistear“ znamená v kub. dát do pořádku karosérii automobilu; angl výraz *tune up* zde znamená udržovat se; (DMC).

tiza, f. (1) **dar ~** (Kub): odstranit; př.: *a ése le dieron tiza*; (2) **esto es ~ y no blanca** (Kub): být nebezpečný; př.: *esta carta es tiza y no blanca*; (3) **mandar la ~** (Kub): poslat to nejhorší z nejhorších; př.: *lo que ese hombre mandó a Estados Unidos es la tiza*; (4) **ser alguien o algo ~¹** (Kub): o něčem: být skvělé; př.: *esa novela es tiza*; *léetela*; (5) **ser alguien o algo ~²** (Kub): o něčem: být strašné; př.: *los oiales son tiza*; *se rompen todo*; (6) **ser alguien o algo ~³** (Kub): o někom: být velmi inteligentní; př.: *esa hombre es tiza*; (7) **ser alguien o algo ~⁴** (Kub): o někom: být mimořádný; př.: *ese hombre es tiza*; *siempre gana*; (8) **ser ~ sin polvo** (Kub): být skvělý; ► augmentativum výrazu „ser tiza“; př.: *ese matemático es tiza sin polvo*; *ese libro es tizo sin polvo*; (9) **tener ~** (Kub): být velmi kvalitní; př.: *en el cerebro tiene tiza*; *es uno de los*

grandes matemáticos del mundo; (10) ~ **líquida** (Kub): nejlepší; ► superlativ; př.: *esas cartas son tiza líquida*; viz též: *Tamakún*; (DMC).

tizón, m. (1) **empatarse con un ~ con aserrín blanco** (Kub): žít s člověkem, jehož pleť je tmavá a zuby bílé; př.: *Juan se empató con un tizón con aserrín blanco*; (2) **empatarse un ~ con un aserrín de coco** (Kub): soužití mulatky s černochem; př.: *ahí lo tienes: el tizón con un aserrín de coco*; viz též: *tabaco*; (DMC).

toalla, f. (1) **tirar la ~ en algo**¹ (Kub): hodit ručník do ringu; ► ve smyslu vzdát něco; př.: *el negocio va tan mal, que voy a tirar la toalla*; (2) **tirar la ~ en algo**² (Kub): zatajit; zahalit; př.: *él le tiró la toalla al crimen*; (3) **tirar la ~ en algo**³ (Kub): odpustit; př.: *le tiró la toalla al ladrón y lo dejó ir*; viz též: *piel*; *trapo*; (DMC).

toallero, m. (1) lid. (Kub): člověk, který vhodí ručník do ringu; ► vzdá něco; pochází z boxu; (2) **botarse el ~** (Kub): být velmi soucitný; př.: *te pagó mal; eso te pasa por botarte de toallero*; viz též: *toalla*; (DMC).

tobillo, m. (1) **echar tremendo ~** (Kub): běžet jako o život; př.: *yo, al oír el tiro, eché tremendo tobillo*; ■ Syn.: *echar tremenda alpargata*; *echar tremendo entomillón*; *echar tremendo pie*; (2) **girar un ~** (Kub): tancovat; př.: *¿cómo me gusta girar un tobillo!*; ■ Syn.: *echar un pie*; (3) **legislar por los ~s** (Kub): tancovat; ► výraz, který používají chucheros; viz: *chuchero*; př.: *vamos a legislar por los tobillos*; (4) **legislar por los ~s** (Kub): dobře tancovat; ► výraz, který používají chucheros; viz: *chuchero*; př.: *el legisla por los tobillos; ¡es un fenómeno!*; (5) **partirle a alguien los ~s** (Kub): dát někomu pokutu; př.: *el policía me partió los tobillos a la entrada del elevado*; (6) **partirsele a alguien los ~s**¹ (Kub): dát někomu pokutu; př.: *en la carretera norte le partieron los tobillos*; (7) **partirsele a alguien los ~s**² (Kub): neuspět; př.: *en el examen le partieron los tobillos*; viz též: *barba*; (DMC).

Tobita, f. (1) **aquí eres ~** (Kub): nechlub se; ► „Tobita“ je kocour z kub. obrázkového seriálu; př.: *oyeme bien, tú aquí eres Tobita*; (DMC).

tocandiledilendó, m. (1) **estar en el ~** (Kub): o ženě s mužem: dotýkat se a líbat se; př.: *esos dos están en el tocandiledilendó*; (DMC).

tocar, tr. (1) lid. (Kub): dát co proto; př.: *voy a tocar a esos tontos en el periódico*; (2) (Kub): dát úplatek; př.: *lo toqué y me dio la contrata*; (3) (Kub): platit; př.: *luego te toco cuando recoja el cheque*; (4) **tócame con limón** (Kub): zaplat' mi hodně; př.: *tócame con limón que lo necesito para comprar un traje caro*; (5) ~ **con limón**¹ (Kub): zasáhnout citlivé místo; př.: *yo sabía que le afectaría y lo toqué con limón*; (6) ~ **con limón**² (Kub): přejít k věci; př.: *lo toqué con limón y se resintió*; ■ Syn.: *tocar en la yema*; (7) ~ **una sinfonía de flauta y un muslo de pollo** (Kub): jíst s chutí; př.: *el hombre era un glotón; tocaba una sinfonía de flauta y un muslo de pollo*; (DMC).

toch, m. (1) **quedar en el ~ daun** (Kub: exil): neuspět; ► z angl. *touchdown*, což v americkém fotbale znamená postup s míčem až do spoupeřovy koncové zóny a což Kubánci vysloví tak, jak se to píše; př.: *si haces eso quedas en el toch daun*; (DMC).

tocineta, f. (1) lid. (Kub): člověk, který žije na útraty někoho jiného; př.: *esa persona es una tocineta*; (DMC).

tocoloro, m. (1) lid. (Kub): budík; př.: *ya me levanto; ya sonó el tocoloro*; (2) **tener cara de ~** (Kub): mít hnusný obličej; př.: *él tiene cara de tocoloro*; (3) **tener nariz de ~** (Kub): mít hnusný nos; ► „tocoloro“ je kub. pták Trogon kubánský; př.: *él tienenariz de tocoloro*; (DMC).

tocones, m., pl. (← Ciénaga de Zapata) (1) lid. (Kub): velké kameny; př.: *cuidado no choques con esos tocones*; (DMC).

toda, pron. (1) **de todas todas** (Kub): stoprocentně; př.: *eso lo hago de todas todas*; (2) **estar en ~s**¹ (Kub): být všude; př.: *quiere sobresalir; está en todas; no falla un acto*; (3) **estar en ~s**² (Kub): být si všeho vědom; př.: *no te preocupes más; yo estoy en todas*; (4) **estar en ~s**³ (Kub): vědět všechno; př.: *no me puedes engañar; estoy en todas*; (5) **sabérselas ~s** (Kub): být geniální; př.: *me lo dijo Pedro y él se las sabe todas*; (DMC).

toilet, m. (1) lid. (Kub): viz: *papel*; (DMC).

tojoto, adj. (1) lid. (Kub): špatný banán; př.: *ese plátano está tojoto*; (2) (Kub): velmi nemocný; př.: *Pedro está tojoto; se muere pronto*; (DMC).

tolditos, m., pl. (1) lid. (Kub): kalhoty; př.: *fíjate qué tolditos me compré*; (2) (Kub): kalhoty z gabardénu; ► výraz, který používají chucheros; viz: *chuchero*; př.: *se compró unos tolditos*; (DMC).

toldo, m. (1) lid. (Kub): peníze; (2) (Kub): peso; ► měna; př.: *hoy sólo tengo cinco toldos en el bolsillo*; ► výraz, který používají chucheros; viz: *chuchero*; (3) **estar una vieja vestida de ~ de la calle Muralla** (Kub): mít na sobě oblečení s výraznými barvami; př.: *ella siempre está vestida de toldo de la calle Muralla*; (4) **hacer debajo del ~** (Kub): dělat věci tajně; př.: *él no sale a la luz pública; hace las cosas por debajo del toldo*; viz též: *baro*; (DMC).

tole, m. (1) **estar al ~¹** (Kub): být ten, kdo rozdává rozkazy; ► výraz pochází ze hry „Quimbumbia“; př.: *ahora es Juan que está al tole en la asociación*; (2) **estar al ~²** (Kub): být na řadě; př.: *un momento; ahora yo estoy al tole*; ■ Syn.: *estar al bate*; ► z baseballu, ten, kdo odpaluje; (DMC).

tolete, m. (1) lid. (Kub): penis; (2) **al ~** (Kub): vydatný; velký; př.: *el tiro estaba al tolete*; (3) (Kub): být něco rostoucí; př.: *en África, la lepra está al tolete*; (4) **tener alguien el ~ del caballo de Maceo** (Kub): mít velký penis; př.: *ese hombre tiene el tolete del caballo de Maceo*; (5) **tener en el ~ alambre dulce** (Kub): často smilnit; př.: *ese hombre lo que tiene en el tolete es alambre dulce*; viz též: *barilla; rabo; tronco*; (DMC).

tomar, tr. (1) **~ a cun cun** (Kub): brát po troškách; postupně; př.: *yo me tomé la medicina a cun cun*; (DMC).

Tomasa, f. (1) lid. (Kub) o ženě: baculka; př.: *¿qué te pasa Tomasa?*; (2) (Kub): o ženě: tlust'oška; př.: *esa mujer es Tomasa*; (3) **ahí llegó ~** (Kub): přichází tlust'oška; ► slovo „Tomasa“ je spojení slov „todo“ a „masa“, což znamená samá masa; př.: *ahí llegó Tomasa*; (4) **gustarle a alguien ~** (Kub): líbit se někomu žena zabalená masem nebo tukem; př.: *no mira a esa flaca; a él le gusta Tomasa*; (DMC).

Tomasito, m. (1) **estar como ~** (Kub): být příjemný; ► Tomasito Regalado je známý exilový novinář a politik; př.: *desde que consiguió ese puesto él está como Tomasito*; (DMC).

tomate, m. (1) **estar como los ~s en la caja** (Kub): cítit se špatně; př.: *yo estoy últimamente como los tomates en la caja*; (2) **llegar y tirar el ~** (Kub): přijít a udělat rozruch; př.: *estábamos tranquilos, pero en cuanto llegó tiró el tomate*; (3) **tirar con un ~ podrido¹** (Kub): s tímhle na mě nechod'; př.: *le digo que todo fue porque él lo quiso*; —*no me tire con ese tomate podrido*; (4) **tirar con un ~ podrido²** (Kub): neříkej mi takové věci, protože já tě mám rád; př.: *oye, ayer me engañaste; no me tire con ese tomate podrido*; (DMC).

tómbola, f. (1) lid. (Kub): otázka štěstí; ► přesto, že se užívá na Kubě, jedná se o výraz z cizí písni; př.: *la vida es una tómbola*; (2) (Kub): pout'; př.: *me voy a la tómbola*; (DMC).

tomeguines, m. (1) **estar listo alguien (o la cosa) para la fiesta de los ~** (Kub): být kousek od ztopení skandálu; př.: *vámonos de aquí que estamos listos para la fiesta de los tomeguines*; (DMC).

tonelete, m. (1) **darse alguien mucho ~** (Kub): tvářit se důležitě; př.: *la muchacha que se mudó enfrente se da mucho tonelete*; (DMC).

tonga, adv. (1) lid. (Kub): hodně; př.: *me dio una tonga de ropa*; (2) **tener algo una ~ de gusto** (Kub): být velmi chutný; ► jde o moto jednoho doutníku; př.: *ese puro tiene una tonga de gusto*; (3) **tirar a alguien pa' la ~** (Kub): poznamenat, cejchovat někoho; př.: *eso lo tiraron pa' la tonga*; (DMC).

tongo, m. (1) **hacer un ~¹** (Kub): podrazit; př.: *no confíes en él, que te hace un tongo*; (2) **hacer un ~²** (Kub): věnovat se hře; př.: *¿te acuerdas cuando ese equipo hizo un tongo?*; (DMC).

tongón, m. (1) **estar alguien listo para el ~** (Kub): být vyřízený; př.: *ése está listo para el tongón*; (DMC).

tonguero, m. (1) lid. (Kub): rozvažeč novin; př.: *aún no ha llegado el tonguero*; (DMC).

tonina, f. (1) lid. (Kub): tlustá žena; př.: *ésa es una tonina*; ■ Syn.: *ballenato; globo de Cantoya; tanque; vaca Suiza*; (DMC).

tono, m. (1) **tener un ~** (Kub): být v náladě; mít hladinku; ► ve smyslu být už napůl opilý; př.: *ése ya tiene un tono*; ■ Syn.: *estar de medio palo; estar en nota*; (DMC).

tontuneco, m. (1) **~, qué delirio tienes tú con el muñeco** (Kub): popěvek, který se zpívá ze srandy člověku, který neustále mluví o sexu; ► text jedné písničky; př.: *ayer enamoré a Pilar y me acosté con ella*; —*tontuneco, qué delirio tienes tú con el muñeco*; (DMC).

Tony, m. (1) **discreta y acogedora como el ~ Club** (Kub): o ženě: diskrétní a přívětivá; ► srovnání ženy s jedním místem, které bylo ve své době na Havaně velmi proslulé: „El Tony Club“; př.: *ella es discreta y acogedora como el Tony Club*; (DMC).

toño, m., eufem. (1) lid. (Kub): sakra!; ► jde o eufemismus šp. slova *coño*, což je nadávka: kurva!; př.: *¡toño, qué golpe me he dado!*; (DMC).

topear, tr. (1) lid. (Kub): (vy)cvičit; (vy)trénovat; př.: *mira cómo topea ese gallo*; (DMC).

Topes, m. (1) **nada más que faltarle ir a ~ de Collantes** (Kub): trpět všemi možnými nemocemi; ► „Topes de Collantes“ byla na Kubě jedna nemocnice na léčbu tuberkulózy; př.: *a él nada más que faltó ir a Topes de Collantes*; (DMC).

topos, m., pl. (1) lid. (Kub): tajná policie; př.: *cuidado con los topos*; ► výraz, který používají chucheros; viz: *chuchero*; (DMC).

toque, m. (1) lid. (Kub): viz: *chucho*; (DMC).

toqueteo, m. (1) lid. (Kub): osahávat ženu s chlípnými úmysly; př.: *la toqueteaba cuando llegó la policía*; (DMC).

tora, f. (1) **ser una ~** (Kub): o ženě: být odvážná a rozhodná; př.: *la admiro porque es una tora*; (DMC).

torear, tr. (1) **ser alguien de los que torear en España** (Kub): o muži: být paroháč; ► ve smyslu být podváděný ženou; př.: *ése es de los que torear en España*; ■ Syn.: *ser un miura*; (2) **~ un flai** (Kub): nepostavit se dobře na chycení míčku, který letí vzduchem; ► z baseballu; „flai“ je z angl. *fly*; př.: *perdieron porque torio un flai*; (DMC).

torero, m. (1) lid. (Kub): člověk, který nechytne míček letící vzduchem; ► z baseballu; př.: *ese pelotero es un torero*; (2) **estar algo o alguien como el ~** (Kub): být vztekklý; být zatažený; př.: *Elio está como el torero*; *el cielo está como el torero*; viz též: *mazantín*; (DMC).

torito, m. (1) **ganarle alguien al ~ enamorado de la luna** (Kub): být zamilovaný až po uši; ► původ v jedné šp. písni, která se stala velmi populární na Kubě; př.: *ése le gana al torito enamorado de la luna*; (DMC).

tormenta, f. (1) **caer la ~ de Santa Teresa** (Kub): vzniknout obrovský poprask; př.: *lo que está cayendo en esa casa es la tormenta de Santa Teresa*; (DMC).

tormento, m. (1) lid. (Kub: exil): problém; př.: *¿cuál es el tormento?*; (2) **el ~ de la papaya** (Kub): touha smilnit; ► papája je metafora pro ženské pohlavní orgány; př.: *no puedo aguantar el tormento de la papaya*; (3) **estar en un ~** (Kub): být zahloubán do svých vlastních myšlenek; př.: *no te presta atención porque está en su tormento*; (4) **no hay ~¹** (Kub): není problém; př.: *conmigo, mi amigo, no hay tormento*; (5) **no hay ~²** (Kub: exil): v pohodě; není problém; př.: *¿tú me puedes prestar cinco pesos?*; —*no hay tormento*; (6) **se acabó el ~** (Kub): bouře byla zažehnána; ► problém byl vyřešen; př.: *con tu llegada, se acabó el tormento*; (7) **ser una mujer un ~** (Kub): o ženě: být kus; ► být překrásná; př.: *esa mujer es un tormento*; (8) **sin ~** (Kub: exil): jasně; př.: *dame cinco pesos*; —*sin tormento*; (DMC).

tornillo, m. (1) **hasta al ~ se le gasta la rocsa** (Kub): z toho všeho by se jeden zbláznil; př.: *ya dejé de trabajar en lo que hacía porque hasta al tornillo se le gasta la rocsa*; (2) **meter el huevo en un ~** (Kub): postavit se situaci čelem; př.: *metió el huevo en el tirnillo y ganó*; viz též: *pescuezo*; (DMC).

torniquete, m. (1) **aplicar a alguien el ~** (Kub): být na někoho příliš tvrdý; př.: *no estudiaba mi hijo y le apliqué el torniquete*; (DMC).

toro, m. (1) **eso se lo mete un ~** (Kub): to já dělat nebudu; př.: *me dijo que le cuidara al hijo pequeño; eso se lo mete un toro*; (2) **estar cebado que parece un ~ búfalo** (Kub): být vykrmený jako prase; ► být tlustý člověk; př.: *lo encontré tan cebado a tu hermano que parece un toro búfalo*; (3) **parecer alguien un ~ búfalo** (Kub): být tlustý jako prase; (4) **no soy ~** (Kub): nejsem ovce; ► nesnaž se usměřňovat mě; nenuť mě dělat, co ty chceš; př.: *yo no soy toro, apréndelo de memoria*; (5) **ser un ~ padre** (Kub): o muži: mít hodně dětí; př.: *él es un toro padre*; viz též: *corrida*; *duque*; *mayeya*; *semental*; *talanquera*; (DMC).

toronja, f. (1) lid. (Kub): hlava; př.: *me duele la toronja*; ■ Syn.: *azotea*; *coco*; *güiro*; (2) **esa ~ no filtra** (Kub): člověk, který není příliš inteligentní; př.: *¿tú crees que Juan llegue al ingeniero?*; —*chica esa toronja no filtra*; (3) **exprimir la ~** (Kub): myslet; př.: *exprímete la toronja a ver dónde está*; (4) **fundirsele a alguien la ~** (Kub): přeskočit někomu; ► zbláznit

se; př.: *a mi hijo de tanto estudiar, se le fundió la toronja*; ► z oblasti automobilů; ■ Syn.: *cable; tener los cables cruzados*; (5) **legislar con (o por) la ~¹** (Kub): mít oči stále otevřené; ► ve smyslu všeho si všimat; př.: *yo siempre legislo por la toronja*; (6) **legislar con (o por) la ~²** (Kub): myslet s rozumem; př.: *el siempre legisla con la toronja; puedes seguir sus consejos*; ■ Syn.: *tener la toronja bien puesta*; (7) **tener una banda blanca en la ~** (Kub): být velmi inteligentní; př.: *el sacó cien en todas sus asignaturas porque tiene una banda blanca en la toronja*; (DMC).

torozón, m. (1) lid. (Kub): jídlo; př.: *me voy a comer el torozón*; (DMC).

torre, f. (1) **ser una buena ~ de petróleo** (Kub): pěkná černoška; př.: *por ahí viene una buena torre de petróleo*; viz též: *crespo; luna*; (DMC).

torsión, m. (1) **no hacer algo ~** (Kub): nepřekážet; př.: *eso no te hace torsión*; (DMC).

torta, f. (1) **tener una ~ arriba** (Kub): ocitnout se v průšvih; př.: *tengo una torta arriba; me dejaron fuera del trabajo*; (DMC).

tortazo, m. (1) lid. (Kub): rána; př.: *le di un tortazo*; (DMC).

torti, f. (1) lid. (Kub): lesba; ► zkrácené ze slova *tortillera*; ■ Syn.: *gustarle a una mujer las tortillas; ser un pan con pan*; (DMC).

tortica, f. (1) **comerme una ~** (Kub): vyspat se s lesbičkou; př.: *anoche me comí una tortica*; ■ Syn.: *comerse un atortica de Morón*; (2) **ser alguien una ~** (Kub): být lesbička; ► slovní hříčka se slovem „tortillera“, což znamená lesbička; př.: *ésa es una tortica*; ■ Syn.: *tortillera; tortoni*; (DMC).

tortilla, f. (1) lid. (Kub): lesbický akt; (2) **amanecer como la ~** (Kub): vzbudit se špatně naladěný; př.: *no me provoques; hoy amanecí como la tortilla*; ■ Syn.: *amanecer virado*; ► tortilla se stočí při své přípravě; (3) **hacer una ~ sin ponerle huevos** (Kub): dělat něco téměř nemožného; př.: *¿puedes creer que hizo la tortilla sin ponerle huevos?*; (4) **tratar a alguien como la ~** (Kub): podvést někoho; př.: *al hombre hay que tratarlo como la tortilla*; viz též: *huevo*; (DMC).

tortoni, m. (1) **gustarle a una mujer el ~** (Kub): být lesbička; př.: *a mi vecina de enfrente le gusta el tortoni*; ■ Syn.: *gustarle la tortilla*; (2) **reventar un ~s** (Kub): milovat se žena se ženou; př.: *esa mujer y la vecina reventaron un tortonis anoche*; (3) **reventar un ~s de chocolate, mantecado y fresa** (Kub): milovat se žena se ženou pořádně; ► superlativ předchází fráze; př.: *pero anoche reventaron un tortonis de chocolate, mantecado y fresa*; (DMC).

tortura, f. (1) **ser algo una ~ china** (Kub): něco, co chutná přímo úžasně; př.: *ese chocolate es una tortura china*; (2) **~ sin grilletes¹** (Kub): neustupující bolest; př.: *aquí todas las mañanas, tengo esa tortura sin grilletes*; (3) **~ sin grilletes²** (Kub): otrava; př.: *el que ella se haya enamorado de él es una tortura sin grilletes*; (DMC).

Tosca, m. (1) **aunque no ~ hace Nini** (Kub: exil): přesto, že nemá příliš sexuálních zkušeností, může být dost dobrý v posteli; ► užívá se jen v okruhu vzdělaných lidí; př.: *ese viejito no Tosca mucho pero hace Nini*; (DMC).

Toscanini, m. (1) **ser el ~ de mi vida** (Kub): být smysl mého života; př.: *él es el Toscanini de mi vida*; (2) **ser el ~ de la vida** (Kub): člověk, který stále něco řídí; ► užívá se jen v okruhu vzdělaných lidí; př.: *ése ha sido siempre el Toscanini de la vida, ¡qué antipático!*; (3) **ser el ~ de la vida de una mujer** (Kub: exil): být pánem jejího srdce; př.: *es el Toscanini de vida de Lucía*; viz též: *horas*; (DMC).

tostada, f. (1) **no verle a algo (o alguien) la ~** (Kub): nevidět v něčem (někom) smysl existence; př.: *yo a eso no le veo la tostada*; (2) **~s de punta** (Kub): topinka z bagety; př.: *yo no quiero esas tostadas, sino tostadas de punta*; viz též: *pan*; (DMC).

tostadera, f. (1) lid. (Kub): bláznovství; šílenost; př.: *su tostadera es proverbial*; (DMC).

tostado, adj. (1) lid. (Kub): šílený; ► Kubánci často vyslovuje pouze „tostao“; př.: *está tostado*; ■ Syn.: *cable; tener los cables cruzados*; (DMC).

tostarse, zvrat. (1) lid. (Kub): zbláznit se; př.: *el hombre se tostó de pronto*; (DMC).

totem, m. (1) lid. (Kub): jakýkoliv sloup se značením na Kubě; př.: *¿dónde estarán los totem para no perdernos en esta carretera?*; (DMC).

totí, m. (1) lid. (Kub): černoš; př.: *mi primo es un totí; comparado con él yo soy mulato*; (2) **cargárselo al ~** (Kub): obviňovat osud; př.: *no te preocupes de lo que hiciste; cárgaselo al*

totí; (3) **como** ~ (Kub): velmi černý; ► „totí“ je kub. velmi černý pták *Dives atrovioleaceus*; př.: *después del incendio esa casa ha quedado con un color negro como totí*; (4) **la culpa de todo la tiene el** ~ (Kub): co se stalo, stalo se; za všechno může osud; ► fráze, která se říká, aby všechny zprostila viny; př.: *no discutan; ya pasó; la culpa de todo la tiene el totí*; (5) **ser alguien ~ con yaguaza** (Kub): být mulat; ► výraz z poezie „El yanqui de Kiguani“ kubánsko-australského básníka Alfonsa Camína; pták „totí“ je černý a pták „yaguaza“ je bílá, dají dohromady míšence; př.: *no te engaños que él es totí con yaguaza*; (6) **todos los pájaros comen arroz y el ~ paga la culpa** (Kub): viz: *pájaro*; (DMC).

totimundachi, m. (1) lid. (Kub): s celým světem; ► Kubánci rádi tvoří slova imitováním italštiny, výraz znamená „todo el mundo“; př.: *voy a europa totimundachi*; (DMC).

traba, tr. (1) **lo que no se** ~ (Kub): vtipná odpověď na pozdrav; př.: *¿qué pasa?*; —*lo que no se trava*; ► *¿qué pasa?* je to samé jako *¿cómo estás?*; (DMC).

trabajador, m. (1) **ser alguien un ~ de banco**¹ (Kub): vyprazdňovat se; (2) **ser alguien un ~ de banco**² (Kub): být posraný; př.: *muchacho, ¿vas de nuevo al baño?*; *eres un trabajador de banco*; (DMC).

trabajar, intr. (1) **no le gusta ~ ni fijo ni corrido** (Kub): je líný jako veš; ► jask z kub. hry šarada; př.: *a ese hombre no le gusta trabajar ni fijo ni corrido*; (2) **~ en marcha atrás** (Kub): flákat se v práci; ► z oblasti automobilů; př.: *siempre he trabajado en marcha atrás*; (3) **~ por pisué** (Kub: exil): úkolová práce; ► z angl. *piece work*; př.: *yo no trabajo a sueldo sino por pisué*; (DMC).

trabajo, m. (1) **botar del** ~ (Kub): dát padáka; př.: *a Pedro lo botaron del trabajo por vago*; (2) **hacerle a alguien tremendo ~ haitiano** (Kub): hlídat někoho kvůli podezření z čarodějnictví; př.: *yo creo que a ti te han hecho tremendo trabajo haitiano*; (3) **tener dos ~s** (Kub): o člověku, který je stále na někoho naštvaný; ► „dos trabajos“, tedy dvě práce, jsou: rozzuřit se a přestat zuřit; př.: *está enojado contigo; tiene dos trabajos*; (4) **tener un ~ a alguien como un carrusel** (Kub): být v práci jako na kolotoči; ► chvíli nahoře, chvíli dole; př.: *voy a dejar este trabajo pues me tiene como un carrusel*; viz též: *bollován*; *pei of*; *punta*; (DMC).

trabucación, f. (1) lid. (Kub): omyl; pochybení; př.: *en este libro hay una trabucación histórica*; (DMC).

trabuco, m. (1) lid. (Kub): blbec; př.: *él es un trabuco*; ■ Syn.: *ser Daniel seso hueco*; *ser un seboruco*; (DMC).

trabuleque, m. (1) lid. (Kub): zmatek; př.: *el trabuleque fue grande*; (DMC).

trabulequear, tr. (1) lid. (Kub): poplést; př.: *tengo un poco trabulequeada la dirección*; (DMC).

tracamandanga, f. (1) lid. (Kub): kecy; př.: *no me vengas con esa tracamandanga*; (DMC).

tracatán, m. (1) **ser un ~** (Kub): být schopný a zároveň bojovat se životem; př.: *él es un tracatán; por eso vive tan bien*; (DMC).

tracto, m. (1) **no tener ~ digestivo sino un alcantarillado** (Kub): mít kanalizaci místo zaživačeho ústrojí; ► o člověku, který hodně jí; př.: *tú estás tan gordo porque no tienes un tracto digestivo sino un alcantarillado*; (DMC).

tráfico, m. (1) lid. (Kub): viz: *lea*; (DMC).

trafucarse, zvrat. (1) lid. (Kub): splést se; př.: *con ese problema de matemáticas me trafiqué*; (DMC).

trafugear, tr. (1) lid. (Kub): ubližovat; př.: *no me gusta trafugear a nadie*; (DMC).

trafuque, m. (1) **tener un ~** (Kub): mít zmatek; př.: *en eso tienes un trafuque de padre y muy señor mío*; (DMC).

traga, f. (1) **si no se la ~, por lo menos la muerde** (Kub): nebuď hloupý, je to homosexuál; př.: *te digo que si no sea la traga, por lo menos la muerde*; (DMC).

traganikel, m. (1) lid. (Kub): veřejný telefon; ► do veřejných telefonů se na Kubě házelo pět centů, neboli nikl, odtud tento kubanismus; př.: *¿dónde habrá un traganikel?*; (2) (Kub): druh gramofonu, který funguje na centy a nachází se v barech a kantýnách; (3) **bucear en el ~** (Kub): vykrást veřejný telefon; př.: *lo cogieron buceando en el traganikel*; (4) **ser alguien un ~** (Kub): o člověku: být neobelstitelný; ► veřejný telefon také nefunguje, pokud se do něj nevhodí mince; př.: *ese hombre nunca tiene problemas; es un traganikel*; (DMC).

tragante, m. (1) **el ~** (Kub): krk; př.: *me duele el tragante*; (2) **tener a alguien de ~ de agua** (Kub): neustále někoho urážet; př.: *me fui porque el jefe me tenía como tragante de agua*; ■ Syn.: *tener a alguien como un vertedero*; (DMC).

tragediosa, m/f. (1) lid. (Kub): tragéd, tragédka; ► člověk, který stále dělá ze všeho tragédii; př.: *¡qué tragedia es!*; (DMC).

trágico, adj. (1) lid. (Kub): viz: *mamá*; (DMC).

tragón, m. (1) lid. (Kub): o muži: lovec; př.: *ése ha sido un tragón toda su vida*; (DMC).

tragona, f. (1) lid. (Kub): o ženě: lovkyně; př.: *es una tragona; ha hecho una fortuna*; (DMC).

trainín, m. (1) **tener un ~ político** (Kub: exil): být připraven na každou překážku; ► „trainín“ je způsob, kterým Kubánci vysloví angl. slovo *training*, což znamená trénink; př.: *yo para esta soledad tengo un trainín político*; (DMC).

traje, m. (1) **estar alguien como los ~s** (Kub): být znepokojený; př.: *últimamente con tanto trabajo está como los trajes*; (2) **llevar un ~ de alto voltaje** (Kub): nosit křiklavý oděv; př.: *es un ridículo; lleva un traje de alto voltaje*; (3) **ser un ~ de guapita¹** (Kub): o obleku, který z člověka udělá fešáka; př.: *es un traje de guapita el que lleva*; (4) **ser un ~ de guapita²** (Kub): velmi krátké zapnuté sako; př.: *¡qué traje más corto!*; *es un traje de guapita*; (5) **~ de apéame uno y quítale el polvo** (Kub): levný oblek; př.: *tan rico y siempre con trajes de apéame uno y quítale el polvo*; ■ Syn.: *traje cagón*; (6) **~ de gala** (Kub): uniforma zajatce bojujícího proti Castrovi; př.: *yo llevé el traje de gala muchos años*; (DMC).

trak, m. (1) **ser alguien ~ an fil** (Kub): utéct nějaké ženě; ► z běžeckého prostředí z angl. *track and field*, což Kubánci vysloví tak, jak je to napsáno; př.: *Juan es trak an fil; lo sé de buena tinta*; (DMC).

tralla, m. (1) lid. (Kub): zlý člověk; př.: *ese hombre es un tralla*; (DMC).

trambú, m. (1) lid. (Kub): autobus; př.: *estoy esperando el trambú*; (DMC).

tramojo, m. (1) **ponerle ~ a alguien** (Kub): mít někoho pod kontrolou; ► vesnický výraz; jde o tyč, která se připevní psovi k obojku, aby nemohl dosáhnout hlavou na zem; př.: *en ese negocio le pusieron tramojo al dueño*; (DMC).

trampa, f. (1) lid. (Kub): viz: *carro*; (DMC).

trampolín, m. (1) lid. (Kub): kravata; př.: *me voy a poner un trampolín rojo*; ► výraz, který používají chucheros; viz: *chuchero*; (2) **estar alguien en el ~** (Kub): být téměř rozhodnutý; ► „trampolín“ je skokanský můstek a na něm člověk buď skočí, nebo neskočí do vody, musí se rozhodnout; př.: *sí, estoy en el trampolín; pronto te digo*; (3) **lanzarse del ~** (Kub): rozhodnout se; př.: *ante sus palabras no me quedó más remedio que lanzarme del trampolín*; viz též: *corbata; lengua; nadador*; (DMC).

tranca, f. (1) lid. (Kub): penis; př.: *siempre, desde niño, tenía una tranca grande*; (2) **darle a alguien una ~ encendida** (Kub): dát někomu časovanou bombu; ► něco, co může kdykoliv vybuchnout; př.: *esa gente no tuvo gentileza conmigo y me dio una tranca encendida*; (3) **mamarse la ~** (Kub): nemít jinou možnost, než něco přijmout; př.: *soy el número uno y sin embargo, en esto, tengo que mamarme la tranca*; (4) **tener la ~ encendida** (Kub): toužit po smilstvu; př.: *tengo la tranca encendida*; (5) **tranquilidad viene de ~** (Kub): jediný způsob, jak vás utiší je, potrestat vás; př.: *muchachos, estéense tranquilos; miren que tranquilidad viene de tranca*; (DMC).

trancar, tr. (1) lid. (Kub): podrazit někomu nohy; ► zabránit někomu něčeho dosáhnout; př.: *me trancaron y no pude llegar a secretario del club*; (DMC).

trancozo, m. (1) lid. (Kub): hlt; př.: *este trancozo es riquísimo*; (2) **darse un ~** (Kub): loknout si; př.: *se dio un trancozo y se emborrachó*; (DMC).

tranque, m. (1) lid. (Kub): muchlování muže se ženou; př.: *esos dos están en el tranque*; (2) (Kub): podraz; (3) **dar un ~¹** (Kub): podrazit; (4) **dar un ~²** (Kub): sexuálně obtěžovat nějakou ženu; př.: *le dio anoche un tranque a la novia en el cine; era feísimo lo que hacían*; (5) **darle un ~ a alguien** (Kub): donutit někoho k něčemu a využívat toho; př.: *me dio un tranque y no tuve más remedio que firmar*; (6) **darle un ~ a una mujer** (Kub): vyznat se někomu, aniž by měl možnost nesouhlasit; př.: *mi marido me dio un tranque: me cogió por el brazo y me dijo: 'yo soy el hombre de tu vida' y me casé*; (7) **darse un ~ una pareja** (Kub): o páru: chlípně se osahávat; př.: *Juan y María se dieron un tranque anoche en el cine*; (DMC).

- tranquilidad**, f. (1) ~ **viene de tranca** (Kub): zůstaň v klidu; př.: *no te impacientes; tranquilidad viene de tranca; viz též: tranca; (DMC).*
- tranquilina**, f. (1) **¿tú quieres ~?** (Kub): otázka matky, když se její dítě chová sprostě, aby naznačila, že se je chystá potrestat; ► „tranquillina“ byl utišující lék; př.: *muchacho, déjame tranquila; ¿tú quieres tranquilina?; (DMC).*
- transformador**, m. (1) **coger a alguien de ~** (Kub): otravovat ostatní, nadávat jim hrubě a vybijet si na nich zlost; ► tomuto se říká výboj, stejně jako výboj u transformátoru; př.: *a Juan lo cogieron de transformador; (2) ser alguien un ~* (Kub): být velmi aktivní; ► z oblasti elektřiny; př.: *Juan es un transformador; (DMC).*
- tranvía**, m. (1) **coger el ~ en el Paradero del Príncipe** (Kub): jít do vězení; ► některé tramvaje na Havaně vyjíždějí ze zastávky „Paradero del Príncipe“; v pevnosti „Castillo del Príncipe“ bylo vězení, které se jmenovalo „El Príncipe“; př.: *ése con lo que ha hecho cogió el tranvía en el Paradero del Príncipe; ■ Syn.: coger el tranvía Príncipe-San Juan de Dios; (2) estar alguien de retirada, como los ~s¹* (Kub): být stařec; př.: *él está de retirada como los tranvías; (3) estar alguien de retirada, como los ~s²* (Kub): být již ve zralém věku; př.: *ya Juan está de retirada, como los tranvías; (4) estar el ~ de vuelta para el paradero* (Kub): o člověku: rychle stárnout; př.: *ese tranvía ya está de vuelta para el paradero; (5) si se te poncha el ~, coge otro* (Kub): s tím na mě nechod'; př.: *mira, no me convences; si se te poncha el tranvía, coge otro; (6) manejando el ~* (Kub): jít tanečním krokem se zvednutýma rukama; př.: *¡qué bien maneja el tranvía bailando!; (DMC).*
- trapalero**, m. (1) lid. (Kub): podvodník; př.: *ése es un trapalero; (DMC).*
- trapecio**, m. (1) **bailar en el mismo ~¹** (Kub): být na stejné vlně; ► ve smyslu shodovat se; př.: *en eso, tú y yo bailamos el mismo trapecio; el mundo se termina; (2) bailar en el mismo ~²* (Kub): být jeden jako druhý; př.: *esos dos no son de fiar; bailan en el mismo trapecio; (DMC).*
- trapecista**, m. (1) **vivir como el ~, en el circo¹** (Kub): žít riskantně; př.: *yo vivo como el trapecista en el circo; (2) vivir como el ~, en el circo² (Kub): žít chudě, bez prostředků; př.: *yo vivo como el trapecista en el circo, siempre pobre; (DMC).**
- trapichar**, tr. (1) lid. (Kub): pracovat; ► z cukrovarnické oblasti; př.: *tú no sabes lo que he trapichado hoy; (2) ~ solo* (Kub): dělat si všechno sám; př.: *yo trapicheo solo; siempre he sido discreto; (DMC).*
- trapiche**, m. (1) **el ~ no para** (Kub): nepřestanu pracovat; př.: *te lo digo Juan, el trapiche no para; (2) ser una mujer un ~* (Kub): o ženě: spát s jedním mužem za zády druhého; př.: *esa mujer que me presentaste es un trapiche; (DMC).*
- trapicheo**, m. (1) lid. (Kub): velký výdělek z nějakého obchodu; ► také sexuální narážky; př.: *¡qué trapicheo tiene esa mujer entre las piernas!; gana miles; (2) (Kub): koupě a prodej; př.: ¿viste el trapicheo de mercancías en esa esquina?; (3) (Kub): vyměňování klepů dvou drben; př.: ¡jóyelas! ¡qué trapicheo tienen esas dos!; (4) (Kub): běžné denní práce; př.: he estado todo el día en el trapicheo; (5) (Kub): práce; př.: ¡qué trapicheo en esta fábrica!; (DMC).*
- trapichería**, f. (1) lid. (Kub): pomluva; př.: *no me vengas con esa trapichería; (DMC).*
- trapito**, m. (1) **ser algo de la época del ~** (Kub): být něco zastaralé; ► odkazuje na hadřík, který ženy používaly při menstruaci; př.: *ese automóvil es de la época del trapito; viz též: hermano; (DMC).*
- trapo**, m. (1) **a cualquier ~ le dicen toalla** (Kub): kdekomu přisuzují zásluhy, které mu nenáleží; př.: *¿viste cómo le llamó a la señora Ubérrima?; intelectual; a cualquier trapo le dicen toalla; (2) comer ~* (Kub): říkat blbosti; př.: *se pasa la vida comiendo trapo; (3) ser un ~ de cocina de alguien* (Kub): být s někým zacházeno jako s hadrem; být něčí děvka; ► ve smyslu dělat pro někoho tu nejodpornější práci; př.: *tú eres el trapo de cocina de tu jefe; (DMC).*
- traquear**, tr. (1) lid. (Kub): zaujmout; př.: *aquella mujer me traqueó; (DMC).*
- traquetearle**, tr. (1) ~ **a alguien** (Kub): být velmi nadaný; př.: *a Juan le traquetea en todo; ■ Syn.: traquetearle el mango; (DMC).*
- trasero**, m. (1) lid. (Kub): viz: *ciclón; (DMC).*
- traspatio**, m. (1) lid. (Kub): viz: *debilidad; (DMC).*

- traspíés**, m. (1) **largar a alguien dando** ~ (Kub): porazit někoho; př.: *en la contienda lo largué dando traspiés*; (DMC).
- trasplante**, m. (1) **hacer un ~ de timón** (Kub): předat řízení někomu jinému; př.: *tú estás muy cansado; mejor hacemos un trasplante de timón*; (DMC).
- trastornado**, m. (1) lid. (Kub): hodně; př.: *camina como un trastornado*; (DMC).
- trastrueque**, m. (1) **ser Percio** ~ (Kub): zbláznit se; př.: *ése es Percio Trastrueque*; viz též: *Percio*; (DMC).
- trato**, m. (1) **el ~ del esqueleto** (Kub): nevýhodná dohoda; ► původ výrazu v jedné dětské hře; př.: *eso que me ofrecía es el trato del esqueleto*; (DMC).
- Traviata**, f. (1) **cantar la ~ sin partitura**¹ (Kub): neskutečně se naštvat; př.: *cuando le leyeron aquello cantó la Traviata sin partitura y agredió al lector*; (2) **cantar la ~ sin partitura**² (Kub): zemřít; ► intelektuální výraz; př.: *anoche, súbitamente, cantó la Traviata sin partitura; lo enterraron hoy*; (3) **tener una mujer La ~ entre las piernas** (Kub): o ženě: zapáchat jí pohlavní orgány; př.: *¡qué peste ha dejado aquí donde se sentó!*; *esa mujer tiene La Traviata entre las piernas*; ► ten, kdo zapáchá, zpívá, stejně tak se zpívá v opeře „La Traviata“; viz též: *pajarito*; (DMC).
- traya**, f. (1) **la ~** (Kub): řetízek visící z kalhot; př.: *me compré esta traya*; ► výraz, který používají chucheros; viz: *chuchero*; (DMC).
- treinta**, čísl. (1) **ser ~ treinta** (Kub): být hodný; ► podle jedné velmi přesné pušky; př.: *el señor es treinta treinta*; (DMC).
- treinta y tres**, čísl. (1) **ser más cándido que Cándido el billetero del ~** (Kub): být velmi upřímný; ► slovní hříčka s přídavným jménem a jménem „Cándido“; př.: *él es más que Cándido cándido, el bielletero del treinta y tres*; (2) **ser ~, treinta y tres** (Kub): být informátorem policie; ► na tuto sumu byl vyplněn poslední šek, kterým poslední vláda generála Batisty zaplatila policejní informátory; př.: *él es un treinta y tres, treinta y tres*; (DMC).
- tren**, m. (1) lid. (Kub): velká aktivita; (2) (Kub): pohyb; př.: *¡qué tren en el centro!*; (3) **coger el último** ~ (Kub): popadnout poslední příležitost za pačesy; př.: *él tuvo mucha suerte porque cogió el último tren*; (4) **hacer un ~** (Kub): výrok studentů, kteří splní celou zkoušku, nebo alespoň odpoví na otázky, které si předem zjistili; př.: *en biología se hizo un tren*; (5) **estar como los ~s** (Kub): pracovat na plný pln; ► ve smyslu pracovat hodně; př.: *yo no paro; estoy como los trenes*; ■ Syn.: *tener vida de tren*; (6) **gustarle a alguien el ~ de vía estrecha** (Kub): být homosexuál; př.: *a ése le gusta el tren de vía estrecha*; ■ Syn.: *aceite*; (7) **llevar a alguien como ~ de caña** (Kub): jednat s někým surově; př.: *me lleva como tren de caña, a buchito de agua y a patada de culo*; ■ Syn.: *llevarlo a buchito de agua y pata por culo; llevarlo a la marcheré*; (8) **que te vaya bien y que te coja un ~** (Kub): pozdrav na rozloučenou; př.: *Pedro, que te vaya bien y que te coja un tren*; (9) **tener bien el ~ de aterrizaje** (Kub): mít šikovní nohy; př.: *ese atleta tiene muy bien el tren de aterrizaje*; (10) **tener más almidón que un ~ de chino** (Kub): o falešném člověku, který se nad ostatními povyšuje; př.: *ése tiene más almidón que un tren de chino*; ■ Syn.: *tragarse el palo de la hervidura*; (11) **tener una persona el ~ de lavado a toda mecha** (Kub): o člověku, který má hodně čínských zvyku, např. jí hodně rýže; ► používá se, když se projevuje velký vliv Číny; Číňané prali prádlo na Kubě v zařízení, která se nazývala „trenes de lavado“, tedy jakési mycí zařízení; př.: *mírale la cara, tiene el tren de lavado a toda mecha*; (12) **~ de lavado** (Kub): praní; př.: *voy a poner un tren de lavado*; ■ Syn.: *tren de chino*; (13) **~ de una sola vía** (Kub): člověk s jedním názorem; př.: *él es el tren de una sola vía*; (14) **viajar en el mismo ~** (Kub): být na stejné lodi; ► ve smyslu být ve stejné situaci; př.: *en esto tenemos que salvarnos juntos porque estamos en el mismo tren*; (15) **yo no me monto en ese ~** (Kub): s tímto nechci mít nic společného; ► odmítnout něco; př.: *él se fue a la oposición pero yo no me monto en ese tren*; viz též: *calle; camino; ropa; vagones*; (DMC).
- trenza**, f. (1) **ver a alguien con ~s en el bigote** (Kub): vidět někoho měnit se v lakomce; př.: *en la forma que te comportas te veo con trenzas en el bigote*; viz též: *China*; (DMC).
- tres**, čísl. (1) **entren que caben ~** (Kub): je místo pro víc lidí; ► text jedné populární písně; (2) **estar alguien en ~ y dos** (Kub): být ve velmi složité situaci; ► z prostředí míčových her; př.: *él está en tres y dos*; (3) **estar en un ~ para adelante y un ~ para detrás** (Kub): mít chuť

sednout si a odpočívat; př.: *señores, yo no sigo; estoy en un tres para adelante y un tres para detrás*; (4) **las ~ claves del éxito** (Kub): tři klíče k úspěchu: práce, talent a bubínky; ► bubínky, zde „timbales“, jsou metaforou pro koule; př.: *triumfó porque utilizó las tres claves del éxito*; (5) **le roncan ~ bombillos¹** (Kub): má to háček; (6) **le roncan ~ bombillos²** (Kub): jaká skvělá věc!; př.: *lo que has hecho le roncan tres bombillos*; (7) **los ~ Mosqueteros** (Kub): rýže, fazole a vejce; ► tři mušketýři; současný výraz; př.: *voy a comer los Tres Mosqueteros*; (8) **los ~ Villalobos** (Kub): tři věci; ► původ v kubánském rádiovém programu Armanda Couta „Los Tres Villalobos“; př.: *compre tres Villalobos nada más*; (9) **poner a alguien en ~ y dos** (Kub): postavit někoho do těžké situace; ► z prostředí míčových her; př.: *con la pregunta el profesor me puso en tres y dos*; (10) **ser algo de los ~ Villalobos** (Kub): být něco komplikované; př.: *esto es de los tres Villalobos; ¡qué difícil!*; (11) **ser ~ y sin sacarla** (Kub): být velmi silný, pevný; ► odkaz na člověka, který souloží třikrát za sebou a stále má erekci; př.: *ése es, tres y sin sacarla*; (12) **sí, eran las ~ de la tarde cuando mataron a Lola** (Kub): ano, byla to pravda; ► původ v jedné písničce; př.: *¿engañaba al marido? —sí, eran las tres de la tarde cuando mataron a Lola*; (13) **tener algo ~ partes de bemoles y dos sostenidos¹** (Kub): být krásný a hodný; př.: *esa mujer tiene tres partes de bemoles y dos sostenidos*; (14) **tener algo ~ partes de bemoles y dos sostenidos²** (Kub): přinést spoustu problémů; př.: *no compres ese automóvil, tiene tres partes de bemoles y dos sostenidos*; (15) **~ huecos** (Kub): velmi odhalující tričko; ► výraz užívaný na současné Kubě; př.: *menos mal que conseguí una tres huecos*; viz též: *casa; guantanamera; pulga*; (DMC).

tresagio, m. (1) lid. (Kub): číslo tři v dominu; (DMC).

trespata, f. (1) lid. (Kub): člověk s velkým penisem; ► doslova mít tři nohy, kub. „patas“, avšak Kubánek nevysloví koncové s; př.: *por ahí va trespata*; (DMC).

Trespachines, m. (1) **estar como ~** (Kub): říct všechno naopak; ► „Trespachines“ byla komická postava z kubánské televize a rádia, která rozesmávala diváky tím, že říkala všechno naopak; př.: *ése tiene un problema, pues siempre está como Trespachines*; (DMC).

trestapitas, m. (1) lid. (Kub): hra, kterou děti hrávali na Kubě, při které se užívala víčka lahví, většinou limonád; př.: *vamos a jugar a las trestapitas*; (DMC).

tri, x. (1) lid. (Kub): viz: *van*; (DMC).

Triación, m. (1) **ser de Le ~** (Kub): nosit pouze drahé šperky; ► „Le Triación“ bylo jedno vyříbené klenotnictví v Havaně; př.: *estás equivocado yo soy de Le Triación; no me pongo esos pulsos baratos*; (DMC).

tribu, f. (1) lid. (Kub): rodina; ► píše se na konec dopisu adresovaného důvěrnému příteli jako podpis, např.: „José y tribu“, což znamená José a rodina; př.: *te mando recuerdos; se une la tribu*; (DMC).

trigémimo, m. (1) **alterar a alguien el ~** (Kub): znervóznit někoho; př.: *Juan me altera el trigémimo cuando me llama por teléfono*; (2) **darle a alguien un toque en el ~** (Kub): provést někomu něco zlého; ► výraz inspirovaný slavným hudebním triem „Trío Matamoros“ a zároveň léčebnou metodou aplikovanou kdysi na Kubě; př.: *como me molestaba tanto le di un toque en el trigémimo y se calló para siempre*; (3) **si te toco el ~** (Kub): jestli tě požádám o pomoc; př.: *¿si te toco el trigémimo, me das el dinero?*; (4) **tocarle a alguien el ~** (Kub): exil; bolet někoho něco; př.: *lo que me hizo me tocó el trigémimo*; (DMC).

trigueño, m. (1) lid. (Kub): viz: *blanco*; (DMC).

Trillo, m. (1) **cerrar el Parque ~** (Kub): přestat konečně někdo někoho otravovat; ► „Parque Trillo“ bylo místo v Havaně, kde se scházeli politici a vedli zde debaty, které Kubánci považovali za záplavu otravných žvástů; př.: *después de una hora se cerró el Parque Trillo*; ■ Syn.: *terminar la descarga*; (2) **coge el ~, Jaragán** (Kub): chovej se slušně; ► rozkaz směřovaný od venkovanů k volům; ■ Syn.: *componte porrita*; (3) **coger el ~** (Kub): jít správnou cestou; př.: *ése ahora sí cogió el trillo*; viz též: *carrilera; parque; vereda*; (DMC).

trim, m. (1) lid. (Kub): viz: *bohío*; (DMC).

trimotor, m. (1) lid. (Kub): viz: *cerebro*; (DMC).

trincado, adj. (1) **estar ~¹** (Kub): o člověku silném, malém a s širokou hrudí; př.: *tu hermano está trincado*; (2) **estar ~²** (Kub): muchlovat se; ► dva lidi, kteří se chlápě osahávají a líbají; př.: *yo los vi en el cine y estaban trincados*; (3) **llegar ~** (Kub): přijít opilý; ► z něm. *trink*, což znamená opilec; př.: *mi marido, anoche, llegó trincado*; (DMC).

trincha, f. (1) **ser alguien pelado con ~** (Kub): být blbec; př.: *Juan desde niño es pelado con trincha*; ■ Syn.: *ser un chopo; ser comedor de chopo; ser un ñame*; (DMC).

trinquetá, f. (1) lid. (Kub): nouze; př.: *ese hombre pasó su trinquetá*; (DMC).

trinquete, m. (1) lid. (Kub): viz: *niño*; (DMC).

trinquita, f. (1) lid. (Kub): malá nouze; př.: *ese hombre pasó su trinquita pequeña*; (DMC).

trío, m. (1) **echarle a alguien un ~** (Kub): o člověku, který je moc hodný; př.: *a esa pareja de cantores hay que echarle un trío*; (2) **el ~ del embullo** (Kub): viz: *avelino*; (DMC).

tripa, f. (1) **con todas las ~s** (Kub): celou svou duší; př.: *la novela está escrita con todas las tripas*; (2) **cortarle la ~ del ombligo** (Kub): překonat někoho; př.: *a Juan le corté la tripa del ombligo*; (3) **decirle a alguien ~ de pato** (Kub): o člověku, který něco sní a hned běží na záchod; př.: *al marido de Olguita le dicen tripa de pato*; (4) **no tener alguien ~** (Kub): o člověku: nezáležet mu na ničem; ► z prostředí pěstitelů tabáku; př.: *ése no tiene tripa; es capaz de cualquier cosa*; (5) **no valer ni un real de ~** (Kub): nestát za nic; ► z prostředí pěstitelů tabáku; př.: *tú no vales ni un real de tripa*; (6) **ser alguien ~ de Vuelta Abajo y palito de Mariel** (Kub): nestát za nic; ► z prostředí pěstitelů tabáku; př.: *no me hables de tu primo que es tripa de Vuelta Abajo y palito de Mariel*; (7) **tener ~ derecha** (Kub): o člověku, který se často vyprazdňuje; př.: *¡de nuevo al baño! ¡tú tienes tripa derecha!*; viz též: *imperativo*; (DMC).

tripita, f. (1) lid. (Kub): velmi štíhlá žena; př.: *por ahí viene tripita*; ■ Syn.: *lombriz solitaria*; (DMC).

triple, čisl. (1) **es un ~ salto sin malla** (Kub): je to šíleně těžká věc; př.: *eso que vas a hacer es un triple salto sin malla*; (2) **estar algo o alguien ~ A¹** (Kub): o ženě: mít krásné tělo a obličej; př.: *esa mujer tuya está triple A*; (3) **estar algo o alguien ~ A²** (Kub): o muži: být dobrý týpek; př.: *tu hermano está triple A*; (4) **estar algo o alguien ~ A³** (Kub): o knize: být skvělá; př.: *lee la última novela de Vintilia Horia; está triple A*; (DMC).

triquitriqui, adj. (1) **estar ~** (Kub): nedůtklivý; př.: *últimamente estoy triquitriqui*; (2) **hacer algo en un ~** (Kub): dělat něco rychle; př.: *escribió el libro en un triquitriqui*; (3) **tener un ~¹** (Kub): mít problém; př.: *ayer tuve un triquitriqui con Pedro*; (4) **tener un ~²** (Kub): mít někdo nějakou neznámou nemoc; př.: *ella, hace meses, tiene un triquitriqui*; (5) **hacer el ~** (Kub): smilnit se ženou; př.: *ayer hice el triquitriqui con mi prima*; (DMC).

triste, m. (1) lid. (Kub): název pro číslo tři v dominu; ■ Syn.: *tresagio*; (DMC).

tritrador.a, m/f. (1) **cogerlo a alguien la ~¹** (Kub): chytit se dobré, avšak náročné práce; př.: *tienes que trabajar en ese comité; te cogió a la tritradora*; (2) **cogerlo a alguien la ~²** (Kub): muset hodně pracovat; př.: *en ese puesto lo cogió la tritradora*; (3) **el ~ de bagazo** (Kub): žaludek; př.: *me duele el tritrador de bagazo*; ■ Syn.: *la caldera; la caja del pan; la furina*; (4) **pasar por la ~¹** (Kub): zlikvidovat, zabít na všechny způsoby; př.: *los bandidos los pasaron por la tritradora*; (5) **pasar por la ~²** (Kub): vyhodit od zkoušky; př.: *en el examen me pasaron la tritradora*; (6) **pasar por la ~³** (Kub): nutit hodně pracovat; př.: *en el trabajo hace días me pasaron la tritradora*; (7) **ser alguien una ~¹** (Kub): být někdo vytrvalý; př.: *muchacho, ya te daré lo que pidas; eres una tritradora*; ■ Syn.: *ser un barbiquí*; (8) **ser alguien una ~²** (Kub): být člověk, který nikomu nedopřeje odpočinku; př.: *ella es una tritradora; hay que combatirla sin tregua*; (DMC).

tritradores, m., pl. (1) lid. (Kub): zuby; př.: *con esos tritradores tan grandes que tú tienes, le puedes entrar a todo*; (DMC).

trocado, m. (1) lid. (Kub): člověk, který působí trochu pomateně; ► občas se používá i pro označení úplného blázna; př.: *ése es un trocado*; viz též: *cable; tener los cables cruzados*; (DMC).

trocarse, zvrat. (1) lid. (Kub): ztratit rozum; být trochu mimo; př.: *cuando se dio cuenta de que yo me trocaba se calló*; (2) (Kub): zbláznit se; př.: *cuando supo la suerte de la familia se trocó*; viz též: *cable; tener los cables cruzados*; (DMC).

troche, m. (1) **estar de ~ y moche** (Kub): dít jako mezek; ► ve smyslu tvrdě pracovat; př.: *este verano estoy de troche y moche*; (DMC).

trole, m. (1) lid. (Kub): trolej; př.: *esos troles echan mucha chispa*; (2) **haber un ~ trole** (Kub): být svár mezi dvěma lidmi; ► napětí; př.: *el trole trole allí fue tan grande entre los dos aspirantes*; (DMC).

troler, m. (1) **ser alguien un «~»** (Kub): být namotávač; ► být člověk, který okouzluje a loví všechny ženy; rozhazuje sítě k lovu ryb; př.: *Leonardo es un troler; enamora a todas mujeres*; (DMC).

troli, m. (1) lid. (Kub): penis; ► „troli“ je ústrojí, které spojuje střechu tramvaje s elektrickými dráty, odkaz na jednu slavnou písničku; (DMC).

trompetero, m. (1) **el ~ mayor** (Kub): vůdce, ten kdo dává rozkazy; př.: *mataron al trompetero mayor de la banda*; (DMC).

trompetica, f. (1) lid. (Kub): viz: *boca; mano*; (DMC).

trompetilla, f. (1) **sonarle a alguien una ~** (Kub): zesměšnit někoho zvukem vydávaným foukáním do zavřené pěsti; ► zvuk pusou, který se tvoří zasunutím jazyku do zavřené pěsti a foukáním, což produkuje velmi nepříjemný zvuk, který se nazývá „trompetilla“; př.: *a elio le soné hace mucho rato una trompetilla*; (2) **tírar ~** (Kub): vypískat; př.: *me tiró una trompetilla*; (DMC).

trompetúa, adj. (1) **persona ~** (Kub): prostořeký člověk; př.: *le ha ido muy mal en la vida por trompetúa*; (DMC).

trompito, m. (1) lid. (Kub): člověk, který protancuje celou noc na jedné oslavě; př.: *él es un trompito*; (DMC).

trompo, m. (1) **coger el ~ con una uña** (Kub): udělat kus práce; př.: *Pedro, en ese proyecto de arquitectura, cogió el trompo con una uña*; (2) **convertir a alguien en ~ sin pita¹** (Kub): mít někoho pod kontrolou; př.: *mi marido me tiene muy fastidiada con su independencia y ya le dije que lo voy a controlar, a convertir en un trompo sin pita*; (3) **convertir a alguien en ~ sin pita²** (Kub): udělat někomu scénu; př.: *como me sigas molestando te voy a convertir en un trompo sin pita*; (4) **disfrazarse de ~¹** (Kub): zkrášlit se; př.: *Juan se disfrazó de trompo*; (5) **disfrazarse de ~²** (Kub): mít v něčem chaos; př.: *fracasa porque está disfrazado de trompo*; (6) **disfrazarse de ~³** (Kub): o někom hyperaktivním; př.: *desde chiquitico está disfrazado de trompo; no tiene cura según el médico*; (7) **disfrazarse alguien de ~ y alguien cortarle la pita¹** (Kub): srazit hřebínek někomu, kdo je moc nafoukaný; př.: *vino y me habló disfrazándose de trompo, pero yo le corté la pita*; (8) **disfrazarse alguien de ~ y alguien cortarle la pita²** (Kub): postavit se někomu, kdo se chystá zastrašovat; př.: *se disfrazó de trompo conmigo hablándome en mala forma y le corté la pita*; (9) **en cuanto le da la vuelta al ~ se le parte la pita** (Kub): selhat po všech stránkách; př.: *es tan desdichado que en cuanto le da la vuelta al trompo se le parte la pita*; (10) **encabúllame ese ~** (Kub): vyřeš to za mě; př.: *el dice que lo sabe todo pero yo le hice la pregunta y le dije al mismo tiempo: 'encabúllame ese trompo'*; ■ Syn.: *coge ese trompo en la uña*; (11) **ni yo soy ~, ni tú eres pita** (Kub): už mi dál nerozkazuj!; př.: *¿me oíste, Juan?; ni yo soy trompo, ni tú eres pita*; (12) **ser un ~** (Kub): viz: *trompito*; (13) **ser un ~ que perdió la pita** (Kub): o člověku: být vykolejený; ► ve smyslu být nesvůj; př.: *no se puede concentrar; es un trompo que perdió la pita*; (14) **tener a alguien disfrazado el ~** (Kub): dávat někomu někdo zabrat; př.: *no puedo más; mi hija me tiene disfrazada de trompo; qué cansada estoy*; (15) **tener complejo de ~** (Kub): o člověku, který stále chodí tam a zpátky; př.: *ese muchacho tiene complejo de trompo*; (16) **tírar el ~ de corteleta** (Kub): dělat něco náročného; př.: *en esa casa tiraste el trompo de corteleta*; viz též: *casa; cortalazo; galleta*; (DMC).

trompoloco, m. (1) **ser alguien un ~** (Kub): být blázen; př.: *lo que hizo indica que es un trompoloco*; (DMC).

trompón, m. (1) lid. (Kub): viz: *matraca*; (DMC).

trompones, adv. (1) lid. (Kub): dělat něco špatně; př.: *hace siempre las cosas a trompones*; (2) (Kub): hodně; př.: *gana el dinero a trompones*; (DMC).

tronar, intr. (1) **como si tronara** (Kub): jakoby nic; ► o člověku, který zůstane za všech okolností chladnokrevný; př.: *le gritaba y él como si tronara*; (DMC).

troncar, tr. (1) lid. (Kub): zabránit někomu v něčem; ► výraz přivezený do Spojených států exulanty, kteří opustili Kubu z přístavu Mariel v roce 1980; př.: *llegó a la ciudad pero allí lo troncaron y no pudo salir para el extranjero*; (2) (Kub): zruinovat někoho; př.: *lo troncaron en La Habana antes de llegar ly salir y está en el cárcel*; (3) (Kub): porazit někoho; př.: *a ese lo troncan en cualquier momento; no tiene armas*; (DMC).

tronco, m. (1) lid. (Kub): dobrý; př.: *Juan es un tronco de médico*; (2) **ser alguien un ~ de yuca¹** (Kub): nebýt moc chytrý; př.: *ése es un tronco de yuca*; (3) **ser alguien un ~ de yuca²** (Kub): být hlupák; př.: *tú eres un tronco de yuca*; (4) **tener un tolete de ~ de yuca** (Kub): mít malý, ale mohutný penis; ► „tronco“ je synonymum pro penis; př.: *Juan tiene un tolete de tronco de yuca*; (5) **~ del camión** (Kub): valník, návěs kamionu; př.: *el iba durmiendo en el tronco del camión*; (6) **~ de mujer** (Kub): krásná žena; př.: *ella es un tronco de mujer*; (7) **~ de yuca¹** (Kub): postrádat světlo; př.: *el es un tronco de yuca*; (8) **~ de yuca²** (Kub): o člověku, který není moc chytrý; př.: *mi hermano, pobrecito, es un tronco de yuca*; (9) **un ~** (Kub): náklad; ■ Syn.: *un baro*; (10) **un ~ de mujer** (Kub): krásná žena; př.: *Carmencita es un tronco de mujer*; viz též: *dágame*; *troncúo*; (DMC).

tronconera, f. (1) lid. (Kub): úkryt pod kmeny; ► konkrétně pod stromem známém na Kubě jako *Guásima*; př.: *me refugié en una tronconera de Guásima*; (DMC).

troncúo, adj. (1) **estar alguien ~** (Kub): být silný; př.: *Juan está troncúo*; ■ Syn.: *estar tronco de yuca*; *estar trucutú*; ► velmi silná postava z kub. serálu; (DMC).

trono, m. (1) lid. (Kub): záchod; př.: *lleva media hora sentado en el trono*; (2) **no respetar ni el ~** (Kub): o člověku, který vstoupí do obsazené koupelny; př.: *cierra esa puerta, chico; tú no respetas ni el trono*; (DMC).

Tropicama, m. (1) lid. (Kub): spát se ženou; ► slovní hříčka se slovem „Tropicana“, což byl jeden slavný kabaret na Kubě a se slovem „cama“, což je šp. označení pro postel; př.: *va con ella al Tropicama*; (DMC).

troque, m. (1) lid. (Kub): chaos; př.: *¡qué troque hay aquí!*; (DMC).

trova, f. (1) lid. (Kub): problém; př.: *¿cuál es tu trova?*; (2) (Kub): katastrofa; ► konverzace, která uzavírá nějakou tragédii; př.: *esa trova tuya es demasiado trágica*; (3) (Kub): dlouhá a nudná konverzace; př.: *casi me duermo con su trova*; (4) **echar una ~** (Kub): udělat někomu během rozhovoru hotovou přednášku; př.: *me echó una trova, que era irresistible y lo dejé*; (5) **estar en la ~** (Kub): dostat se k jádru věci; př.: *yo siempre estoy en la trova, así que ya te avisaré de eso*; (6) **no me vengas con esa ~** (Kub): nevytahuj na mě tyhle věci; př.: *yo sé que es buena mi mujer; mira, no me vengas con esa trova*; viz též: *cuadro*; (7) **no me vengas con esa ~ Gardel** (Kub): nevytahuj na mě ty svoje tragédie; ► „Gardel“ zde funguje jako augmentativum, jde o představitele tanga, jež je v jeho podání plně nešťěstí; př.: *se lo dije; no me vengas con esa trova Gardel*; (DMC).

trovador, m. (1) **botarse de ~¹** (Kub): podlézat; př.: *cuando lo sorprendí se me botó de trovador*; (2) **botarse de ~²** (Kub): o člověku, který mluví ubrečeným hlasem, aby vzbudil lítost; př.: *lo sorprendí y se botó trovador; creí que lloraba*; (3) **botarse de ~³** (Kub): o tichém člověku, který na schůzích vehemtně vysvětluje své názory; př.: *estaba callado en la reunión pero de pronto se botó de trovador*; (DMC).

trovero, m. (1) lid. (Kub): lhář; př.: *Juan es un trovero*; (DMC).

trozo, m., pl. (1) lid. (Kub): jídlo; ■ Syn.: *la butuva*; *la grasa*; *los víveres*; (2) **estar la caña a tres ~** (Kub): stát nějaká situace za prd; př.: *en todo el mundo está la caña a tres trozos*; (3) **~ de carbón** (Kub): tužka; př.: *agarré el trozo de carbón y le escribí*; ► výraz, který používají chucheros; viz: *chuchero*; (DMC).

trucha, f. (1) **ser las mujeres como las ~s** (Kub): když ti žena nabídne příležitost, chyt' se jí; ► jazyk rybářů; když se pstruh chytí na udici, je třeba pořádně tahat, jinak se vyvlékne z návnady; př.: *aprovecha, que las mujeres son como las truchas*; (DMC).

trucutú, adj. (1) **estar ~** (Kub): být velmi silný; př.: *ése está trucutú*; (2) **estar de ~** (Kub): být chvástal; ► vést silácké řeči; př.: *desde que le dieron ese empleo está de trucutú*; (3) **ser ~** (Kub): být hrozně zabeďněný; př.: *en matemáticas es trucutú*; (4) **ser un ~** (Kub): být zpátečník; př.: *tú eres un trucutú; así no podrás adelantar en la vida*; ► „Trucutú“ je postava z doby kamenné z televizního seriálu; viz též: *troncúo*; (DMC).

trueno, m. (1) lid. (Kub): pěkný; př.: *ese gatico es un trueno*; (2) **ser algo un ~** (Kub): být něco velmi dobré; př.: *ese libro es un trueno*; ■ Syn.: *ser una mujer asesina*; (3) **~ que está para ti, no hay palma que te lo quite¹** (Kub): každý je jen loutkou v rukou osudu; (4) **~ que está para ti, no hay palma que te lo quite²** (Kub): osud nezměníš; ■ Syn.: *el que nace para real (moneda de diez centavos) no llega a peseta; el que nace para tamal del cielo le caen las hojas*; (DMC).

trueque, m. (1) lid. (Kub): viz: *cuadro*; (DMC).

truquera, f. (1) lid. (Kub): lest; př.: *a esos políticos les gusta mucho la truquera*; (DMC).

trusa, f. (1) **ponerse otra** ~ (Kub): změnit názor; př.: *yo en eso me puse otra trusa*; (DMC).

truscano, m. (1) lid. (Kub): kus; př.: *dame un truscano de hielo*; (DMC).

trusita, m. (1) lid. (Kub): viz: *Tarzán*; (DMC).

trust, m. (1) lid. (Kub): viz: *cama*; (DMC).

tú, pron. (1) lid. (Kub): viz: *usted*; *van*; (DMC).

tubérculo, m. (1) **no es lo mismo ~ que ver tu culo** (Kub): to není to samé, ani se to nepíše stejně; ► tento výraz proslavil hlasatel „Radio Cadena Duaritos; př.: *me varió los términos del contrato; yo le dije: ¡qué va! que no es lo mismo tubérculo que ver tu culo*; (DMC).

tubería, f. (1) lid. (Kub): spolek kubánských exulantů v Miami; ► vzniklo podle frází: „yo tuve“, „él tuvo“, „fulano tuvo“; př.: *la tubería en Miami cada día crece más*; ■ Syn.: *los tubos*; (2) **entrar por** ~ (Kub): obdržet hodně něčeho; př.: *el dinero le entra por tubería*; ■ Syn.: *entrar por una cañería y siete llaves*; (DMC).

tubo, m. (1) lid. (Kub): penis; př.: *¡qué tubo tiene ese niño!*; (2) **conectar a alguien con el ~ de potaje** (Kub): dej mi veřejné místo; ► používá se vždy pro využití něčeho ve svůj prospěch; fráze vytvořená novinářem Silviem Lubiánem při jeho rozhovoru s Fulgenciem Batistou y Zaldívarem; př.: *ya sé que estás de altura en esa compañía; conéctame con el tubo de potaje*; ■ Syn.: *pónme a gozar*; (3) **entrarle a alguien el dinero por un ~ y siete llaves** (Kub): vydělávat peněz jako želez; př.: *tiene millones; le entra el dinero por un tubo y siete llaves*; (4) **¡le ronca el ~!** (Kub): to je pecka!; př.: *le dieron el puesto, ¡le ronca el tubo!*; ■ Syn.: *le ronca el aparato; le ronca el mango; le ronca el merequetén; le ronca la malanga*; (5) **no tener alguien derecho al ~ de escape** (Kub): nemít na nic právo; př.: *oye, tú no tienes derecho al tubo de escape; ¡indecente!*; (6) **pantalones de ~** (Kub): mrkváče; ► kalhoty dole úzké a v pase široké; (7) **ser alguien un ~ de escape¹** (Kub): být rychlý jako blesk; př.: *no lo puedes coger porque es más rápido que un tubo de escape*; (8) **ser alguien un ~ de escape²** (Kub): být velmi chytrý; př.: *tiene una inteligencia que es un tubo de escape*; (9) **tener el ~ de escape malísimo** (Kub): o člověku, kteý trpí nadýmáním; př.: *oye, tienes el tubo de escape malísimo*; (10) **tener el ~ de escape picado** (Kub): hodně prdět; př.: *ese muchacho tiene picado en el tubo de escape*; (11) **tener el ~ de escape premiado** (Kub): o člověku, který hodně prdí; př.: *¡qué asqueroso!*; *tiene el tubo de escape premiado*; ■ Syn.: *tener alguien el tubo de escape picado*; (12) **~ de escape¹** (Kub): zadek; (13) **~ de escape²** (Kub): řitní otvor; př.: *me duele el tubo de escape*; (14) **~ de escape³** (Kub): nosní dírky; př.: *tengo un grano en el tubo de escape derecho*; (15) **los ~s** (Kub): viz: *cañandonga; chuchero; cojones; culeco; escape; merequetén; perfumador; tres; tubería*; (DMC).

tuenti, čísl. (1) **~ for auars martinaisin** (Kub: exil): hned; př.: *entregame el cuadro tuenti for auars martinaisin*; ► z angl. *twenty-four hours martinizing*, což je heslo jedné severoamerické čistírny; (DMC).

tuerca, f. (1) **chirriarle a alguien la ~** (Kub): mít velký hlad; př.: *vamos a parar que me está chirriando la tuerca*; (DMC).

tueste, m. (1) lid. (Kub): šílenost; př.: *¡qué clase de tueste tiene!*; (DMC).

tuétano, m. (1) lid. (Kub): viz: *metido*; (DMC).

tumba, f. (1) lid. (Kub): hudební nástroj afrického původu; př.: *eso se toca con tumba*; (2) (Kub): druh bubnu užívaný na Kubě; př.: *¡qué bien toca esa gente la tumba!*; ■ Syn.: *¿cómo está la música?*; ► slovo „tumba“ má dva významy: bubínek a oslava; (3) **estar mala la ~** (Kub): špatná věc; př.: *ahí está mala la tumba*; (4) **llevar una mujer a un hombre a la ~ fría** (Kub): líbit se žena muži; př.: *esa vecina me lleva a la tumba fría*; (5) **tocar una ~ caliente** (Kub): o africkém hudebním nástroji: hrát velmi dobře; př.: *esa música toca una tumba caliente*; viz též: *mil; tumba*; (DMC).

tumbadero, m. (1) lid. (Kub): místo, kde se scházejí milenci; př.: *la voy a llevar al tumbadero esta noche*; (DMC).

tumbado, m. (1) **tener un ~ o tumbaíto** (Kub): mít život jako král; ► nemuset pracovat, mít spoustu peněz; př.: *ése tiene un buen tumbado*; ■ Syn.: *vivido*; (2) **cogerle a algo el ~** (Kub): vědět v čem je problém; př.: *ya yo no tengo problemas con las matemáticas porque les cogí el tumbado*; (DMC).

tumbaíto, m. (1) **cogerle a algo el ~¹** (Kub): seznámit se s někým nebo něčím; př.: *a esta máquina le cogí el tumbaíto; ya sé como funciona*; (2) **cogerle a algo el ~²** (Kub): vědět jak s něčím zacházet; př.: *yo, a esta máquina le he cogido el tumbaíto*; (3) **cogerle a algo el ~³** (Kub): překvapit někoho ve hře, ve které je mistrem; př.: *lo derroté porque le he cogido el tumbaíto*; (4) **tener un ~ para lavar la ropa** (Kub): nemuset pracovat; ► popěvek z reklamy na jedno kub. mýdlo, „tumbaíto“ je něco, co vydrží bez práce; př.: *ése tiene siempre un tumbaíto para lavar la ropa*; (DMC).

tumbao, m. (1) lid. (Kub): podvod; př.: *lo del uniforme que lleva es un tumbao; él no está en el gobierno*; (2) (Kub): způsob chůze; ► užívá se také v Portoriku; př.: *mira que tumbao tiene ese hombre*; (3) (Kub): lehká práce; př.: *tiene en sa compañía un tumbao maravilloso*; viz též: *cáscara*; (DMC).

tumbar, tr. (1) lid. (Kub): přemluvit někoho bez použití podvodu; př.: *le hablé mucho y lo tumbé; me dejó ir al cine*; (2) (Kub): přesvědčit podvodem; př.: *a ése lo tumbaron unos estafadores*; (3) (Kub): o muži: dobyt ženu; ► přesvědčit ji, že ho chce; př.: *tumbé a Lola*; (4) (Kub): okrást; př.: *lo tumbó con un cheque sin fondos*; (5) **yo no tumbo caña** (Kub): viz: *caña*; (DMC).

tumbarse, zvrat. (1) **¡que si se tumba! ¡que si se vira!** (Kub): nemoct se rozhodnout; př.: *Juan sigue igual: ¡que si se tumba! ¡que si se vira!*; ■ Syn.: *¡que si se piana o se hace papelillos!*; (DMC).

tumbe, m. (1) lid. (Kub): podvod; přesvědčení; dobytí; (2) **el ~ no es ahí¹** (Kub): problém je v něčem jiném; př.: *no, el tumbe de la compañía de teléfono no es en las instalaciones sino en lo de los cordones*; (3) **el ~ no es ahí²** (Kub): tady není řešení problému; př.: *no vayas por ahí; el tumbe no es ahí*; (4) **tener que estar en el último ~** (Kub): je třeba začít tam, kde se skončilo; př.: *siempre hay que estar en el último tumbe para avanzar en la vida*; (DMC).

tumulto, m. (1) **morir en el ~** (Kub): nebýt schopen mít sexuální vztahy kvůli stáří; (DMC).

tun, m. (1) lid. (Kub): viz: *China*; (DMC).

tun tun, m. (1) lid. (Kub): viz: *diablo*; (DMC).

túnel, m. (1) **tener el ~ de La Habana entre las piernas** (Kub): mít velký klitoris; př.: *ella, lo sé de buena tinta, tiene el túnel de La Habana entre las piernas*; (DMC).

tupido, adj. (1) **estar ~¹** (Kub): nevšimat si věci okolo; př.: *tú en todo estás tupido*; (2) **estar ~²** (Kub): jsem mimo; nemám náladu; ► odpověď člověku, kterému nechce jiný věnovat pozornost; př.: *mira, Pedro, estoy tupido*; (DMC).

tupigrama, m. (1) lid. (Kub): podvod; př.: *eso tuyo es un tupigrama*; (2) (Kub): lež; př.: *ese invento es un tupigrama para confundir a la gente*; ► ze slovesa „tupir“, podvést; (DMC).

tupir, tr. (1) lid. (Kub): podvést; př.: *lo tupieron en esa venta*; (2) **no me tupas que el tragante mío camina bien** (Kub): nechod' na mě s těmi báchorkami; př.: *mira, cállate; no me tupas que el tragante mío camina bien*; ■ Syn.: *no trates de embutirme; no me tupas que yo no soy tragante*; (DMC).

tupirse, zvrat. (1) lid. (Kub): nerozumět; př.: *no te tupas, que es muy fácil*; (2) (Kub): oslepnout; př.: *se tupió y lo agredió*; (DMC).

turbante, m. (1) lid. (Kub): viz: *árabe; tamakún*; (DMC).

turco, m. (1) lid. (Kub): název pro Syřany a Libanonce žijící na Kubě; př.: *en esta zona hay muchos turcos*; (2) **enviarse con el ~** (Kub): stát se homosexuálem; ► podle jednoho kubánského vtipu; př.: *parecía buena persona hasta que se envió con el truco*; (DMC).

turiñaña, f. (1) lid. (Kub): ne; př.: *sí, ya sé lo que te digo; —y turiñaña*; (DMC).

turpial, m. (1) lid. (Kub): být něco hodně špatné; př.: *eso es un turpial*; (DMC).

turulete, m. (1) lid. (Kub): exil; problém; př.: *conmigo no hay turulete*; (2) **conmigo no hay ~** (Kub): se mnou nejsou problémy; př.: *habla que conmigo no hay turulete*; (DMC).

turuñín, m. (1) **~ ñaña juju café** (Kub): není co dodat; ► kubanismus užívaný na konci věty; př.: *entonces se separaron aduciendo incompatibilidad de caracteres y turuñín ñaña juju café*; (DMC).

tus, m. (1) lid. (Kub): viz: *bate*; (DMC).

tusa, f. (1) **ahí va la ~ detrás del culo** (Kub): už hází flintu do žita; ► vzdávat se; př.: *míralo, ahí va la tusa detrás del culo*; (2) **ser más serio que una ~** (Kub): být velmi vážný; př.: *Pedro es más serio que una tusa*; (DMC).

- tutifrutí**, m. (1) **ser un ~** (Kub): být homosexuál; př.: *dicen, los que saben, que es un tutifrutí*; (DMC).
- tuvitengos**, m., pl. (Kub): pojmenování kub. exulantů; ► říkají jim tak na Kubě, protože tam měli jmění a znova ho mají v exilu; „tener fortuna“; př.: *todos estos que ves aquí son los tuvitengos*; (DMC).
- tuyo**, pron. (1) **¿qué es lo ~?** (Kub): co sis myslél?; ► vycpávkové slovo; př.: *no me hables más de eso; ¿qué es lo tuyo?*; (DMC).

3.4. Lerta U

- uampampiro**, m. (1) lid. (Kub): kamarád; př.: *¿cómo estás uampampiro?*; (DMC).
- uan**, adj. (1) **de ~, tu, tri** (Kub): špatný; př.: *es una maestra de uan, tu tri*; (2) **de ~, tu tri, cojan puesto** (Kub): o něčem: být na nic; fungovat špatně; př.: *aquí en los Estados Unidos la educación, es de uan, tu, tri, cojan puesto*; ► z angl. *one, two, three*; (DMC).
- Uarren**, m. (1) **no levantarse algo ni con un ~ Brods** (Kub): být velmi těžký; ► „Warren Brodds“, což Kubánec vysloví tak, jak se píše, je společnost, která postavila hlavní silnici na Kubě v roce 1930; př.: *esta maquinaria no se levanta ni con un Uarren Brods*; (2) **ser peor que una grúa ~ Brods** (Kub): být nepřijemný; př.: *el es peor que una grúa Uarren Brods*; (DMC).
- ubicar**, tr. (1) lid. (Kub): velmi dobře poznat někoho; př.: *yo lo tengo hace tiempo bien ubicado*; (2) (Kub): dobře někomu všechno vysvětlit; př.: *como no tiene mucha inteligencia hay que estar siempre ubicándolo*; (3) **~ la plata** (Kub): umístit peníze; př.: *el gobierno ya ubicó la plata del proyecto*; (DMC).
- ubicate**, tr. (1) lid. (Kub): připrav se; vrať se do reality; př.: *ubicate que llegó la hora; entrégame el dinero*; (DMC).
- ubre**, f. (1) **estar pegado a la ~ de la vaca** (Kub): žít ze státního rozpočtu; př.: *los políticos muchas veces viven pegados a la ubre de la vaca; claro que no todos*; (2) **ser una mujer una ~ blanca** (Kub: exil): o ženě: mít velká prsa a být plodná; ► Fidel Castro měl krávu, která se jmenovala „Ubre Blanca“ a nechal jí postavit pomník, jelikož dávala hodně mléka; př.: *ya te lo dije: te casas con Ubre Blanca*; (DMC).
- última**, adj. (1) **creerse alguien la ~ pepsicola del destierro** (Kub: exil): připadat si výjimečně v exilu; př.: *aquí hay mucha gente que se cree la última pepsicola del destierro*; (2) **la ~ de los muñequitos** (Kub): poslední fraška, komedie; př.: *ese libro es la última de los muñequitos*; (3) **la ~ la traigo yo¹** (Kub): to nejlepší chci já; př.: *cómprame esta tela que lo último lo traigo yo*; (4) **la ~ la traigo yo²** (Kub): já jsem nejlepší; př.: *la conquisté, porque la última la traigo yo*; (5) **la ~ la traigo yo³** (Kub): já vím všechno nejlépe; př.: *en todo, la última la traigo yo*; (6) **la ~ noche que pasé contigo** (Kub): naposledy; ► tex písně; př.: *lo supe la última noche que pasé contigo*; (7) **traer la ~ o venir con la ~** (Kub): mít poslední zprávu; př.: *Juan trae la en eso*; (DMC).
- últimio**, adj. (1) lid. (Kub): poslední; ► slovní hříčka se jménem „Últimio“ a adjektivem „último“; př.: *llegué último*; (DMC).
- ultimitilla**, f. (1) **estar en la ~¹** (Kub): být dobře informovaný; př.: *yo siempre estoy en la ultimitilla en las noticias*; (2) **estar en la ~²** (Kub): dostat se k jádru věci; (3) **estar en la ~³** (Kub): umírat; ► kubanismus vytvořený kub. zpěvákem jménem Orlando Guerra; př.: *dice el médico que está en la ultimitilla*; (DMC).
- último**, adj. (1) **bailar alguien el ~ cuplé** (Kub): zemřít; ► podle kub. písně „El último cuplé“ zpěvačky Sarity Montiel; př.: *ayer bailó el último cuplé*; viz též: *mac*; (2) **decir hasta el ~ de los juanetes** (Kub): pronést něco velmi dojemně; př.: *él lo dijo hasta el último juanete dada su amistad con el muerto*; (3) **en el ~ cuarto hay son** (Kub): není třeba trápit se; př.: *ya sé que se murió; pero en el último cuarto hay son*; (4) **eso es lo ~ y lo mejor es música** (Kub): ubezpečit někoho, že se jedná o poslední novinku; př.: *¿qué te parece este último automóvil?*; —*eso es lo último y lo mejor es música*; (5) **la peste el ~** (Kub): říkadlo, které vykřikují děti, když se rozběhnou k nějakému místu; př.: *vamos a la bodega; la peste el último*; viz též:

cuarto; (6) **lo tuyo es lo** ~ (Kub): jsi nesnesitelný; př.: *no hay quien te aguante; lo tuyo es lo último*; viz též: *muñequitos*; (7) **ser el ~ mohicano** (Kub): být poslední, kdo zůstal; být to poslední, co zůstalo; ► velmi starý výraz, který vznikl s románem Jamese Coopera; př.: *en esta lucha él es el último mohicano*; (DMC).

una, čísl. (1) **no poner** ~ (Kub): nikdy se netrefit; př.: *los Estados Unidos, en política internacional, no ponen una*; (DMC).

uniforme, m. (1) ~ **de gala** (Kub): věžeňská uniforma; př.: *me llevaron a cortar caña con el uniforme de gala*; (DMC).

uno, čísl. (1) lid. (Kub): viz: *apéame y Dos*; (DMC).

untado, adj. (1) **estar alguien siempre** ~ (Kub): být stále nadřzený; př.: *él es algo increíble; está siempre untado*; (2) **estar** ~ (Kub): mít štěstí ve hře; př.: *volvió a ganar; está untado*; viz též: *gallo*; (3) **estar algo untao** (Kub): být něco skryté; ► správně je „untado“, ale Kubánek vdechne písmeno „d“; př.: *ese premio está untao*; (DMC).

uña, f. (1) **dar** ~ (Kub): vytrískat z něčeho peníze; př.: *él a todo le da uña*; (2) **echar una** ~ (Kub): vzít nohy na ramena; př.: *cuando vio al policía, echó una uña*; (3) **nunca es tarde si las ~s crecen** (Kub): nikdy není příliš pozdě dát věci do pořádku; př.: *no te aflijas; nunca es tarde si las uñas crecen*; (4) **sacar ~ y yema** (Kub): vyždímat z něčeho spoustu peněz; ► augmentativum; př.: *el al negocio le saca uña y yema*; (DMC).

Uols, m. (1) **ser alguien más grande que ~ Disney** (Kub: exil): mít velkou fantazii; ► Walt Disney, což Kubánek vysloví tak, jak se píše, byl severoamerický tvůrce slavných kreslených postavíček; př.: *tú eres más grande que Uols Disney*; (DMC).

úrico, adj. (1) lid. (Kub): viz: *ácido*; (DMC).

usao, m. (1) **un** ~ (Kub): stařec; ► správně je „usado“, ale Kubánek vdechne písmeno „d“; př.: *ese premio está untao*; př.: *ése con el que se casa es un usao*; (DMC).

Usted, pron. (1) **tener alguien que ser tratado de ~ y no de tú¹** (Kub): být velmi krásná; ► používá se však v mnoha případech, kdy chceme zdůraznit dobré vlastnosti popisované osoby, dát najevo respekt; př.: *a esa muchacha hay que tratarla de Usted y no de tú*; (2) **tener alguien que ser tratado de ~ y no de tú²** (Kub): být velmi inteligentní; př.: *a Juan hay que tratarla de Usted y no de tú*; (DMC).

útero, m. (1) **tener el ~ de hojalata** (Kub): o ženě: nemít charakter; př.: *¡cómo no le va a soportar al marido esas barbaridades! tiene el útero de hojalata*; (DMC).

útil, adj. (1) lid. (Kub): viz: *viejo*; (DMC).

4. Comentario de la traducción

Esta parte de la tesis voy a dedicarla al comentario y al resumen del trabajo anterior. Como he mencionado antes la fuente principal de la que sacaba las informaciones era el Diccionario Mayor de Cubanismos de José Sánchez-Boudy. Mi tarea consistía en traducir lemas, frases y locuciones del español cubano a mi lengua materna. Aunque a primera vista puede parecer esta definición de mi contribución al diccionario un poco sencilla y tediosa, el proceso mismo es mucho más complicado e interesante especialmente gracias a la variedad lingüística del dialecto cubano. Se trata de un trabajo muy responsable que requiere no sólo el nivel alto del lenguaje extranjero sino sobre todo el conocimiento perfecto de la lengua materna. Para que se cumplan estas cosas es necesario tomar en consideración la importancia de enriquecimiento permanente del vocabulario sobre todo mediante la lectura en los dos idiomas.

En cuanto a la traducción el proceso mismo consistía en traducir los cubanismos tomando en cuenta tanto mis conocimientos de la lengua española como los ejemplos que acompañan cada palabra cubana. Cuando las informaciones del diccionario original no fueron suficientes para mi comprensión, tuve que buscar en otras fuentes. En primer lugar intentaba averiguar si el término no se encuentra en el Diccionario de La Real Academia Española¹ o, por lo menos, si no aparecen algunas lemas semejantes de las frases cubanas. En las situaciones límites en las que no hallara aquella palabra en DRAE continuaba con mi búsqueda generalmente en google². Pero esta forma de búsqueda la practicaba, en la mayoría de los casos, cuando necesitaba informaciones sobre los cubanismos especiales relacionados con algún sector especializado como son, por ejemplo la medicina, la biología, la botánica, la historia o la técnica.

También había casos en cuales tenía problemas con la traducción de algunas frases hechas, en aquellas situaciones buscaba las respuestas en mi diccionario Španělsko-český česko-španělský slovník³, o en el diccionario ¡Oye wey!⁴ del español coloquial,

¹ <http://lema.rae.es/drae/>

² <https://www.google.cz/>

³ Autorský kolektiv nakladatelství Lingea: *Španělsko-český, česko-španělský slovník*, Brno: Lingea, 2009

⁴ Autorský kolektiv nakladatelství Lingea: *¡Oye wey!: slangová a hovorová americká španělština: střední a jižní Amerika*. 1. vyd. Brno: Lingea, 2012

o me dirigía a la página web [wordreference.com](http://www.wordreference.com)⁵ donde algunas veces comprobaba los demás significados de las palabras en otras lenguas, mayormente en inglés pero a veces también en italiano, hasta que llegué a la conclusión aceptable. Por último, naturalmente, discutía mis preguntas y verificaba mis traducciones con el supervisor de mi tesis, profesor Černý, quien tenía el acceso al Diccionario de americanismos⁶.

El Diccionario Mayor de Cubanismos no dispone de la estructura habitual que podemos ver en los diccionarios corrientes. Algunas veces tiene un aspecto un poco caótico, pero no me parece un problema que pueda influir la calidad de la traducción. Sólo hay que prestar la atención y acostumbrarse al hecho de que en algunos casos puede aparecer una entrada con mayúsculas y en el ejemplo la vemos con minúsculas, o que el autor explica el origen de algunas frases de modo fluido casi como si hablara con el lector.

Debido a que el país al cual se refiere mi tesis, es Cuba, el país de una cultura rica y una historia interesantísima, se puede suponer que aparezca una cantidad enorme de las entradas y las frases relacionadas con los acontecimientos históricos más importantes, como es, por ejemplo el gobierno de Fulgencio Batista y Zaldívar, la revolución cubana o la época de Fidel Castro mismo. Además la cultura en Cuba es tan desarrollada y tan variada que aparece como el origen de la multitud de las expresiones muy conocidas y usadas en el país. Por último no puedo olvidar prestar la atención a los vulgarismos y las entradas relacionadas con el sexo y la vida íntima de los habitantes de esta isla caribeña. Hay que reconocer que estas expresiones forman una parte notable del diccionario, pero no nos lleva a la opinión que los cubanos sean los seres vulgares e inciviles, sino nos presenta a la gente cubana como las personas abiertas, extrovertidas y llenas de las emociones.

A lo largo del proceso del trabajo en mi tesis había muchos casos cuando me encontré con las entradas y frases de origen inglés. Esto es debido probablemente tanto al hecho de que Estados Unidos tenían una gran influencia en Cuba en cierta época histórica como a la localización geográfica.

⁵ <http://www.wordreference.com>

⁶ Asociación de Academias de la Lengua Española: Diccionario de americanismos, Lima, 2010

4.1. Algunos ejemplos comentados

En la siguiente parte del comentario voy a poner algunos ejemplos concretos de las entradas y frases que describí antes. Se trata, sobre todo, de las palabras con los significados frecuentes y, por ciertos motivos, repetidos en el diccionario. De las palabras relacionadas tanto con cultura, historia y religión como con las condiciones en la sociedad o las relaciones entre los hombres y las mujeres.

Un grupo interesante y más extenso lo forman las frases que en español expresan algún refrán, proverbio o alguna metáfora. Mi tarea era encontrar una frase checa conveniente que correspondía al significado de la cubana. Algunas veces aparecieron unas entradas para cuales no existía ningún equivalente en mi lengua materna pero en la mayoría de los casos no tenía problemas encontrar de una locución adecuada.

En primer ejemplo, la frase está explicada en español *no hay regla sin excepción*, pues no fue complicado traducirla:

regla, f. (2) no hay ~ sin Guanabacoa (Kub): výjimka potvrzuje pravidlo; ► Regla a Guanabacoa jsou sousedící města v provincii La Havana;

Otra frase está basada en un juego de palabras que aprovecha la última parte del nombre de país *Guatemala* para expresar alguna contrariedad y consecuentemente fue inventada una palabra nueva *Guatepeor* para indicar un empeoramiento de la situación:

salir, intr. (1) ~ de Guatemala para entrar en Guatepeor (o Guatepeo) (Kub): jít z bláta do louže; př.: *creí mejorar pero salí de Guatemala para entrar en Guatepeor*; Aunque en el original de José Sánchez-Boudy la explicación es *salir de una cosa mala para entrar en otra peor* me parecía más apropiado el equivalente checo *jít z bláta do louže* porque se trata de un dicho popular y usado con frecuencia.

raíz, f. (1) conocer a alguien desde la ~ del ombligo (Kub): znát někoho jako své boty; př.: *a ése yo lo conozco cada paso que da; lo conozco desde la raíz del ombligo*; viz též: *higuera*;

En cuanto a esta entrada la traducción española de la frase, *conocerlo muy bien*, me parecía demasiado sencilla y mi intención era subrayarla y acercar su significado más a un lector checo.

A veces aparecieron también las frases que podía traducir literalmente y sus significados no cambiarían, pero al final gracias a la maravillosa variedad del lenguaje checo logré encontrar un equivalente más usado que explicaría mejor el sentido de la frase en mi lengua materna.

ratonera, -ro, adj. (2) (Kub): pajzl; ► nevzhledné, schované místo; př.: *ese local es una ratonera*;

Aquí la descripción de la entrada es *sitio de mal aspecto y escondido* que añadí para mejor entendimiento en la explicación.

Lo mismo apliqué en el caso de la traducción de la característica de un **tártaro** como *una persona de vida licenciosa* que usé sólo para explicar mejor el equivalente checo.

tártaro, m. (2) **ser alguien un ~²** (Kub): zhýralec; bohém; ► člověk, který žije nevázaný život; př.: *¡qué tártaro!*; *no se acuesta nunca antes de las cuatro de la mañana parrandeando*; viz též: *pichón*;

Sin embargo, en este grupo de entradas había también las palabras con cuáles tenía un problema en cuanto a la traducción de las frases relacionadas con ellas y su adaptación a la lengua checa. Es decir, algunas frases que forman unos proverbios y refranes cubanos con un equivalente español exacto no deben tener inevitablemente un equivalente correspondiente en checo.

Un ejemplo muy bueno de este problema lo representa la entrada **rodillo** que, incluida en la frase *educar con rodillo como a Pancho y Ramona*, equivale al refrán español *la letra con sangre entra*. A lo largo de mi exploración de esta frase he encontrado que en español está relacionada con una época antigua cuando los maestros pegaron con un bastón de junco a los estudiantes que no podían entender a la materia en la escuela o no fueron capaces de aprenderla. Además he descubierto que incluso existe una obra del pintor famoso Francisco de Goya que lleva el nombre de este refrán español y representa una crítica del sistema de la educación en aquella época mediante la pintura de un maestro que está pegando a un alumno con el propósito de ayudarlo con el

estudio. En la lengua checa existen unos proverbios que refieren al esfuerzo que hay que realizar para lograr una recompensa como es por ejemplo *bez práce nejsou koláče* o algunos que describen los métodos de la educación de los jóvenes como *ohýbej stromek, dokud je mladý* o *metoda cukru a biče*. Aquellas fueron las posibilidades que consideraba pero con respecto a la historia y el origen de la frase no podía usar ninguna de ellas. Incluso ninguna de ellas tampoco está conveniente para el ejemplo añadido: *a estos niños los estoy educando con rodillo como a Pancho y Ramona*. Al final, cuando resumí todas estas informaciones, me parecía mejor no complicarlo con los proverbios y refranes y poner como equivalente checo de la frase una expresión simple y apropiada: *vtlouct učení do hlavy*, con la explicación: *odpovídá šp. výrazu „la letra con sangre entra“, který pochází z doby, kdy učitelé mlátili děti ve školách rákoskou, aby si zapamatovali učivo*.

Otro grupo de las palabras muy extenso en el diccionario son las entradas y las frases relacionadas con cultura que ya he mencionado antes en el comentario. Se trata generalmente de los cubanismos incorporados en las frases inspiradas por la música, por los cantantes cubanos populares, pero también hay muchas que llevan el nombre de algunos actores o de unos protagonistas de tiras populares en Cuba.

En cuanto a la música aparecen varios grupos y cantantes, también entradas relacionadas con el baile, especialmente el tango, pero hay un grupo que forma parte de las frases más frecuentemente que otros. Se trata de *Trío Matamoros* que fue un grupo popular hacia el año 1930.⁷

son, m. (2) **ser algo, o alguien, el ~ de altura** (Kub): být dobrý; ► podle písňe nejslavnějšího pěveckého tria na Kubě, „Trío Matamoros“; př.: *ese libro es el son de altura*;

En este ejemplo la inspiración viene de la canción llamada Son de la Loma.

talanquera, f. (1) **amarra la ~ que el toro quiere salir** (Kub): buď opatrný; ► „la talanquera“ je kubánský výraz pro vrata proslavený písní kubánské skupiny „Trío Matamoros“; př.: *no te confíes de él, amarra la talanquera que el toro quiere salir*;

⁷ <http://es.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Portada>

trigémimo, m. (2) **darle a alguien un toque en el** ~ (Kub): provést někomu něco zlého; ► výraz inspirovaný slavným hudebním triem „Trío Matamoros“ a zároveň léčebnou metodou aplikovanou kdysi na Kubě; př.: *como me molestaba tanto le di un toque en el trigémimo y se calló para siempre*;

Este último ejemplo está basado en un método curativo que consiste en el toque en el trigémimo, un nervio craneal, que usaba un médico español quién estuvo en Cuba. La palabra fue popularizada entre la gente cubana por el *Trío Matamoros*.

Había una cantidad grande de las entradas inspiradas por las tiras cómicas cubanas y españoles pero, sobre todo, las más famosas americanas.

Rosario, f. (2) **ser una mujer** ~ (Kub): o ženě: být velmi štíhlá; velmi vyhublá; ► „Rosario“ je velmi štíhlá postava z obrázkového seriálu Pepek námořník; př.: *ella es Rosario*; viz též: *cuentas*;

Este cubanismo tiene origen en una protagonista del cómic y la película famosa *Popeye el Marino* procedente de los Estados Unidos.

sucursal, f. (2) **ser una** ~ **de Trucutú** (Kub): být velmi silný; ► „Trucutú“ je velmi silná postava z komiksů; př.: *mi hijo levanta pesas y es una sucursal de Trucutú*;

El último ejemplo refiere a unas tiras de prensa americanas cuyo representante aventurero se llamaba *Alley Oop* y cuyo nombre en los países hispanoamericanos era *Trucutú*⁸.

En este grupo de frases y entradas del campo cultural hay que incluir también un personaje animado que pertenece entre los más famosos de la historia americana y cuyas aventuras inspiraron el origen de varias locuciones cubanas. Se trata de Tarzán, el protagonista de los relatos de la selva escritos por el americano Edgar Rice Burroughs. Su obra literaria sirvió de modelo para varias películas y, sobre todo, una adaptación más popular de Walt Disney del año 1999. Incluso en el Diccionario Mayor de Cubanismos podemos encontrar una entrada entera dedicada a esta palabra.

⁸ <http://es.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Portada>

Tarzán, m. (8) **estilo** ~ (Kub: exil): styl výzdoby se spoustou křovin; ► Tarzan, hrdina románu amerického autora E. Burroughse, je králem džungle; př.: *vi unos patios estilo Tarzán; ¡qué feos!*;

Tarzán, m. (9) **llegar de ~ y terminar de Chita** (Kub): uvést se jako frajer, ale odcházet krotký jako beránek; ► Chita je jméno Tarzanovy opice; př.: *el maestro llegó de Tarzán, gritando mucho y terminó de Chita*;

Otros elementos que forman parte del habla cubano y provienen de las historias sobre Tarzán aparte de ya mencionada mona son por ejemplo su elefante que sirve a los cubanos como la metáfora para la gente gorda y los gritos específicos del hombre de la selva que expresan la superioridad de un individuo.

tantor, m. (1) **ser un ~** (Kub): být velmi tlustý; ► „Tantor“ je slon od Tarzana; př.: *Juan es un tantor*;

tanmagani, m. (1) **tener alguien más** ~ (Kub): být první; př.: *él es el que más tanmagani tiene*; (2) **creerse alguien que es el que más ~ tiene** (Kub): považovat se za prvního; ► „tanmagani“ je slovo, které křičí Tarzan; př.: *¿no te das cuenta que se cree que es el que más tanmagani tiene?*; (DMC).

También pondré dos ejemplos que me parecían demasiado específicos y que no tienen ningún equivalente apropiado en checo. Y por esta causa y después de la consultación con profesor Černý me decidí eliminarlos del diccionario.

Tarzán, m. (5) **a ~ se le cayó Chita** (Kub): se dice del guapo que, ante alguien que se le hizo fuerte, demostró que no lo era; př.: *me vino a gritar y ya tú sabes como terminó: que Tarzán se le cayó Chita*; (6) **a ~ se le escapó Chita** (Kub): se dice del guapo que deja de serlo porque encuentra la horma de su zapato; př.: *le dio dos palos y echó a correr; a Tarzán se le escapó Chita*;

Aunque no era imposible traducir estas frases, la ausencia del equivalente y su especificidad sería la causa de la tropeza y de la incomprendibilidad de la traducción y en tal caso sería mejor no incorporar las locuciones en la tesis.

Como he mencionado al principio del comentario Cuba tiene una historia muy interesante y, por lo tanto, no es sorprendente que se trate de una inspiración grande

para la lengua cubana y hay muchas entradas que tienen su origen en varios acontecimientos históricos. La mayoría está relacionada, naturalmente, con la revolución y el ex presidente Fidel Castro:

regao, m. (1) lid. (Kub): kubánský rebel, který není přívržencem Castrova režimu; př.: *desde que me acuerdo, él es un regao*; viz též: *integrao*;

ubre, f. (2) **ser una mujer una ~ blanca** (Kub: exil): o ženě: mít velká prsa a být plodná; ► Fidel Castro měl krávu, která se jmenovala „Ubre Blanca“ a nechal jí postavit pomník, jelikož dávala hodně mléka; př.: *ya te lo dije: te casas con Ubre Blanca*;

Existe también otro acontecimiento aparte de la revolución cubana que causó el nacimiento de algunas palabras nuevas integradas al habla cubano o significados nuevos de las expresiones ya conocidas. Este hecho es conocido como éxodo de Mariel. Se trata de un puerto cubano que en el año 1980 sirvió a los cientos de miles personas como una puerta del país dictatorial a Florida estadounidense. También hay unas frases relacionadas con la vida y la adaptación de los cubanos exiliados en Florida, Miami. Por supuesto he explicado en particulares ejemplos todas estas conexiones en la nota explicativa.

refugio, m. (1) **estar vestido de ~** (Kub: exil): nosit nekvalitní oděv; ► „refugio“, neboli útočiště, bylo místo v Miami, kde poskytovali pomoc exulantům z Kuby, šaceni byli z použitého oblečení; př.: *él está vestido de refugio*;

relocalizado, adj. (1) **estar ~** (Kub: exil): být u milenky; ► kubanismus vzniklý kvůli severoamer. programu pojmenovanému „Relocalización“, který měl za úkol dostat Kubánce pryč z Miami; př.: *dejé a Paquita, estoy relocalizado*;

tenis, m. (2) **tener alguien un «~» atravesado** (Kub: exil): být homosexuál; ► výraz, který vznikl v roce 1980, kdy „Marielitos“, lidé, kteří přijeli do Spojených států na Miami z kubánského přístavu Mariel, byli všichni obdarováni stejným oblečením, což byly montérky a tenisky, tedy „tenis“; vzhledem k tomu, že nosili všichni stejné oblečení, začal se ujímat tento výraz; př.: *Pedro tiene un «tenis» atravesado*;

Habían situaciones cuando debería traducir una palabra muy específica y necesitaba una ayuda de internet, incluso tenía que buscar unos dibujos para conseguir las respuestas. Voy a poner dos ejemplos que me llevaron más tiempo:

Primera palabra es **tramojo**, incluida en la frase *ponerle tramojo a alguien*, explicada como *tenerlo bajo control*. Para entender el significado de la frase hay que saber que es el tramojo. La Real Academia Española lo explica como *especie de tarangallo que se pone a un animal para que no haga daño en los cercados*⁹ y la palabra tarangallo está descrita como un *palo que se pone pendiente del collar a los perros para que no puedan bajar la cabeza hasta el suelo*¹⁰. Gracias a estas explicaciones combinadas con los dibujos en google, podía hacerme una idea del significado de tramojo y lo describí como *tyč, která se připevní psovi k obojku, aby nemohl dosáhnout hlavou na zem*.

Otro ejemplo es la entrada **tronco** incluida en uno de los ejemplos en la expresión *tronco del camión* y fue explicada como *plataforma del camión*. La palabra plataforma la podemos, seguramente, traducir al checo como *platforma*, pero no me parecía suficiente y la creación del diccionario exige una precisión. Por eso buscaba los dibujos con las descripciones detalladas de las partes de camión hasta llegar a una expresión conveniente que era *valník o návěš kamionu*.

Un asunto muy interesante con el cual me encontré durante el trabajo con la lengua cubana es su manera de expresar el valor aumentativo. En algunos casos los cubanismos utilizan otra palabra para expresar superlativo, y no la terminación del aumentativo como suele hacer el español común.

trova, f. (7) **no me vengas con esa** ~ **Gardel** (Kub): *nevytahuj na mě ty svoje tragédie*;

Aquí el nombre *Gardel* forma un valor aumentativo. Se trata de un representante de tango que en su interpretación parece lleno de tragedia.

⁹ <http://lema.rae.es/drae/>

¹⁰ <http://lema.rae.es/drae/>

sello, m. (4) **no pegar ni un ~ roto** (Kub): ani nehnout prstem; ► superlativ od výrazu: *no pegar ni sellos*;

La palabra *roto* es la expresión aumentativa en esta frase que es el superlativo del cubanismo *no pegar ni un sello*.

La influencia americana se manifiesta en una cantidad enorme de las entradas, frases y locuciones en el vocabulario de la gente cubana con el origen en el idioma inglés. Hay muchas expresiones, que ya he mencionado antes, relacionadas con la cultura y la vida cotidiana:

teipe, m. (1) **darle para atrás al ~** (Kub: exil): vzpomenout si na minulost; ► *tape*, tedy v angl. magnetofonová páska, se může přetáčet dozadu; př.: *hoy me entristecí porque le di para atrás al teipe*;

Asimismo aparecen muchas relacionadas con el campo deportivo, especialmente con el béisbol o baloncesto:

ribaum, m. (1) **no tener ~** (Kub): nevrátit se k někomu; nedat se znovu dohromady; ► z angl. *rebound*; pochází ze hry basketbal; př.: *dile a mi marido que yo no tengo ribaum*;

También las palabras inglesas que influyeron el campo de la política:

sangüich, m. (1) **ir de ~** (Kub): používá se ve spojení s politickou kandidaturou: politik, který se rozhodne kandidovat společně se dvěma dalšími, aby jednoho podpořil a druhému ukradl hlasy; ► „sangüich“ je kubánská výslovnost angl. slova *sandwich*, což znamená obložený chleba; př.: *en la candidatura demócrata yo iba de sangüich con Pedro y Fernando*;

Durante el trabajo en la tesis tenía un problema con una expresión africana y no fui capaz de determinar la categoría gramatical, ya que no conozco las lenguas africanas ni dispongo de ningunos diccionarios relacionados con ellas.

socú, x. (1) ~ **omi oyu ikoro** (Kub): buď opatrný, ať nemusíš litovat; ► jedná se o africký výraz dovezený na Kubu otroky; př.: *¡cuidado! Socú omi oyu ikoro*;

4.2. Las palabras eliminadas del diccionario

En la parte final del comentario describiré algunas palabras cuáles, por diversos motivos, había que quitar del diccionario. Uno de los motivos más frecuentes era la ausencia del equivalente checo como he comentado en el caso de la entrada **Tarzán**:

tarro, (3) los ~s no crecen; si así fuera no habrían tendido eléctrico (Kub): es lo que se contesta a una persona que nos indica que a alguien lo engaña una mujer; pñ.: *Juan, engañan a Pedro; —no te preocupes, los tarros no crecen, si así fuera no podría haber tendido eléctrico;*

tarro, (4) ¿qué quieres que me pegue los ~s y además le pase la lengua? (Kub): equivale al: «además de burro, apaleado»; pñ.: *¿qué quieres que me pegue los tarros y además le pase la lengua?;*

Otro problema era con las expresiones groseras que me parecían absolutamente inaceptables y redundantes como fueron por ejemplo las frases que contenían la palabra **soga**:

soga, f. (1) lid. (Kub): mojón largo;

soga, f. (9) hacer una ~ (Kub): defecar un mojón largo;

soplarlo, tr. (3) mandarlo con etiqueta de Caballero (Kub): ► «Caballero» es el nombre de una funeraria que había en Cuba y que hay en el exilio.

Este ejemplo lo eliminé del diccionario porque se trataba de la entrada **soplarlo** y en la frase no se encuentra ninguna forma de esta palabra clave.

5. Conclusión

El fuente principal de la tesis final era el Diccionario Mayor de Cubanismos de José Sánchez-Boudy. Mi tarea consistía en traducir las entradas cubanas al checo, encontrar un equivalente checo más apropiado a las frases hechas y locuciones cubanas y explicar los orígenes de aquellas frases. Pero, sobre todo, intentaba acercar la lengua cubana, su historia, cultura y sociedad al lector checo que no tiene mucha conciencia de este país admirable.

Una parte muy inportante de la tesis es el comentario de la traducción que sirve para explicar ciertos fenómenos interesantes y sorprendentes. Su propósito fue resumir mi trabajo y describir el proceso de la creación de esta parte del diccioaniro. También había que presentar algunos ejemplos de las entradas eliminadas y explicar el motivo que me obligó a quitarlas de mi trabajo.

Me dedicaba concretamente a los cubanismos con la letra inicial R, S, T, U. Era un trabajo muy interesante y enriquecedor que complementó mis conocimientos en cuanto a la vida cubana, me ayudó a comprender la mentalidad de aquella gente y entender su cultura y historia.

Estoy satisfecha con el resultado de mi trabajo y espero que un día sea aprovechable y beneficioso para toda la gente atraída por las curiosidades de la heterogénea habla cubana.

6. Anotace

Autor: Vendula Kolašínová

Katedra: Katedra romanistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Název: Španělsko-český slovník amerikanismů - *Diccionario de americanismos checo-español* (R, S, T, U).

Vedoucí: Prof. PhDr. Jiří Černý, CSc.

Počet stran: 89

Počet znaků: 314 830

Počet titulů použité literatury: 4

Klíčová slova: Kuba, kubanismus, slovník, překlad

Abstrakt

Práce se zabývá překladem kubanismů ze slovníku *Diccionario Mayor de Cubanismos*, jehož autorem je José Sánchez-Boudy. Tato bakalářská práce je zaměřená na překlad hesel s počátečními písmeny R, S, T, U. Její součástí je také komentář k překladu, jenž vysvětluje postup práce a popisuje nejčastější problémy doprovázející danou práci.

7. Annotation

Author: Vendula Kolašínová

Department: Department of Romance Studies on the Philosophical Faculty of Palacký University Olomouc

Title: Spanish-Czech dictionary of Americanisms; letters R, S, T, U

Thesis supervisor: Prof. PhDr. Jiří Černý, Csc.

Number of pages: 89

Number of characters: 314 830

Number of used sources of literature: 4

Key words: Cuba, cubanism, dictionary, translation

Abstract:

The thesis deals with the translation of cubanisms from the dictionary *Diccionario Mayor de Cubanismos* written by José Sánchez-Boudy. This part of thesis is focused on the translation of entries with the initials R, S, T, U. There is a commentary that accompanies the dictionary, in which the working procedure is explained and the most common problems are described.

8. Bibliografía

[1] ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA: Diccionario de americanismos, Lima: Santillana, 2010.

[2] Autorský kolektiv nakladatelství Lingea: ¡Oye wey!: Slangová a hovorová americká španělština, Brno: Lingea s.r.o., 2012.

[3] Autorský kolektiv nakladatelství Lingea: Španělsko-český, česko-španělský velký slovník, Brno: Lingea s.r.o., 2009

[4] SÁNCHEZ-BOUDY, José: Diccionario mayor de cubanismos, Florida: Ediciones Universal Miami, 1999.

Reursos electrónicos:

<http://lema.rae.es/drae/>

<https://www.google.cz/>

<http://www.wordreference.com>

<http://es.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Portada>

<http://www.slovník.cz/>